

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 287

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 29-67
POSLOVALNICA CELJE Prešernova 3. tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, 16., 17. decembra 1939

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Možnost nove fronte od Črnega morja do Tibeta

Ugibanje o učinkih izključitve SSSR iz Zveze narodov — Zbiranje čet na Bližnjem vzhodu — Sovjetski cilj je tudi Švedska? — Nemci zatrjujejo, da je Stalin opustil cilje svetovne revolucije in skušajo uskladiti svojo in sovjetsko politiko z Italijo — Italija pa ostane protiboljševiška

Možnosti nadaljnega razvoja dogodkov

PARIZ, 16. decembra. Exchange Telegraph. Na uradnem mestu ostajajo še dalje zelo rezervirani glede možnosti nadaljnega razvoja razmerja med Francijo in Anglijo na eni ter sovjetsko Rusijo na drugi strani, vtiš, ki ga je mogoče dobiti, pa pravi, da se bodo odnosi nedvomno poslabšali. Glede konkretne pomoči Finski še niso sprejeti nobeni sklepi. Zadevna posvetovanja bodo po vsej priliki v Parizu. Na vsak način pa računajo tako v Parizu kakor v Londonu z možnostjo, da se Sovjetska unija popolnoma nasloni na Nemčijo, kakor tudi z možnostjo sovjetske akcije na jugovzhodu in posebno v zahodni Aziji. Zahodni velesili v tem primeru ne bi mogli ostati ob strani, ker bi bili s tem direktno ogroženi njuni interesi ker sta s pogodbo s Turčijo tudi vezani varovati nedotakljivost tega dela sveta. Za vsako eventualnost sta Anglija in Francija tudi že storili prve obrambne korake. Mimo tega, da razpolaga Turčija trenutno že s pol milijona vojakov, dovažajo tudi Francozi in Angleži v Sirijo in Palestino vedno nove, zlasti kolonialne čete, katerih število bo tudi kmalu doseglo pol milijona. Tako bo tu pripravljenih milijon izvežbanih in najmodernejše opremljenih vojakov, ki bi lahko vsak trenutek stopili v akcijo, ako bi se sovjeti obrnili na to stran. Mimo tega je zagotovljeno tudi že sodelovanje Irana, Iraka in Afganistana. Tako bi se utegnila fronta v tem delu raztegniti od Črnega morja do Tibeta. Kar tiče Skandinavije, se pa v Parizu ne prikriva prepričanje, da gre Sovjetski uniji vse bolj za Švedsko kakor za samo Finsko, ki naj bi bila samo prehodno ozemlje. Sovjetska unija bi se rada polastila švedskih pristanišč, rudnikov in industrij. Tako razpolaga Švedska s produkcijo železa, ki je druga največja na svetu, njena produkcija papirja pa predstavlja 39% celokupne svetovne produkcije.

Stališče Anglije v italijanski luči

RIM, 16. dec. Diplomatski urednik Stefani piše: Iz Londona javljajo, da izključitve Sovjetske unije iz ZN ne bo imelo za posledico prekinitve anglo-ruskih odnosov. Predlog, ki so ga stavili Angleži Moskvi glede zaključitve trgovinske pogodbe, je še vedno v veljavi. S tem je Velika Britanija pokazala, da noče voditi politike, ki bi sovjetske bolj vrgla v naročje Nemčije. Angleži se vedno upajo, da bodo Rusi nekega dne pristopili k novi organizaciji Evrope po vzoru zahodnih demokracij. Nekateri angleški listi že pišejo o tem, da je odločitev o izključitvi sovjetske Rusije iz ZN prav za prav brezpredmetna. Dalje naglašajo v Londonu, da ni bila Finski dana pomoč, kakor jo je bila deležna Abesinija, tudi ne garancije, ki jih je dobila Poljska. V vsem tem vidijo nekateri listi značilno zadržanje angleške vlade glede nadaljnega postopanja proti sovjetski Rusiji.

Zanimvo nemško tolmačenje

RIM, 16. decembra. Exchange Telegraph. V tukajšnjih diplomatskih krogih zatrjujejo, da se Nemčija zelo trudi, da bi napravila nemško-sovjetske interese v skladu z italijanskimi. Obenem si prizadeva, da bi zavrla tudi protisovjetsko gibanje, ki ga je izzval napad na Finsko. Zenevska izključitev Sovjetske unije iz Zveze narodov se skuša prikazati kot manever Anglije, ki bi hotela s tem odvrniti pozornost nevtralnih držav od pravih angleških namer in zaplesti nevtralce pod firmo boja proti boljševizmu v boj proti Nemčiji. V Berlinu izjavljajo dalje, da pakta proti kominterni niso zavrgli, pa je postal boj proti Sovjetski uniji v prejšnji obliki nepotreben, ker je boljševiška ideja izgubila z razvojem položaja svoj prvotni svetovni revolucionarni pomen. Stalin ne vodi več politike svetovne boljševiške revolucije, ampak politiko, ki zasleduje popolnoma iste cilje, kakor nekoč carska Rusija. Ti cilji so pa naperjeni v prvi vrsti le proti Veliki Britaniji. To je zato glavno bistvo, ki zbližuje Nemčijo kljub drugačni ideologiji s Sovjetsko unijo. Zato želi Nemčija, da bi pri tem sodelovala tudi Italija.

BUENOS AIRES, 16. decembra. Reuter. Urugvajska vlada je nemški vojni ladji »Grafi von Spee« dala dovoljenje, da sme ostati v montevidejski luki 72 ur. Po preteku tega časa bo ladja zaplenjena, posadka pa internirana.

MONTEVIDEO, 16. dec. Ass. Press. Nemški križarki »Admiral Grafi von Spee«, ki je včeraj pokopala svojih 36 mrtvih mornarjev, je bilo ukazano, da mora zapustiti montevidsko pristanišče v 72 urah. Rok 72 ur, pravijo neuradne vesti, se šteje od četrtega, ko je komisija urugvajskih izvedencev predložila vladi svoje poročilo. Rok potemtakem poteče v nedeljo ob 6. uri popoldne. Ta ukaz je izdala vlada po dolgem posvetovanju o poškodbah, ki jih je utrpela nemška križarka v boju z angleškimi bojnimi ladjami »Exeter«, »Achilles« in »Ajax«. Te ladje čakajo sedaj na »mrtvi straži« pred montevidskim pristaniščem. Če Nemci

Italijansko mnenje proti sovjetom

CURIH, 16. decembra. »Basler Nachrichten« poročajo iz Rima o poostritvi razmerja med Sovjetsko unijo in Italijo, ki se je pokazalo posebno v dejstvu, da je novi sovjetski veleposlanik v Rimu Gorelkin odpotoval iz Rima še preden je izročil svoje poveritnice in nastopil svoje mesto. Gorelkin pa ni odpotoval sam, ampak je odšla z njim tudi vsa njegova družina. Kot glavni vzrok za to čudno

odpotovanje se navajajo demonstracije, ki so se pojavile po vsej Italiji, pri katerih so demonstranti nastopali za Finsko in proti Sovjetski uniji. Te demonstracije so tudi pokazale, da je vsa italijanska javost odločno protisovjetsko orietirana. O prekinitvi italijansko-sovjetskih diplomatskih stikov pa seveda vsaj zaenkrat še ne more biti nobena govora.

V Vatikanu so izredno zadovoljni

VATIKAN, 16. decembra. Havas. »Osservatore Romano« komentira izključitev SSSR in pravi, da je upravičeno in velikega moralnega pomena. Bil je zadnji čas, da se sovjetom prepove pristop v ženevske institucije. Čast državam, ki so glasovale za izključitev. Od tega bodo imeli koristi vsi, ki verujejo v plodno

mednarodno sodelovanje. List navaja vse, kar je sovjetska Rusija storila kot članica ZN in svari pred sovjetskim imperializmom. Nihče naj se ne vara, da bo boljševizem izpremenil svoje direktive. Kar so sovjeti storili doslej, bodo delali tudi poslej.

Ekspoze grofa Ciana

RIM, 16. dec. Stefani. Današnji seji korporacijske zbornice je prisostvovala vsa vlada z Mussolinijem na čelu. Grof Ciano je podal poročilo o zunanji politiki. Uvodoma je govoril o fašistični revoluciji. Omenjal je Mussolinijevo napoved o nevarnostih okoli 1. 1940. in njegova sva-

rita še pred vojno. Posebno je pobiljal načelo, da pomeni revizija vojno, a svet ga ni poslušal. Nato je govoril o sedanjem položaju in stališču Italije. (Poročilo smo prejeli ob zaključku lista in objavljamo le uvod. Op. ur.)

Konec 700-letne zgodovine baltskih Nemcev

RIGA, 16. dec. Zadnja skupina letonških nemških izseljencev, blizu 1000 oseb se je ukrčala na ladjo »Sierra Cordoba« za pot v Nemčijo. S tem transportom je zaključeno veliko preseljevanje nemške

manjšine iz Letonske. V teku 25 dni so preselili 50.000 Nemcev z vso njihovo premičnino. S tem je končana 700-letna zgodovina baltskih Nemcev.

DOGODKI NA MORJU

SANTIAGO DE CHILE, 16. dec. Angleška križarka »Dispach« je včeraj potopila nemški tovorni parnik »Düsseldorf«. Potopila ga je na odprtem morju pred čilskim pristaniščem Caldero.

LONDON, 16. dec. Havas. Včeraj popoldne sta dve angleški petrolejski ladji

naleteli v Severnem morju na mine. Prva je imela 8939, druga 8900 ton. Nekaj članov posadke se je izkrcalo na severno-vzhodni angleški obali, ostale pogrešajo.

Mariborska napoved. Oblačno in tiho s slabim dežjem. Včeraj je bila najvišja temperatura 1,2, danes najnižja 0,6, najvišja 0,2. Višina snega 3 cm.

„Admiral von Spee“ mora jutri iz Montevidea

Nemška križarka je dobila končni rok 72 ur za odhod, ako ne odpluje, bo internirana do konca vojne — Po zadnjih vesteh se že pripravlja za odhod

ne sprejmejo ukaza urugvajske vlade, bo križarka do konca vojne internirana v Montevideu, če ga sprejmejo, mora »Grafi von Spee« sprejeti doslej največjo bitko v pomorski vojni. Še nepotrjena nemška poročila pravijo, da je nemška admiraliteta že poslala v ameriške vode svoje podmornice, ki naj bi pregnale angleške bojne ladje. Urugvajska vlada je ugotovila, da je 10.000tonska križarka sposobna za plovbo, čeprav je njena bojna zmoglost zmanjšana. Eden izmed vencev na krstah mrtvih nemških mornarjev je imel napis: »V spomin hrabrim pomorščakom, tovariši britanske trgovske plovbe«.

miral von Spee« popraviti le toliko, kolikor je treba, da bo lahko odplula. Popravljanje vojnega materiala na krovu niso dovolili. Vsa dela na ladji kontrolirajo urugvajske oblasti. V pretekli noči so spravili na ladjo oksigenske tanke za zlivanje železa in večje količine jeklenih plošč. Popravilo ladje bo naletelo na težkoče, ker sta dve delavnici v lastništvu angleških državljanov, tretja je pa francoskega izvora.

MONTEVIDEO, 16. dec. Havas. Pogrebu ubitih nemških mornarjev z ladje »Admiral von Spee« so prisostvovali predsednik republike Baldomira, italijanski poslanik Belardi-Ricci, osebje nemškega poslanštva in poveljniki urugvajske mornarice.

MONTEVIDEO, 16. decembra. Havas. Nemška križarka »Admiral von Spee« je pripravljena da vsak trenutek zapusti pristanišče.

AMERISKI MORALNI EMBARGO ZA RUSIJO

WASHINGTON, 16. dec. Reuter. Zunanje ministrstvo je podkrepilo izjavo predsednika Roosevelta o moralni prevozi izvoza orožja v Rusijo, sporočivši tovarnam, da ta embargo obsega tudi ves material, ki je potreben za sestavo letal. Sploh je ministrstvo poslalo vsem izvoznikom orožja, streliva in vojnega materiala pisma, v katerih jih obvešča o svojem sklepu.

Maribor, 16. decembra.

Slovenska zemlja praznuje v teh dneh dva pomembna jubileja: naši zgodovinarji proslavljajo danes stoletnico ustanovitve Muzejskega društva v Ljubljani, jutri bo pa naša Alma mater, univerza kralja Aleksandra v Ljubljani proslavila 20 letnico svoje ustanovitve in lepega vzpona v našem znanstvenem življenju.

Muzejsko društvo v Ljubljani ni tako brezpomembna ustanova kakor bi kdo mislil. Ta osrednja organizacija naših zgodovinarjev je zbrala okrog sebe v dolgoletni dobi svojega obstoja odlične delavce v raziskavanju naše preteklosti. Prvotno zamisel za zgodovinsko organizirano proučevanje slovenske zemlje je dal že l. 1821 ljubljanski škof Avgustin Gruber. Toda čas še ni bil zrel za to, up, da bo kaj takšnega storila država, je pa tudi propadel.

Dne 18. decembra 1839 so se pa zbrali možje, in ustanovili prvotno nemško Muzejsko društvo, ki so mu stali ob strani slovenski Prešernovi sodobniki s poljskim emigrantom Korytkom. Inicijativnost zastopnikov vseh kranjskih stanov je pripomogla, da je društvo že pred 50 leti lahko preselilo svoje delovanje in zbirke v lepo muzejsko palačo v Ljubljani. Ustanova obeh kranjskih občevalnih jezikov je postala polagoma občevalnenska in po svojem delovanju kakor znanstvenem raziskovanju prikazala pravi obraz slovenske zemlje.

Muzejski glasnik je v dolgi dobi izhajanja zbral v svojih letnikih dragoceno gradivo o preteklosti in vzročni vezi zgodovinskega razvoja slovenske zemlje. Bogata na sledovih stare kulture, zarezana na prometopolitično silno razgibanem ozemlju je bila Slovenija že od nekdaj privlačna za znanstvena raziskavanja domačih kakor tujih učenjakov. In ker se je Muzejsko društvo ob ustanovitvi univerze tesno povežalo z najvišjim našim vzgojnim zavodom, je tudi njegova zasluga, da so slovenski zgodovinarji in geografi z dragocenim gradivom prikazali svetu naš svet v pravi luči.

Slovenska univerza je tudi temeljila v narodu že davno prej, preden smo jo z osvobojenjem dobili. Koliko toplih želja in zahtev je bilo zaradi nje izraženih že na številnih taborih v zvezi z zahtevami po Zedinjeni Sloveniji! In ko so se na kraju velike vojne jeseni l. 1919 polagali temelji, ko so se odprla vrata univerze prvim našim slušateljem, je prišla za Slovence dolgo pričakovana doba, ko so lahko dokazali svetu, da so v pogledu znanstvenega delovanja že davno zrel narod, ki mu je le treba svobodnega razmaha na lastnih tleh.

Naša Alma mater je zbrala v svojem okrilju odlične znanstvenike, ki so vcepili mladini realne poglede v poznavanje naše zemlje, jo poglobili vsestransko v vse panoge vede in ji dali krepke osnove za pot v življenje, v samostojno delo. Ni treba posebej naglašati, kolikšnega pomena je za Slovence, da lahko vzgoje doma visokošolsko mladino, da ji nudijo prilike, z domačimi pogledi spoznavati svoj svet, življenje ljudi in raznovrstne probleme v resničnih dejstvih, brez tendenčne navlake, ki jo je pošiljala k nam tujna znanstvena literatura.

Slovenski profesorji, juristi, absolventi raznih filozofskih ved, predvsem pa tehniki so mnogo pripomogli, da je mlada Jugoslavija tudi izven Slovenije dobila za državo in narod koristne delavce. Bogato gradivo, ki so ga zbrali inštituti in laboratoriji naše univerze, znanstvene zbirke in pripomočki naprav, so vidni sadovi dvajsetletnega napredka ljubljanske univerze, ki je postala v dveh desetletjih vsenarodna last, nepogrešljiva ustanova Jugoslavije ob severno-zahodni meji. Število slušateljev, ki leto za letom narašča, pritek visokošolcev tudi iz drugih krajev države, bratske Bolgarije in od drugod pričča o kvalitetni višini zavoda.

Ob dvajsetletnici ljubljanske univerze si vsak naš človek iskreno želi, da bi se razvijala nadalje krepko in ustvarjala plodove na vseh poljih znanosti. Naša zemlja in človek nudita na pretek še neraziskanih problemov, v gospodarskem, političnem, kulturnem in socialnem življenju našega naroda je še premnogo vprašanj, ki terjajo znanstvenih ugotovitev in realnih smernic za njihovo plodonosno rešitev.

Finci ogrozili napredovanje proti Oulu

VESTI O PREBITJU MANERHEIMOV E ČRTE SE NE POTRJUJEJO — FINCI SO S PROTIOFENZIVO ZOPET ZAVZELI SUOMASSALVI, KJER SO SI RUSI USTVARILI OPORIŠČE ZA OFENZIVO PROTI BOTNIŠKEMU ZALIVU

MOSKVA, 16. dec. Ass. Press. Sovjetski radio je nocoj javil, da je rdeče vojska vdrla čez Mannerheimovo črto, ki brani v Karelijski ožini vhod na Finsko. Radijsko poročilo, ki govori o močnem odporu branilcev, ne pove, na katerem mestu je bila obrambna črta prebita, sklepajo pa, da se je to zgodilo na vzhodnem delu ožine, blizu Ladoškega jezera, kjer so bili najbolj srčiti boji. Uradno vojno sovjetsko poročilo pa ne govori o prebitju Mannerheimove črte. Na osrednji fronti pri Uhti, kjer skušajo sovjeti prerezati Finsko na dvoje in presejati njene zveze s Švedsko, so od četrte rdeče čete napredovale za 15 km. Na ostalih frontah ni posebnih dogodkov. Zaradi slabega vremena počiva tudi sovjetsko letalstvo, ki zadnjih dvanajst dni ni moglo razviti večje aktivnosti.

HELSINKI, 16. dec. Ass. Press. Vrhovno finsko poveljstvo javlja, da so Finci znova zavzeli Suomassalmi, oporišče sovjetske ofenzive, ki naj prereže Finsko na dvoje. Finski vojaški poveljniki mislijo, da bo zavzetje Suomessalmija, ki leži 235 milj severno od Ladoškega jezera in 20 milj od ruske meje, preprečilo predor ruske vojske do Botniškega zaliva.

HELSINKI, 16. dec. Reuter. Finske čete

so vnovič zavzele Suomassalmi in vrgle nazaj del sovjetskih čet zahodno od jezera Kiantajärvi. Na drugih delih fronte ni nobene spremembe. V poročilu, ki ga je izdalo mornariško poveljstvo, je rečeno, da so finske obrežne baterije pri otočju Abo težko poškodovale neki ruski rušilec tipa »Gordic«, ki se je po poznejših vesteh najbrže potopil.

HELSINKI, 16. dec. Stefani. V oblasti Kuolajärvi so Finci prešli v profinapad. Presekali so telefonski vod sovjetskim opazovalcem in baterijam, tako da te nepoškodovane streljajo na lastne vojake.

HELSINKI, 16. dec. DNB. Po vsej Finski so nabiti lepaki, s katerimi se vsi doslej mobilizirani rezervisti pozivajo, naj se takoj javijo svojim poveljstvom. To se nanaša na rezerviste do 40 let in rezervne častnike do 60 let. Tretja rezerva še ni poklicana pod zastavo. Potemtakem so poklicani pod orožje vsi vojaški obvezniki od 20 do 40 let.

LONDON, 16. dec. Potrjujejo se vesti, da so sovjetske čete zasedle mesto nikljevih rudnikov Salmajärvi in tako dobile v roke rudnike, ki so last kanadske družbe. Rusija bo, ko popravi razdejane naprave in začne s produkcijo, v pogledu niklja neodvisna. Doslej je krila samo tretjino svojih potreb.

Ni miru brez svobode in enakopravnosti

BRUSELJ, 16. dec. Havas. Minister Ismen je v debati o preračunu za zunanje ministrstvo naglasil, da bi se vprašanje nevtralnosti Belgije moralo vzeti ponovno v pretes, če bi bilo ogroženo holandsko ozemlje. Tudi druge države so upale, da bodo ostale ob strani vojne, pa so bile iznenada napadene. Sreča, da ostanejo ob strani, ne zavisi od nas. Mir ni mogoč brez kulturne enakosti med narodi, brez omejitve oboroževanja, brez svobodne izbire vladajočih od strani naroda in brez načel o kolektivni pomoči.

BRUSELJ, 16. dec. Parlament je sprejel več finančnih predlogov. Mnogo debate je sprožil predlog posebnega zakona o previsnem dobičku, ki je bil izglasovan z 58 proti 6 glasovom. Sedem poslancev ni glasovalo. Takšna večina vlade pomeni, da ima moč v rokah in da ne bo skoro ministrske krize.

Chamberlain na zahodni fronti

LONDON, 16. dec. Havas. Predsednik angleške vlade Chamberlain je napravil včeraj obisk pri angleški vojski na zahodni fronti. Prispel je v Francijo z letalom, ki so ga spremljala angleška bojna letala. Po pristanku na letališču se je Chamberlain z avtomobilom popeljal v stan generalnega štaba, kjer je obedoval z vrhovnim poveljnikom lordom Gordom in častniki generalnega štaba. Po obedu je obiskal stan angleškega letalstva in si ogledal formacije letalcev. Na potu je angleškega ministrskega predsednika francosko prebivalstvo navdušeno pozdravljalo. V mraku se je Chamberlain povrnil v glavni stan, kjer je bila večerja.

Tudi Norveška dobi novo vlado

OSLO, 16. decembra. Agex. Po rekonstrukciji švedske vlade postajajo tudi na Norveškem vedno bolj živi glasovi, ki se zavzemajo za rekonstrukcijo norveške vlade. Na uradnem mestu o tem molče, vendar je tudi že javnosti znano, da so med sedaj edino vladajočo delavsko

stranko in opozicijskimi skupinami pogajanja, katerih cilj je ustvariti pogoje za koncentracijsko vlado. Konservativni dnevnik »Aftenposten« tudi že poroča o možnosti spremembe v vladi in pravi, da ni izključeno, da bodo dobile opozicijske skupine 6 ministrov.

POLJSKE LETALSKE ESKADRILJE V ANGLIJI

LONDON, 16. decembra. Poljski letalci, ki so končali sedaj letalski kurz v Angliji, dobe danes angleške letalske uniforme in se formirajo v posebne poljske eskadrilje, ki bodo nastopale samostojno. Vse osebe teh eskadrilj je izključno poljsko. Med piloti je mnogo takih, ki so se slajno izkazali v prvih bojih z Nemci na Poljskem.

TURCIJA SE OTRESA KLIRINGA

ANKARA, 16. dec. Reuter. Turški zunanji minister Saradzoglu je ob priliki dneva varčevanja govoril po radiu. Turčija, je naglasil, je sposobna, da plača vse nabavke v zlatu. Vlada uvaja sistem svobodne trgovine in opušča klirinški način plačevanja. Tako si hoče Turčija zagotoviti nezavisno politiko z vsemi državami.

BILA JE LE NESREČA

BUKAREŠTA, 16. dec. Havas. Uprava

Z Muzejskim društvom in našo mlado univerzo kralja Aleksandra v Ljubljani praznuje danes ves slovenski narod. Dve velevažni instituciji se lahko s ponosom ozreta na svoje dosedanje delo in naš človek jima iz slehernega kotička slovenske zemlje kliče: Vivat, floreat, crescat.

celulozne tovarne v Zarnestiju javlja, da ni došlo do eksplozije zaradi sabotaže. Nesreča je terjala 61 žrtev.

SMRT SLOVEČEGA POLJSKEGA ZGODOVINARJA

Pariz, 16. dec. Pat. Po vesteh iz Poljske je tam umrl profesor Bronislav Dombinski, sloveči poljski zgodovinar. Bil je častni doktor več tujih univerz, nekaj časa pa tudi predsednik medparlamentarne zveze.

KAZEN ZA ZVERINSKI UBOJ V MESTNEM VRHU

Mali kazenski senat okrožnega sodišča v Mariboru je danes dopoldne obsodil na 6 let težke ječe in a trajno izgubo državljanjskih pravic 42letnega viničarja Antona Lozinskih iz Drstela pri Ptujju, ker je 30. septembra ob priliki trgatve na zverinski način ubil posestnika in očeta več otrok Ruperta Ploja pred njegovo hišo v Mestnem vrhu pri Ptujju.

Borza. CURIH, 16. dec. Devize: Beograd 10, Paris 9.93, London 17.5250, New York 446, Milan 22.50, Berlin 178.62, Budimpešta 3.35, Atene 3.50, Bukarešta 3.30 (»Putnik«, Maribor, 16. decembra) Koteje—Rimski vrelcec: —3, mirno, zelo oblačno, 15 cm pršiča.

Domači zapiski

Ob 51. rojstnem dnevu kralja Aleksandra Zedinitelja

Dne 17. t. m. bo poteklo 51 let, odkar se je rodil kralju Petru Velikemu Osvoboditelju junaški sin in borec za osvobodjenje Jugoslavije, kralj Aleksander

Zedinitelj. Zgodovina našega osvobodilnega boja z mučeniško Golgoto hrabrih čet, ki niso klonile na umiku iz domovine preko Albanije v tujino, je prepletena poleg svetlih podvigov sivolasega vladarja Petra z velikimi dejanji takratnega regenta Aleksandra. Povedel je svoje besede preko Soluna znova na obale Donave in Save ter začrtal meje veliki Jugoslaviji. Z groba na Oplencu nam veleva ob tej obletnici prav v današnjih dneh, da strnemo svoje vrste v pripravljeno, brani v bratski slogi proti vsakomur, vso veličino dediščine, ki so jo nam zapustili junaki. Slava spominu Viteškega kralja Aleksandra Zedinitelja!

Jugoslavija in Grčija nista glasovali v Ženevi

Dopisnik »Politike« javlja iz Ženeve, da sta zastopnika Jugoslavije in Grčije izrazila vse simpatije za ničenjski in junaški finski narod, vzdržala pa sta se glasovanja pri 2. točki resolucije, ko je šlo za izključitev Sovjetske Rusije iz ZN, hoteč tako ohraniti stališče popolnoma nevtralnega opazovalca.

Muslimani vedno bolj za HSS Med muslimani se gibanje HSS v zadnjem času vedno bolj stopnjuje. Muslimanski Hrvati priznavajo prednost organizacije hrvatskega kmetkega gibanja in se poslužujejo izkušnji, ki so jih pridobili z dosedanjim delom, piše »Hrvatski dnevnik«.

Ženske in volivna pravica

Načrt dr. Laze Markovića predvideva tudi volilno pravico za ženske s fakultetno izobrazbo ter one, ki imajo kak poklic, samostojno opravljajo službo ali obrt in plačajo za to davke. Za žensko volilno pravico je mnogo živahnih zagovornikov, drugi spet naglašajo, da sedanjere razmere niso še zrele za to novotarijo. Slovenski zastopniki v vladi naglašajo, da so naše žene že imele enkrat volilno pravico pri občinskih volitvah in branjajo stališče uveljavljenja enakopravnosti za vse ženske, dostavila »Slovenec«.

Nemci izstopajo iz Kulturbunda

Tisti Nemci, ki so se prej pomadžarili v narodnosocialistični propagandi pa vrgli ponovno v Nemce, se zdaj spet javljajo za Madžare. Kmetje, ki so bili člani Kulturbunda, izstopajo iz njega, ker menijo, da jim kot nečlanom te organizacije ne bo treba zapustiti Jugoslavije. Mnogi Nemci so prestopili k pravoslavju, piše »Dan«.

Vodja narodno socialističnih študentov v Jugoslaviji

Predsedstvo Kulturbunda v Novem Sadu je imenovalo Willi Badla, študenta prava zagrebške univerze, za vodjo narodnosocialističnega nemškega dištstva v Jugoslaviji.

Več iskrene, resnicoljubne politike **Davešek**

Vladimir Kreft

Čas, v katerem živimo, nam dan za dnem prinaša novih presenečenj in treba je resnično mirnih in železnih živcev ter popolnega človeka, da lahko sledi dogodkom in jih tudi relativno pravilno ocenjuje.

Mlada generacija, predvsem javni delavci tega rodu delajo v teh izrednih okoliščinah s podvojeno silo, boreč se za priznanje prizadevanj, ki jih zastopajo in ki so tesno povezana z interesi naroda.

Težka je ta borba, ki jo mora voditi mladi rod, ko stopa na površje in zahteva soodločanja v javnem življenju. Na eni strani sedanji evropski položaj, ki ne ostaja brez vpliva tudi pri nas, na drugi strani pa se mora boriti nastopajoči rod s številnimi nasprotniki v domovini, ki se branijo podviga mladine in se v svoji obrambi poslužujejo lepih in nelepih sredstev, samo da sebi ohranijo položaj, ki so si ga pripravili. V tej borbi imajo, kakor vedno do sedaj, politične intrige eno glavnih vlog.

Vse naše domače in tudi državno politično življenje je že od leta 1918 prebrano s spletkami, ki so mnogokrat imele za slovenski narod in našo skupno

državo le žalostne posledice. V tem spletkarstvu je tudi eden izmed vzrokov, da se je šele v letu 1939 začela preurejevati naša država. Toda, tudi še sedaj, ko so že skoraj vsi prijatelji in neprijatelji sporazuma javno priznali, da je preureditev države nujna in da jo zahtevajo vse okolnosti, je še precej ljudi, ki podtalno spletkarijo dalje in to največ iz razloga, ker trenutno niso na oblasti ali pa ker ves naravni razvoj bodočnosti ni usmerjen v njihove vode.

Ne bo odveč, če ob tej priliki ugotovimo, da so tudi poedini Slovenci med onimi, ki so s tem načinom političnega dela omogočili, da se je odlašalo s sklenitvijo sporazuma do letošnje jeseni.

Kakor že rečeno tudi po 26. avgustu te intrige niso prenehale, v nekaterih ozirih so se celo pojačile in znaki kažejo, da naj bi postali žrtev političnih intrig tudi oni, ki so se pred kratkim odločili stopiti v javno življenje, v njem sodelovati in soodločati, ne zaradi sebe in lastnih koristi, nego zaradi svojih dobrih prizadevanj in v prepričanju, da njihče, tudi najmočnejši ni upravičen, da bi odklanjal sodelovanje ljudi, o katerih dobro ve, da imajo iskrene in poštene namene.

Možno je, da bo to delo nekaterim trenutno uspelo, prepričani pa smo, da ta uspeh ne bo dolgotrajen, ker je pravično delo prizadetih močnejše od stvarno neutemeljenih nasprotnih prizadevanj.

Res je, da se metode, ki so že pri nekem poslu ukoreninjene, ne dajo z mahoma odpraviti, toda kljub temu je bilo pričakovati, da bodo vsi spoznali, da je danes demokratično sodelovanje vseh konstruktivnih elementov nujno in da je zato tudi nujno, da se odvržejo iz javnega dela vsa ona sredstva, ki ozračje kalijo, nikdar pa čistijo. Nasprotno pa opažamo, da se to ne dogaja in da hočejo nekateri drveti naprej po poti, ki nam je prinesla že toliko nevarnosti in razočaranj.

Zato je potrebno, da še enkrat povelimo, da bomo šli odločno po poti, katero smo si začrtali, ne oziraje se na intrige okrog sebe.

Raznašanje neresnice, neopravičeno obrekovanje, dvoumno pisanje, poročanje in govorjenje, zlonamerno prišepetavanje, zavestno potvarjanje resnice itd. so sicer sredstva javnega dela, ki pa jih pošten, iskren in resnicoljuben človek ne uporablja.

Vprašanje nezazidanih parcel v Mariboru

V naši javnosti se je že ponovno razpravljalo o vprašanju zazidave mariborskega mestnega središča, govorilo se je pa tudi pri mestni občini in drugod. Še nedavno smo nekje čitali, da je Maribor v svojem središču najbolj nezazidano mesto v Jugoslaviji in da beže vsi, ki hočejo graditi, na periferijo, dočim ostajajo gradbene parcele v samem centru nezazidane, kar je na kvar mestu in v škodo občini. Povedano je bilo tudi že ponovno, da je temu glavni vzrok spekulacija z navijanjem cen, saj so zahtevali nekateri lastniki stavbišče že po 1000 več dinarjev za kvadratni meter.

Gotovo bo marsikoga zanimalo izvedeti točneje podatke o številu hiš, ki so bile po osvobojenju zgrajene v mariborskem mestnem središču ter o številu parcel, ki so na tem področju ostale še vedno nezazidane. Preden se pa lotimo teh podatkov, moramo določiti pojem »mestnega središča«. V Mariboru to ni težko. Kot središče velja nedvomno prostor, ki ga omejujejo na zahodu Strossmayerjeva ulica in Vodnikov trg, na severu Mestni park in bližina Tomšičeve ulice, na vzhodu železniška proga, na jugu pa reka Drava. Mimo tega imamo še ožje središče magdalenskega predmestja, ki je sicer dejansko raztegnitev glavnega na desnem še na levi breg Drave. To južno središče tvori Trg kralja Petra z okolico do Tržaške ceste, železniške proge in Frankopanove ulice. Glavno središče delita dve transverzali na štiri dele. To sta transverzali zahod-vzhod s Slovensko ulico in Aleksandrovo cesto ter sever-jug s Tyrševo in Gosposko ulico s podaljškom čez Glavni trg na državni most. Eno tretjino tega okoliša tvori staro, večinoma strnjeno, a pretežno s starimi, nizkimi hišami zazidano mesto, dve ostali pa novo z večimi, novjšimi, a zato manj strnjanimi stavbami.

Zanimivo je vprašanje, kako je z obema transverzalama, ki sta v pretežnem delu že davno strnjeno zazidani, a le malo lokje sistematično. Transverzala zahod-vzhod je dobila po osvobojenju 10 novih hiš, dobili bi jih pa morala še najmanj trideset, ako bi hoteli, da bi bila strnjeno zazidana in da bi izginile tudi nekatere stare, nizke bajte, ki tej transverzali gotovo niso v okras. Dve izmed na tej transverzali zgrajenih hiš sta njeno lice celo pokvarili, namesto da bi ga polepšali. Obe ležita na Aleksandrovi cesti med Franciškansko in Sodno ulico, kar je ugotovil že takoj po gradnji tudi univ. prof. dr. Franc Stelč. Druga transverzala, sever-jug, je dobila samo tri nove zgradbe, potrebovala pa bi jih najmanj še 6, da bi se zamašile sedanje vrzeli,

ki leže vse v severnem delu, t. j. v Tyrševi ulici.

V južnih dveh delih pod transverzalo zahod-vzhod ležeče mestno središče, ki ga križajo od juga proti severu Strossmayerjeva, Gospejna, Stolna, Gosposka, Vetrinjska, Kopališka, Franciškanska, Sodna, Vošnjakova, Cvetlična in Mlinska ulica, Ob jarku, Kocljeva, Wildenreimerjeva in Marijina ulica ter Koroška cesta in Slomškov, Glavni, Rotovski in Grajski trg, je dobila po osvobojenju (ako štejeemo vogalne hiše povsod kot dvojne) 23 novih stavb, nezazidanih parcel je pa ostalo najmanj 162. V severnih dveh delih nad omenjeno transverzalo ležeče mestno središče z od zahoda proti vzhodu potekajočimi Gregorčičevo, Krekovo, Koroščevo, Obiljevo, Razlagovo, Maistrovo, Aškerčevo, Kolodvorsko in Kopitarjevo ulico ter od severa proti jugu ležečimi Trubarjevo, Tyrševo, Grajsko, Vrazovo, Ciril-Metodovo, Prešernovo, Cankarjevo, Čafovo in Kersnikovo ulico ter Jugoslovanskim, Zrinjskega in Trgom svobode je dobilo v teh 20 letih skupaj 32 hiš, nezazidanih parcel je pa ostalo nad 150. V južnem podaljšku okoli Trga kralja Petra je bilo zgrajenih (z bolnišnico vred) 15 hiš, biti pa bi jih morale še najmanj 50, da bi bila zazidava strnjeno dovršena.

Ako seštejemo sedaj vse dele, spoznamo, da je bilo v mariborskem mestnem

središču po osvobojenju sezidanih skupno samo 80 hiš, nezazidanih parcel je pa ostalo okoli 400. Pri tem so pa vogalne hiše štete še kot dvojne, tako da je dejansko število nižje. Ako bi se gradbena podjetnost v mariborskem mestnem središču nadaljevala tudi v bodoče v tako počasnem tempu, potem ne bo zazidano niti v 110 letih, t. j. do l. 2050. Medtem bo pa treba podreti še marsikatero staro bajto, kar bo gradbene parcele še številčno povečalo. Spekulacije z navijanjem cen stavbišč v središču so torej zelo dolgoročne in od njih sedanja generacija ne bo imela prav nobenega haska, najbrže pa tudi ne prva prihodnja, ako se razmere temeljito ne spremenijo. Vse te parcele bodo ostale mrtev kapital za lastnike ter kvar za mesto in izguba za mestno občino.

Maribor po osvobojenju ni doživel takega razmaha, kakor so ga doživela ostala jugoslovanska mesta, z izjemo slovenskih: Ljubljane, Celja in Ptuja. Medtem ko se je Zagreb skoraj potrojil, Beograd popetoril itd., je prirastek prebivalstva Maribora znašal komaj po 3000 duš vsakih 10 let. Pač pa je na njegov račun krepko naraščala okolica, ker se v samem mestnem središču nove hiše zaradi predragih stavbišč niso mogle graditi, kajti gradili so jih po ogromni večini le mali ljudje, obrtniki, uradniki in delavci. Ti so bili prisiljeni iti na periferijo in

Ob dvajsetletnici mariborske študijske knjižnice

Kdo teh, ki prihajajo danes v velike, značne in s tisoči in tisoči najraznovrstnejših knjig, revij, časopisov prenapolnjene dvorane, se zaveda, da je vse to za naše razmere neizmerno kulturno bogastvo nastalo iz malega početka (po ustanovniku Mateju Slekovcu l. 1903) in da je v teku razvoja moralo pretrpeti bridke usode kulturnih brezdomcev, ki ga od danes do jutri poganjajo od hiše do hiše.

Prihodnje leto bo ta zavod — ponos Maribora tudi pred širšim vnanjim svetom — praznoval 20letnico obstoja, a tri leta pozneje obhaja že 40letnico svojega nastanka. Bo torej dovolj prilik, da se tudi naša širša javnost seznanj z usodo in zgodovino te naše vrhovne književne predstavnice.

Vendar je tudi že letošnji 10. december zelo važen dan, ki je odločujoče posegel v zgodovino te knjižnice na njenem prehodu iz omejene društvene v današnjo javno študijsko knjižnico. V velikih skrbah društvenega odbora za ustanovitev javne knjižnice in za stalnega knjižničarja kakor tudi za primernejše prostoro

se nepričakovano pojavi rešitelj pok. pisatelj dr. Ivan Lah, takrat uradnik na našem magistratu. Omenjenega dne je namreč dr. Lah poslal Zgod. društvu dopis sledeče (zgodovinsko važne) vsebine:

»Vladni komisar dr. V. Pfeifer me je poveril z nalogo, da bi skušal iz do sedaj obstoječih knjižnic skoncitrirati Javno študijsko knjižnico v Mariboru. V ta namen je mesto kupilo knjižnico prof. Kaspreta in je prepustilo prostore v »Deškem zavetišču« (dve veliki sobi), kjer bi se dala knjižnica primerno urediti. Obračam se torej na odbor sl. »Zgodovinskega društva« v Mariboru, ki ima bogato knjižnico, da prepusti svojo knjižnico »Javni študijski knjižnici« v uporabo pod sledečimi pogoji:

1. Knjižnica se preseli iz dosedanjih prostorov v skupne prostore v »Deškem zavetišču«. (Arhiv si društvo lahko pridrži v svojih prostorih, oz. se mu dajo prostori istotam).

sprejem evropskih in izven-evropskih postaj tudi podnevi z luksuznim superom

Prodaja tudi na obroke

Razen tega prinašamo
ORION 5-cevni
popularni super na mesečne
obroke od **din 180**—

Samoprodaja **L. LUŠICKY**
Maribor, Koroška cesta št. 11
Anton Bremec, Celle

bodo tudi v bodoče, ako se razmere ne bodo temeljito spremenile. Spremeniti bi se pa mogle samo z intervencijo mestne občine, ki naj bi segla po že davno predlaganem sredstvu: obdavčenju nezazidanih parcel, oziroma pobiranju nekaterih davščin, tako kakor da bi stale na njihovem mestu že dograjene hiše. Dalje bi pa bilo treba doseči tudi pravno podlago, s katero bi se lastniki prisilili, da zgrade okoli njih enotne lične ograje in ob cesti asfaltirane trotoarje. S tem bi se ne le olepšalo mestno lice, ampak bi se iznebili ob suhem vremenu tudi prahu, ob dežju pa blata. Problem je nujen in potrebno je, da ga že enkrat energično začnemo reševati!

-r.

2. Lastninske pravice knjižnice ostanejo društvu.

3. Mesto bo skrbelo za to, da se knjižnica čimprej izpopolni, da bo odgovarjala potrebam našega kulturnega napredovanja v Mariboru.

4. Mesto bo ukrenilo vse potrebno, da pride cela knjižnica v državno upravo z državnim knjižničarjem, da se s časom poviša na stopinjo državne javne študijske knjižnice.

5. Mesto bo skrbelo za to, da se knjižnici za sedaj zagotovi varnost pred vsako ev. izpremembo v mestni upravi.

6. Mesto bo skrbelo za to, da dobi »Zgodovinsko društvo« od države za knjižnico, ako ta preide v državno last, primerno odkupnino, ako bo društvo to zahtevalo.

35.000 Čehov. V Buchenwaldu pri Weimarju, koncentracijskem taborišču, je zbranih doslej 35.000 čeških internincev.

Kmetski upori na Slovenskem

Naskok puntarjev na gradove in samostane

Josip Mravljak — Stanovi se zbirajo — Ujete upornike obešajo na najbližje drevo

Odposlali so pritožbo cesarju v Gradec in je 31. maja deželni glavar Dietrichstein delegiral četvorico odličnikov v Konjice na pogajanja. Kmetje so obljubili, da bodočasno mirovali in nikogar več silili oziroma sprejeli k punku, da bodo vrnili medtem zavzeta gradova Podčetrtek in Pilštanj, o povzročeni škodi pa naj razsodi cesar sam. Kaj pa so komisarji kmetom obljubili, ni znano; akti so se izgubili (?). Tudi o kakem uspehu pritožbe ni znano nič, najbrž se sploh ni predložila na odločujočem mestu. Kmetje, ki itak gospodi niso mnogo zaupali, so ostali naprej pod orožjem in strahovali graščake. Ta čas so zavzeli grad Zbelovo in samostan v Studenicah, ki so ga oplenili, z redovnicami pa so zelo grdo ravnali.

UPORI PO KOROSKEM

Tudi na Koroškem se je punt zelo širil, zlasti v Labodski dolini. Pri Puštrici se je 1. junija zbralo 3000 kmetov, središče upora pa so bile Roje. Ko je prišel k njim komisar iz Celovca, so izjavili, da ne nameravajo storiti nikomur nič žalega, želijo le božjo pravico in cesarskim komisarjem biti na odgovor. Tudi v Junsko dolino se je upor razširil, potem dalje v Ziljsko dolino in na sever do Strasburga. Cesarska komisija je izdala 10. junija iz Celovca proglas na narod, da naj se ne pridruži puntarjem, temveč pove svoje pritožbe komisarjem v Celovcu.

Ponovno je izdal cesar 11. junija razglas, v katerem poziva kmete vseh treh dežel, da se razidejo in ne zbirajo v Velikovecu. Če kmetje ne bi ubogali, naj prelata, plemstvo, mesta in trgi pripravijo vojsko, da na povelje cesarskega stotnika gredo nad upornike. Niti komisarji, niti deželni stanovi pa niso pri puntarjih nič opravili.

STANOVI ZBIRAJO VOJSKO

Medtem so stanovi zbirali vojsko; komaj 450 mož so zbrali v Velikovecu, in še ti niso bili popolnoma zanesljivi, kajti pešci niso hoteli iti nad kmete. Stanovi so poslali te čete najprej proti St. Vidu; to mesto pa se je dolgo branilo, vojsko sploh sprejeti v svoje obzidje. Od tod je šla vojska v Beljak, kjer jo je dosegel Ziga Dietrichstein in se ji postavil na čelo. V kratkem je kmete premagal in raz-

pršil, nekoliko vasi požgal in dal par krivcev usmrtiti. Najprej so se vdali bekštanski podložniki in prisegli zvestobo; to je bilo 21. junija. Kmalu potem so sledili še drugi.

Z UPORNIMI NA VESALA

V tem je zavrelo severno od Drave pri Vovbrah, Ebersteinu in Hüttenbergu; rudarji so se pridružili kmetom. Zavzeli so trg Altenhofen, tudi posadka na gradu se je vdala. Prav takrat je prispela Dietrichsteinu pomoč od cesarja, 300 pešcev; združili so se s stanovsko vojsko in udarili na Altenhofen. Kmetje so se morali vdati in podvreči, nakar so čete napravile red še v Labodski dolini. Pri Rojah so premagali zbrane kmete in vzpostavili zopet red. Podjunski uporniki so se zbrali pri Velikovecu in zasedli most. Tudi te so stanovske čete potolkle in privedle k pokorščini.

Povsod so z ujetimi voditelji postopali brez usmiljenja: obesili so jih brez sodbe na najbližje drevo.

KRANJSKA SE SE DRŽI

S tem je bila vstaja na Koroškem zadušena, na Štajerskem in Kranjskem pa je bil položaj še neizpremenjen. Se 12. julija so zavzeli kmetje gradova Kunšperk in Podsredo ter Bizeljsko (last krškega škofa), na Kranjskem pa je vnovič prišla posredovati cesarska komisija, zopet brez uspeha. Vstasi so skušali zavzeti še grad Crnelo pri Domžalah, odgnali so živino, zažgali pristave in razdejali ribnike, gradu pa niso mogli zavzeti. Tudi gradu Ortneka niso dobili, ker jih je graščak Lamberg s pregovori toliko časa zadrževal, dokler ni zbral nekoliko vojakov in z njimi razpršil kmete. Zavzeli pa so Auerspergov grad Najdek.

HERBERSTEIN NA DELU

Za poveljnika vojske proti štajerskim in kranjskim puntarjem je bil medtem določen Jurij Herberstein. Z maloštevilno vojsko, ki jo je imel, se je obrnil najprej proti kmetom, ki so bili zbrani v okolici Gleisdorfa in jih deloma pobil, deloma razpršil. Naj to se je obrnil na jug in zavzel grad Villtuz, ki je bil tudi v kmetskih rokah. Od tod je krenil ob Dravi gor, si izsilil pri Vuzenici prehod čez Dravo in potem blizu Vuzenice pobil zbrane kmete (koncem junija). Dalje je vodil vojsko proti Celju in ga brez odpora zasedel. Grad pa je bil v posesti puntarjev. Nato je prišlo med kmeti in Herbersteinom do bilke, ki je končala s popolnim porazom upornikov; padlo je 2000 kmetov, po drugem zapisku pa samo 700. (Mittel. 23/126).

To je bilo prve dni julija. Vojska, ki jo je vodil Herberstein, je bila sestavljena tedaj v Celju iz 900 mož konjenikov in pešcev, katere so najeli štajerski stanovi, 400 mož iz Koroške in 200 konjenikov, najetih na račun kranjskih deželnih stanov, skupaj torej 1500 vojakov.

Življenjski problem Prekmurja

Rudi Cačinovič

Statistika posestnih razmer v Prekmurju nam v najbolj žarki luči osvetli temeljni problem najmlajše slovenske pokrajine. Po njej mora postati jasno tudi zadnjemu dvomljivcu, kjer in zakaj se je sprožil silni plaz, ki že dvajset let pobira s seboj na tisoče prekmurskih proletarcev.

Prekmurje ima 93.000 ha zemlje in 90.650 prebivalcev. Obdelovalne zemlje je 67.000 ha, od katere bi moralo živeti 77.000 kmetovalcev. Torej pride na 1 prebivalca 1.02 ha vse zemlje ali na 1 kmetovalca 1.20 ha vse zemlje in 0.87 ha obdelovalne zemlje. Na 1 prebivalca v Prekmurju pride 0.74 ha obdelovalne zemlje. To so številke, ki uvrščajo Prekmurje med najbolj prenaseljene pokrajine v Jugoslaviji in v svetu sploh. En kmetovalec obdeluje v Jugoslaviji povprečno 2.1 ha obdelovalne zemlje.

Toda za pravilno presojo ni dovolj statistika odnosov med celotnim številom poljedelcev in agrarne površine. Potrebno je poznati tudi njihove medsebojne posestne odnose. Do 5 ha posesti ima v lendavskem okraju 88%, v soboškem okraju pa 61%. Povprečno v Prekmurju 72% ali 12.281 kmetovalcev nima več kot 5 ha zemlje. Ti posestniki pa se tudi medsebojno močno razlikujejo. Iz-

pod 2 ha posesti ima povprečno v Prekmurju 27.5% (4686), od teh v lendavskem okraju 35% (2416) in v soboškem 22.5% (2270). Od teh ima 0.1—0.5 ha v Prekmurju 5.3% (905), od 0.50—1 ha, 6.9% (1169), od 1—2 ha 15.3% (2612). Od 2—5 ha tvori v lendavskem okraju 52% (3677), v soboškem pa 39% (3918); povprečno je v Prekmurju posesti med 2—5 ha 44.6% (7559)! Od 5—10 ha ima v lendavskem okraju 10.6% (744), v soboškem 29% (2886) posestnikov, ali povprečno v Prekmurju 21.4% (3630).

Upoštevajoč različno rodovitnost zemlje ter druge okoliščine, se računa v Prekmurju za eksistenčni minimum posest od 8—12 ha. V lendavskem okraju so pogoji boljši, zato je treba vzeti nižje merilo kot na slabo rodovitnem Goričkem. Zato ne dosegajo eksistenčnega minimuma niti vsa posestva iz skupine 10 do 20 ha, ki bi naj predstavljala v Prekmurju tkzv. srednjo posest. Teh posestev je v lendavskem okraju 1.2% (78), v soboškem pa 9% (904); skupno v Prekmurju 5.8% (982). Zato ima eksistenčni minimum v Prekmurju le 5—8% vseh posestnikov!

Večjih posestev 20—50 ha je v lendavskem okraju 13 (0.2%), v soboškem pa 97 (1%), torej skupno v Prekmurju

110 (0.6%). Šele ta posestva, poleg nekaterih od srednjih 9% posestev, morajo zaposlovati tudi najete delovne sile ter se po svojih gospodarskih metodah nekoliko približujejo veleposestvom, dasi po standardu življenja njihovih lastnikov za veleposestniki daleč zaostajajo. Njihovi lastniki so kmetje, ki z malimi izjemami žive samo od zemlje. Agrarna kriza je prejšnja leta njihov standard močno znižala. Izjemo tvorijo oni, ki imajo poleg zemlje še kak drug zaslužek (trgovina, gostilna, mlin itd.).

Od teh se ločijo višje kategorije posestev nad 50 ha. Njihovi lastniki niso več kmetje v navadnem pomenu besede. Deloma spadajo sem posestva fevdalcev, deloma so to veleposestva, ki so nastala po vojni. Mnogi lastniki imajo istočasno še industrije, imajo vodstvo v denarnih zavodih itd. To velja predvsem za posestva nad 100 ha. Ta so obdelovana po čisto kapitalističnih metodah ter s pomočjo strojev in najetih mezdnih delavcev. Posestev od 50—100 ha je v lendavskem okraju 1, v soboškem pa 9, skupno torej 10. Nad 100—200 ha je v lendavskem okraju 1, v soboškem pa 1, skupno 7. Od 200—500 ha posesti ima v Prekmurju 7 lastnikov (Lendava 3, Sobota 4), nad 500 ha imata v Prekmurju dva veleposestnika (Sobota Harmet, Lendava grofica Zichy).

Kot je iz gornjih statističnih podatkov razvidno, je Prekmurje danes deželno drobno in male posesti. Ogronna večina prebivalstva, ki živi od zemlje, nima možnosti za svoj obstoj na domači grobi. Najmanj 72.1% posesti izpod 5 ha se bo moglo nuditi svojim lastnikom in stence kljub vsem konjunkturam in tenzifikacij, v kolikor je možna. Kako preskrbeti tem množicam eksistenčno in kako dvigniti standard tudi srednjih posestnikov, je danes življenjsko vprašanje Prekmurja. To vprašanje je toliko težje, ker izgleda, da je odpadla možnost provizorične rešitve z vsakoletnim seljevanjem v tujino ter da bo zato treba iskati rešitev druge. Vsako reševanje tega problema, če naj ima stvaren uspeh, bo pa moralo izhajati iz spoznanj, ki jih daje statistični pregled agrarnih prijk v Prekmurju. Tu ni na mestu nikako zadržanje oči pred dejstvi, niti defetistično natolevanje onih, ki se samo božijo za svojo eksistenco ali pa onih, ki so skušali opozoriti na ta ali oni žgoči problem. Mnogo je bilo že v javnosti kreganja o pravi podobi Prekmurja. Tudi tukaj bo veljalo, da nas tej podobi najbolj približajo neizpodbitna dejstva, ki nam jih v tem primeru daje ravno statistika agrarnih odnosov. Ravno tako bo pravi predstavnik prekmurskega ljudstva oni, ki bo vodil tudi njegov boj za rešitev temeljnega vprašanja.

Kultura

Knjižni dar mladini za Božič

Slovensko mladinsko slovstvo je doseglo po osvobojenju velik napredek, tako glede vsebine kakor glede knjižne opreme. Pred osvobojenjem skoraj nismo imeli domačih slikanic ali večjih ilustriranih izdaj, in starši so segali čisto po tujih, predvsem nemških, kadar so hoteli razveseliti otroke za Miklavža, Božič ali drugo podobno priložnost. Največ zaslug za ta razvoj si je pridobila Mladinska Matica, a tudi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani je izdala že lepo število, zlasti grafično prvovrstnih izdaj.

Med take lepe izdaje spada tudi najnovejša knjiga »Tinček in Tonček« na 364 straneh velike osmerke z eno ali celo več ilustracijami na vsaki strani. Zgodbo o dveh potepinskih dečkih Tinčku in Tončku je priredil naš znani mladinski pisatelj Mirko Kunčič sicer po tujem viru in tujih ilustracijah, ki so izhajale v »Slovencu«, vendar pa tako svobodno in po svoje, da je bolj original kakor prevod. Originalno besedilo je bilo več ko za polovico krajše. Mimo tega je dal Kunčič zgodbi nov notranji poudarek in tako dvignil njeno vrednost tudi v leposlovnem in etičnem ozirju. Poleg tega se odlikuje po svoji napeti vsebini, ki nas vodi z obema glavnima junakoma čez široka morja v eksotični svet mornarjev, opic, slonov,

krokodilov, ljudozrcev itd. Neštevilne so nepravilnosti in nevarnosti, ki jih doživita oba nepridiprava, vendar se iz vseh srečno rešita in ohranita v srečo toploto ljubezni in dobrote, dokler se ne vrmeta spet v okrilje svojih mamic. Vse je pa pripovedovano in risano z bujno fantazijo, ki skoraj ne pušča oddiha.

Založnica je opremila knjigo po vseh načelih moderne grafične umetnosti. Tiskana je na boljšem papirju, tisk je čist in tudi naslovna stran in vezava sta dobri. Vse to opravičuje ceno 75 dinarjev, ki je sicer visoka. Knjiga je prav primerno darilo za Miklavža in Božič.

k Razstava Zorana Mušiča v Beogradu je vzbudila veliko zanimanje in priznanje mnogo obetajočemu mlademu slovenskemu talentu. O Mušičevem uspehu homo še poročali.

k Društvo prijateljev Strossmayerjeve galerije v Zagrebu je pridobilo za omenjeno galerijo dve dragoceni sliki stare italijanske umetnosti, in sicer »Blagoslovljajočega Jezusa«, delo Tiziana (1477—1576), in »Portret benečanskega prokuratorja«, delo Sebastiana Bombellija, rojenega leta 1635. V Vidmu na Furlanškem, umrlega l. 1717.

k Smrt francoskega učenjaka. V starosti 80 let je umrl v Lozani v Švici univ. prof. dr. ing. Jérôme Franel, evropsko znan matematik. Rojen je bil v Franciji (Provence), deloval pa je večino svojega življenja v Švici kot profesor na lozanski tehnik. Napisal je več znamenitih znanstvenih del.

k Strahinja Petrović zapušča Zagreb. Eden najvidnejših igralcev zagrebske drame, Strahinja Petrović, zapušča Zagreb in odhaja v Beograd.

k Slovaški mladinski mesečnik v Jugoslaviji. V Bačkem Petrovcu, središču jugoslovanskih Slovkov, je pričel izhajati slovaški mladinski mesečnik »Naše Slniečko« (Naše sončece).

k Ladinško slovstvo. Ladinščina ali retoromanščina, sorodna furlanščini, je bila šele letos uradno priznana kot četrti državni uradni jezik v Švici (nemščina, francoščina, italijanščina), se pa kljub maloštevilnosti Ladincev razvija tudi že v lastni književnosti. Societa Retoromanstschia izdaja celo svoj zbornik »Annalas«, ladinški pesnik Peider Lansel je pa izdal nedavno zbirko svojih pesmi »Fanzognas« (Ognjene lilije). To je pač najmlajša evropska literatura in v jeziku ki ga govori komaj 50.000 ljudi. Za primer ladinščine navajamo Lanselovo kitico iz pesmi »Fideltad« (veselje): Pousch dir amo? Di! — Pousch far amo? Fa! — Quant l'bnch cha quat d'ira. — Ningit'n chi nu sa!

Seja celjskega mestnega sveta

Celje, 16. decembra.

Sinoči se je vršila v mestni posvetovalnici seja mestnega sveta. Župan je v uvodoma poročal, da so bili vsi sklepi zadnje seje izvršeni, odnosno se obravnavajo v smislu sklepov. Omenil je tudi vzpostavitev carinarnice I. reda v Celju, kar je za naše mesto važna gospodarska pridobitev. V tej zadevi ima vse zasluge senator in mestni svetnik gosp. Alojz Mihelič, za kar mu je mestni svet izrekel iskreno zahvalo. — Konstituiral se je odbor za obvezno telesno vzgojo, katerega predsednik je prof. Bitenc, podpredsednik pa učitelj Franjo Roš. — Konstituiral se je tudi socialno-politični odbor. — Za zamenjavo zemljišča med mestno občino in misijonsko družbo sv. Vincencija na Hribu sv. Jožefa izplača mestna občina kot doplačilo za zamenjavo zemljišče misijonski družbi 35.763 dinarjev. — Kanal pri cinkarni v Gaberju se podaljša. Stroški bodo znašali din 28.000. — V zvezi z Vodnikovo ulico se mora urediti tudi kanalizacija v Strossmayerjevi ulici. Stroški bodo znašali din 6000. — Zaradi razširjenja Vodnikove ul. je morala mestna občina odkupiti od zav. koncev Gradt en del hiše. Kupnina za to hišo v znesku 200.000 din je bila izplačana letos 1. decembra. V sporazumu z zakoncem Gradt, pa se bo kupnina izplačala šele 1. junija 1940 s 5% obrestmi. — Nekaterim prosilcem se prodajo stavbene parcele na Sp. Lanovžu in v Medlogu. — OUZD se dovoli zidanje enonadstropne hiše v Vodnikovi ulici, za dobo 10 let. Po preteku 10 let pa mora OUZD nadzidati še drugo nadstropje. Za izvršitev tega pogoja zahteva občina primerno jamstvo. — Zaradi poenostavljenja dela v pisarni Mestne elektrarne se bo nabavil za elektranarastni stroj za 40.000 din. Na Polulah se podaljša električni vod do hiš Krušič - Krašovec in Rom - Kirbiš. — Javna Kapucinski most. — Kipar Napotnik je

med hišama Vengust in Gradt ter pri Ravnikarjevem skladišču v Zavodni. — V Trubarjevi ulici se premesti proti hiši Mirka Hočevarja svetiljka, ki je sedaj nameščena pri stranskem vходу gimnazije. — Avtodelavnici Solman v Gaberju se dovoli voda iz mestnega vodovoda za pranje avtomobilov in tudi v druge svrhe. — Napeljava vodovoda se dovoli pos. Josipu Vrečarju v Vojniku. — Napeljava vodovoda do hiš pos. Gajška na Hribu sv. Jožefa se vsled prevelikih stroškov odkloni. — Na mestnem pokopališču se uredijo žive meje med posameznimi deli. — V mestni turistični odbor se izvoli mestni svetnik Dobovčnik, v gradbeni odbor pa m. sv. dr. Skoberne, dr. Flajs in inž. Komelj. — Nekateri prošnje za podporo raznim društvom se odklonijo, nekatere pa se bodo upoštevale v proračunskem letu 1940-41. — Od akad. slikarja Vavpotiča se kupi slika kapucinski most. — Kipar Napotnik je ponudil mestni občini v nakup kip Kristusa. Za enkrat je mestni svet nakup tega kipa odložil in bo radi cene stopil v stik s kiparjem Napotnikom. — Vsem trem celjskim pevskim društvom se dovoli podpora 1000 din za koncert 1. dec. — Za nekatere revne otroke bo mestna občina plačevala hrano v Zdravstvenem domu in pri Vincencijevi konferenci. — Pri slučajnostih se je predlagalo, da se proglasi čimprej za javno pot promenadna pot ob Savinji in pot ob Rajerjevem posestvu ter da se čimprej odstrani tabla, ki označuje to pot »Za začasno dovoljeno«. — Sklenilo se je še, da pošlje mestna občina brzojavno zahvalo ministru financ dr. Šuteju, načelniku ministrstva financ dr. Pavliču pa pismeno zahvalo za zopetno vzpostavitev carinarnice v Celju, od katere bo mestna občina imela tudi velike letne dohodke na kaldrmni. — Javni seji je sledila tajna. V tajni seji je bil upokojen šolski sluga na mestni osnovni šoli I. Kmecl.

Prekmurski drobiž

Občinska akcija za revne. Predsednik soboške občine g. Harner je izdal na soboške občane poseben oklic, v katerem tudi letos poziva, da prispevajo za naravno akcijo občine, ki ima namen obdarovati občinske reveže z nekaj darili za božič. Denarna sredstva, ki jih ima občina v to svrhu na razpolago, so mnogo premajhna, da bi lahko priskočila na pomoč vsaj z malenkostjo vsem onim, ki so tega resnično potrebni. Zato bodo obdarovali občinske reveže z nekaj darili za božič. Oklic poziva premožnejše, da prispevajo na pomoč vsaj z kakšno malenkostjo ter s tem pripomorejo, da bo občina lahko obdarovala za praznike čim več revežev. — Ali ne bi kazalo, da bi v bodoče občina poskrbela na kak drugi način za stalno podporo revežev tudi v božičnih dneh? Nabiralne akcije in humanitarne organizacije, ki morejo črpali zgolj iz teh sredstev. Občina ima danes tako važno socialno nalogo, da bi si morala zagotoviti stalna sredstva neodvisno od darljivosti občanov, ki imajo zanjo dovolj drugih prilik. Kljub izredni gradbeni dejavnosti ter skrbi za olepšavo mesta, bi se tako sredstva mogla najti bodisi s pomočjo njene takšne politike ali kako drugače. Božična akcija proračuna gotovo ne bi obremenila preveč. Letošnji akciji želimo kar največ odziva.

Zlata nedelja. Soboško trgovsko združenje je izpremenilo svoj prvotni sklep o zlati nedelji, ki ne bo 24. t. m., temveč v nedeljo, 17. t. m. Tega dne smejo ostati trgovine odprte do 12. ure. V nedeljo, 24. dec., pa bodo trgovine odprte samo dve uri dopoldan.

Grajski kino v Soboti predvaja v nedeljo in ponedeljek velefilm »Tiger iz Ešnapura«.

Višje cene. Od prejšnjega tedna so se dvignile cene nekaterim živiljskim potrebščinam. Indeks cen Združbe trgovcev v Soboti zaznamuje sledeče spremembe: pšenični otrobi so se podražili od 1,35 na 1,60, rženi otrobi od 1,20 na 1,40, pšenični zdrob od 4,50 na 5 din, sušeno maslo od 22-24 din na 28-32 din. Cene veljajo za 1 kg. 1 liter olivnega olja je stal 28 din, sedaj 32 din. Podražila se je tudi kurjava. 1 kub. meter bukovih cepic od 100 na 115 din in bukovih oblic od 87,50 na 100 din. Ostale cene so neiz-

premenjene. Tudi nakupne cene deželnim pridelkom so iste, na pr. pšenica 180, rž 150, krompir 100-110, ajda 140, proso 150 in fižol 400-450 din.

Učiteljske namestitve. Akcija prekmurskega učiteljstva za izpolnitev praznih mest, ki jo je vodilo po svojih strokovnih organizacijah, je našla končno odziv na merodajnih mestih. Tako je z zadnjimi namestitvami zasedenih od 31 praznih mest v soboškem okraju 10. Upajmo, da bo kmalu zasedenih tudi ostalih 21 mest ter da se bo končno to vprašanje rešilo na edino pravilen način. V lendavskem okraju sta na novo zasedeni dve mesti.

o Iz poštne službe. Na pragersko pošto je premeščen prometnik Pavel Vindiš iz Trebinja.

o Osrednje mlekarne v Ljubljani so na zadnjem običnem zboru sklenile razdružitve in likvidacije.

o Meteor je nenavadno razsvetlil za nekaj trenutkov celo nebo nad Litijo. Velik meteor se je utrlil nekje za Sv. Goro.

KOROŠKIM BORCEM!

Pozivajo se vsi živi sodelovalci in družine preminulih sodelovalcev, ki so padli v bojih za osvoboditev severnih krajev naše domovine 1918-19, da takoj pošljejo prošnje svojim pristojnim vojnim okrožjem z vsemi potrebnimi podatki za podelitev odlikovanj.

Podatke za sestavljanje prošenj dobijo zainteresirani pri svojih občinah in pri pristojnih vojnih okrožjih ali pri Združenju vojnih dobrovoljcev za osvoboditev severnih krajev. Zagreb, Tkalciceva ul. 41, ali pa pri Legiji koroških borcev, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 7 I.

Celle

c Plače je zvišala svojemu delavstvu za 10 do 20 odst. zlatarska tvrdka Pacchiaffo Knez v Gaberju.

c Zdravniško dežurno službo za člane OUZD ima jutri zdravnik dr. Franc Premšak na Cankarjevi cesti 6.

c Nočno lekarniško službo ima od 16. do 22. t. m. lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

c Umrla je v bolnišnici 66 letna posestnica Antonija Dolenc iz Košnice pri Celju.

Najlepše božično darilo

MALI CONTINENTAL
5 letno jamstvo!
IVAN LEGAT, MARIBOR, Vetrinjska ulica 30
tel. 24-34
podružnica: LJUBLJANA, Prešernova ulica 44, telefon 26-36

c Božična slikarska razstava celjskih slikarjev se bo odprla v nedeljo ob pol 11. uri s kratkim govorom prof. dr. Fr. Sijanca v sejni dvorani mestne hranilnice. Razstavljenih bo preko 76 del v raznih tehnikah. Svoja dela iz zadnjih časov bodo razstavili ga. Vera Fišer-Pristovšek in gg. Albert Sirk, Cvetko Ščuka, Miroslav Modic in Karel Mehle. Razstava bo odprta do 26. dec. t. l. vsak dan od 8.-18.

c Sprememba avtobusnega voznega reda na progi Celje-Mozirje ter zveza Celja z Vranskim in St. Pavlom. Da se omogoči nova dopoldanska in popoldanska zveza Celja z Vranskim in St. Pavlom, izpreminja »Avtobus mesta Celja« svoje vožnje na progi Celje-Mozirje v toliko, da odhaja avtobus od sobote, 16. decembra t. l., dalje iz Celja že ob 11.00 mesto ob 11.15 kot do sedaj ter prihaja v Mozirje ob 12.11. Ta avtobus ima ob 11.31 v Dobrteših vasi zvezo z avtobusom podjetja A. Jugovič, ki vozita od tam na Vransko in v St. Pavel. Popoldne se vrača voz »Avtobusa mesta Celja« iz Mozirja šele ob 13.37 mesto ob 12.45 kot do sedaj ter prihaja v Celje ob 14.50. Ta voz ima zvezo v Dobrteših vasi ob 14.20 z avtobusom podjetja Jugovič, ki pripelje iz St. Pavla. Tako bodo imeli prebivalci vse Savinjske doline kljub ukinitvi nekaterih vlakov na savinjski progi zopet hitro in udobno zvezo s Celjem in z vsemi vlaki na progi Maribor-Zidani most.

c Aretilali so delavca Ivana R. iz Celja, ker je te dni pred Belajevu gostilno na Polulah s kolesa delavca Ivana Lebana ukradel sprednje delo.

c Kronika nesreč. Posestnik Jakob Romih iz Smihela pri Smarju je v gozdu podiral dreve. Pri delu mu je padlo drevo na desno nogo in mu jo zmečkalo. — 18 letni delavec Bogomil Glušič iz vojniške okolice si je pri delu v Westenovi tovarni prerezal kite na desni dlani. — 19 letni posestnik Franc Boldin iz Gornjskega je doma padel in si zlomil desno nogo. — 40 letna dnarica Terezija Klenovšek iz Lokavca pri Loki pri Zidanem mostu je padla s kozoleca in si zlomila desno nogo. — Vsi se zdravijo v celjski bolnišnici.

c Ljubljanski dnevnik »Večernik« se v Celju kolportira zvečer ob 20.37 po prihodu ljubljanskega osebnega vlaka.

c Mestno gledališče. Nocoj ob 20. baletni večer Maksa Kürbosa in Irene Litvinove.

c Slinavka in parkljevka je v okolišu Zavodne v celjski okolici ponehala. Zivinski in svinjski sejmi se bodo v Celju zopet redno vršili.

c Združenje brivcev in frizerjev v Celju sporoča, da bodo vsi frizerski saloni v nedeljo, 24. t. m., do 16. odprti, na božič, v ponedeljek, 25. t. m., ves dan zaprti, na Stefanovo, v torek, 26. t. m., od 8. do 10. dopoldne odprti, na Silvestrovo, 31. t. m., pa do 16. odprti.

c »Slovenski dom« se še vedno ne more pomiriti zaradi dejstva, da je naš list objavil poročilo o bližnji vzpostavitvi celjske carinarnice prej, nego je to storil celjski dopisnik »Slovenskega doma«. Mi mu ne moremo pomagati, če smo ga tudi v tem pogledu prehiteli, čeprav ima baje direktne zveze z Beogradom. Razburjenje celjskega dopisnika »Slovenskega doma« je sicer razumljivo, ton in način, s katerim se je zaletel v nas, pa očituje novinca brez potrebne novinarske prakse, izpilenosti in finese. Mi mu na njegovi poti ne bomo sledili. Iz kolegialnosti smo na željo dopisnika »Slovenskega doma« našo notico, ki je bila mišljena kot stvarna ugotovitev na neko čudno namiganje celjskega dopisnika »Slovenskega doma« glede našega poročila o vzpostavitvi celjske carinarnice pojasnili. Ker pa nas je vkljub temu s tonom in načinom svojega poročanja izzval, mu seveda nismo mogli ostati dolžni zasluznega odgovora.

c Tatvina. V Slančih pri Teharjih je večeraj ponoči vdrl v kurnik posestnika Krennika, p. d. Mrčkona, neki vlomilec in ukradel več kosov perutnine. Storilec so že na sledu.

Ptuj

p Poslovalnica »Večernika« v Ptujju je na Zrinjsko-Frankopanski cesti 10a v prilličju. Tukaj se dajejo pojasnila, sprejemajo novi naročniki in oglasi.

p Društvo »Sola in dom« priredi v nedeljo, 17. t. m., po šolski maši v gimnazijski risalnici roditeljski sestanek, na katerem predava g. prof. Uršič. Gg. profesorji bodo dajali informacije o učencih. Starši, pridite!

p Brozga na Ljutomerski cesti. Na tej cesti, kjer je promet zelo živahen, je ob takih dneh kakor so sedaj taka brozga kakor malodane v kakem klanecu. Vsled tega bi bilo umestno, če bi odločujoči poskrbeli, da bi se ta cesta tlakovala vsaj do bolnišnice.

p Gruče revežev se zdaj stalno zbirajo pred mestnim načelstvom, ki prosijo občino za podporo.

p Zvočni kino Ptuj predvaja danes in jutri »Greh«, Pretresljiv film, ki odkriva skrivnosti človeške duše.

Protidraginjska akcija v Ptujju

Kakor že po drugih krajih, tako je tudi v Ptujju nastal z draginjo prav neznosen položaj za vse, ki živijo od svojih denarnih prejemkov, tako delavce, kakor nameščence, javne in privatne. Nastopanje proti draginji je različno, kakor kateri stan smatra za smotno. Kmet n. pr. si nekoliko olajša draginjo s tem, da se tudi njemu podraže njegovi pridelki, čeprav mora vedno drago preplačati industrijske proizvode. Trгоvec na pr. poviša ceno blagu, ki ga je moral tudi sam dražje plačati, pa je za njega problem draginje rešen. Težje je obrtniku. Toda tudi on ima nekaj prodati, kar lahko dražje proda. Vso draginjo mora končno prenesti konsument. Le delavci in nameščenci, dalje upokojenci, invalidi in sploh oni, ki žive le od denarnih prejemkov in nimajo v nobenem slučaju kaj prodati in ne morejo nobeni stvari zvišati cen; ti nimajo druge možnosti, kakor da zahtevajo povečanje svojih prejemkov. Vsi,

ki so za to odgovorni, bi morali to razumeti. Vendar je takega razumevanja kaj malo. Zato so ti sloji: delavci, nameščenci in drugi prisiljeni, da se na svojo pest začno boriti proti draginji tako, kakor je za njih edino koristno in smotno, to je z zahtevami za povišanje njihovih prejemkov, zasluzka, pokojnin itd. Važna pa so tudi vprašanja reguliranja cen, najemnin itd. Vse to pa daje čisto drugačno vsebino protidraginjskim gibanjem, kakor imajo »uradni« protidraginjski odbori, ki se pečajo s kontroliranjem cen po trgovskih izložbah.

V Ptujju bomo imeli, po zgledu drugih večjih mest v Sloveniji, kmalu najbrže še pred Božičem tako protidraginjsko zborovanje, za katero so dale iniciativo, nameščenske in delavske strokovne organizacije. Na to zborovanje opozarjamo vso prizadeto javnost.

NOGAVICE S. KETIŠ STOLNA 1
ROKAVICE IN DAMSKO ZRAVEN MANUFAKT. F. MAJER
PERILO PRIPOROČA

Maribor

POZIV K DELU ZA ŽENSKO VOLIVNO PRAVICO

Meddruštveni akcijski odbor za žensko volivno pravico, ki je priredil preteklo nedeljo uspelo zborovanje, obvešča javnost, da nadaljuje svojo delavnost in ima v načrtu več zborovanj v manjših mestih mariborskega okrožja.

V nedeljo, 17. decembra, bo odbor sodeloval na zborovanju v Dravogradu, ki ga sklicujejo domačinke.

Prosimo, da nam pošljete tozadevne dopise tudi drugi kraji, če želijo prirediti zborovanje ali predavanje z našim sodelovanjem.

Radi naglice smo morda pozabile povabiti še kako društvo, organizacijo ali zastopnico ženskega članstva kakega društva, zato jih prosimo, da se prav tako zgledajo na naslov odbora: g. Zora Ravnik, tajnica Meddruštvenega akcijskega odbora za žensko volivno pravico, Maribor, Trubarjeva ulica 4.

Strnimo svoje vrste, nihče naj ne manjka pri skupnem delu za ženske pravice!

Meddruštveni akcijski odbor za žensko volivno pravico.

m Pogreb brata Ivana Vršiča, magistralnega uradnika v pok. in starega Sokola še iz graških časov bo danes ob pol 16. uri na mestnem pokopališču. Pozivamo brate, da se pogreba polnoštevno udeležijo. Sokolstvo bo počastilo pogreb s praporom. — Sokol matica.

m Ljudska univerza. V ponedeljek, 18. t. m., bo predaval dr. Robert Neubauer, ravnatelj zdravilišča na Golniku, o sodobnem lečenju tuberkuloze.

m Zlata nedelja. Združenje trgovcev za mesto Maribor sporoča, da bodo v nedeljo, 17. t. m., trgovine v mestu ves dan odprte, da se da občinstvu prilika, da se oskrbi z vsem potrebnim za božične praznike. Za božič bodo vse tri dni trgovine zaprte.

Srčna želja vsake dame je steklenica dobre kolonjske vode iz **DROGERIJE KANC!**

* **Najlepše božično darilo** je dežnik iz specialne trgovine dežnikov — Betka Lešnik, Maribor, Glavni trg 17 a

* **Priporočila** se predtiskarija Nifergal, Maribor, Koroška cesta 1.

* **Album planinskih slik** je izdalo Slovensko planinsko društvo. Zbranih je 50 prvovrstnih posnetkov naših najbolj priznanih foto-amaterjev in to iz različnih planinskih predelov Slovenije. Album je najprikladnejše božično darilo planincu. Cena je le 30 din za album ter je na razpologo v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-1.

* **IV. SOKOLSKI PLES V MARIBORU.** Izredno uspeli lanskoletni sokolski ples je pokazal nujno potrebo, da se vsako leto tudi v zimskem času zbere sokolstvo cele mariborske župe. V počastitev rojstnega dneva Nj. Vel. kraljice matere Marije, bo dne 13. januarja 1940 v vseh prostorih Sokolskega doma IV. Sokolski ples, na katerem že sedaj opozarjamo vse pripadnike in prijatelje sokolstva.

Muzikalije dobavlja promptno po originalni ceni knjigarna V. HEINZ, Gosposka 28.

KAVARNA „JADRAN“ moderno urejena, shajalšče vseh slojev. Tu in inozemski časopisi. Ob sobotah, nedeljah popoldne in ob nedeljan zvečer **KONCERT**

m Maistrovi borci, pozor! Vsled kratkega roka za vlaganje prošelj pri Zvezi Maistrovih borcev za podelitev spominske kolajne, ki je določen do 1. januarja 1940 in ker se po tem roku ne bodo več prevzemale zadevne prošnje, se opozarjajo vsi oni člani, ki stanujejo v Mariboru in bližnji okolici, da si čimprej pridejo sami po tiskane formularje, ki se dobe v tajništvu Zveze — Narodni dom. Tajništvo bo v to srho odprto tudi v nedeljo, 17. dec. t. l., ves dan!

Božična darila nudi najugodnejše „**LAMA**“ Jurčičeva ulica št. 4

Akademski ples 5. januarja

m Plin je omamil v neki garaži 18 letnega mehničarskega pomočnika Franja Roškarja iz Sp. Radvanja. Roškar je popravljaj motor na avtu ter pustil teči motor. Plini, ki so se pri teku razvijali, so bili tako močni, da so ga omamili. Pomočnika so prepeljali v bolnišnico, kjer je okreval.

Damsko svileni in maco perilo, pletenine, nogavice, šale itd. Vodimo kvalitetno blago, nizke cene. Damska in moška modna trgovina **A. Hedžet, Maribor, Aleksandrova 9**

m Leto in tri mesece zapora za navdušenje je prisodil veliki kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča 28 letnemu delavcu Rudolfu Vakeju iz Počehove, ker je v neki gostilni govoril take besede, da ga je moralo državno tožilstvo obtožiti po členu 1. in 3. zakona o zaščiti države. Vakej je bil poleg tega zapora obsojen tudi na 500 din denarne kazni. Soobtoženi Ludvik Rožman, delavec iz Meljskega hriba pa je bil oproščen.

KAVARNA „BRISTOL“ Tu in inozemski časopisi. Izvstna vina. Po dvanajstih urah **veselje in zabava**

SLOVENSKA ZGODOVINSKA BIBLIOTHEKA

Ob priliki stolecnice svojega obstoja je Muzejsko društvo za Slovenijo sklenilo izdati „Kazalo k zgodovinskim publikacijam Muzejskega društva za Slovenijo“. S tem hoče društvo izpolniti veliko vrzel v naši znanstveni zgodovinski bibliografiji, ki jo strokovni krogi že dolgo občutijo, in se za to ni strahilo stroškov. Kazalo bo obsegalo 4 tiskovne pole. Dosedanji in novi člani društva prejmejo Kazalo za ceno din 20.—. Naročila naj se naslavljajo na Muzejsko društvo za Slovenijo v Ljubljani, Narodni muzej, Bleiweisova 21, kamor je tudi poslati gorjji znesek vnaprej.

OKOLIŠKIM DRŽAVNIM UPOKOJENECM

Državni upokojenci, ki želijo, da se jim bo izplačala razlika v draginjski dokladi med mestom in okolico, naj vložijo nekolokovano prošnjo na računovodstvo Dravske finančne direkcije v Ljubljani. Prošnji je treba brezpogojno priložiti potrdilo pristojne občine o nepretrganem bivanju v prizadeti občini in potrdilo

mestnega gradbenega urada, da spadajo naselbine, ulice, hiše, ki jih navaja občinsko potrdilo, v gradbeni okolici mesta Maribora. Prošenji za priznanje razlike v času od 1. junija 1932 do 30. septembra 1935 pa naj se ne vlagajo. Poverjeništvu v Urbanski ulici 19 daje svojim članom vsa zadevna pojasnila in pomoč brezplačno.

PRAZNE GAJBICE — KLICEJO!
V parku so res postavili gajbice, ampak do sedaj so te hišice za krmljenje ptičev večinoma — prazne. Tu treba točne poslovne organizacije. Ker društvo za varstvo živali že obstaja, naj se za-

časno kar tu osnuje poseben oddelek za krmljenje ptičev preko zime in naj se da posebnim prijateljem ptičev priliko, da se tu udelejujejo. Krmljenje ptičev preko zime pa je treba organizirati in razširiti na celo mariborsko okolico, tako bo izdatno razbremenjeno krmljenje le v parku in na Kalvariji.

MARIBORSKI TEHNIKI SE ORGANIZIRAJO

V nedeljo je bil v Delavski zbornici sestanek v Mariboru in v okolici uslužbenih praktičnih tehnikov. V Ljubljani obstaja že dalje časa organizacija praktičnih tehnikov, zdaj pa se je tudi v Mariboru osnoval pripravljajni odbor, ki ga vodita gg. Pinterič in Šimenc, in ki si je nadelnalogo, da v najkrajšem času organizira mariborske tehnike po zgledu ljubljanske organizacije.

Božiček prinaša: Otroško perilo, nogavice, rokavice, šale, jopce, puloverje itd. **A. Hedžet, Maribor**

* **Dražba kožuhovine** v Ljubljani bo 22. januarja 1940. Pošiljke naj bodo naslovljene na „Divja koža“, Ljubljana — Velesejem.

* **Kot darilo** — polnilna peresa v največji izbiri po najnižjih cenah pri Zlati Brišnik.

VELIKA BLASNIKOVA PRATIKA
je izšla 1940

* „Špansko muho“ pri Kristoviču v Studencih dne 16. dec. 1939 ob 20. uri pod režijo g. Lintnerja uprizore naši vrli železničarji v okrilju kulturno prosvetnega odseka pri svoji delavniški gas. čet. Podprite jih z obilnim obiskom.

Kino
* **Grajski kino.** Danes Pola Negri v filmu „Nepozabna noč“. Svetislav Petrovič. Film prekrasne vsebine.
* **Kino Esplanade.** „Trader Horn“, največji film iz življenja pragozdov. Visok napetosti in senzaciji. Povsem nova kopija.
* **Kino Union.** Do vključno petka prekrasna filmska drama „Jenny“. V glavnih vlogah Albert Prejan in Francis Rosay.
* **Zvočni kino Pobrežje** 16. in 17. dec. „Iris“ po romanu „Veliki in mali svet“.

Mariborsko gledališče

Sobota, 16. decembra, ob 20. „Via Mala“ Red A.

Nedelja, 17. decembra, ob 15. „Hlapec Jernej in njegova pravica“. Dijaki popust. **Globoko znižane cene. Zadržite.** — Ob 20: „Navihanka“. **Znižane cene.**

Božična dramska novost „Konto X“ je trodejska veseloigra, ki je radi svoje izredno zabavne vsebine žela odlične uspehe tudi v Pragi in v Zagrebu. Igro je za naš oder poslovenil Danilo Gorinšek in se v Sloveniji uprizori prvič na mariborskem odru.

Najlepši nakit za božično drevo pri **Zlati Brišnik.**

m Radio-aparate, „Hornophon“, „Korting“, „Braun“, dobite ugodno pri Zlati Radio Tscharre. Opozarjamo na današnji oglas.

* **Trgovski pomočniki** se opozarjajo da prirede v torek, 19. t. m., ob 8. uri večer v prostorih kina Apolo, združene organizacije javno zborovanje s programom „Draginja in nameščenci“. Zaradi aktualnosti tega vprašanja je dolžnost vsakega trgovskega pomočnika, da se tega zborovanja udeleži. Pomočniški papir —

Darila za vsakogar pisemski papir zadnje novitete pri **Zlati Brišnik.**

* **Važno za božična in novoletna potovanja.** Da omogoči onim potnikom, ki so do 12.00, oziroma 18.00 ure zaposteni pravočasno nabavo vozniških kart, kreditnih pisem, vizumov, informacij itd. bo posloval „PUTNIK“ (tel. 21-22, 21-29) od ponedeljka, dne 18. t. m., dalje od 8.00 do 12.30 ure in od 15.00 do 18.30 ure.

* **Prav brez potrebe** se dremate pred odhodom vlaka na kolodvoru, ko lahko dobite vse vozne karte že par dni pred nastopom potovanja po originalni ceni z vsemi možnimi popusti pri „PUTNIKU“. Tam dobite istočasno vse potrebne podatke glede žel. zvez, krajevne prospekte in opozori Vas na eventualne popuste in pred vsakim potovanjem tudi na kratko razdalje se v lastnem interesu oglasite vedno pri „PUTNIKU“.

* **Kino Union.** Do vključno točka „Kropki biseri“, najmočnejši film „Sasa Guitry“ produkcije. Napeta vsebina! Senzacija! * **Tudi letos najizbranejša darila** v svinčenem kristalu in umetnem porcelanu pri **Zlati Brišnik.**

Klobuke, športne čepice v najpogostejših oblikah, srajce, samovzveze, rokavice, vse vrste nogavic **A. Hedžet, Maribor**

»RAJ POTEPUHOV V RUŠAH

Sokolsko gledališče v Rušah bo uprizorilo v nedeljo 17. decembra ob 20. (8.) uri veseloigro »Raj potepuhov«, ki so jo pred leti z uspehom igrali v Ljubljani. Veselo tridejanko je zrežiral Franjo Sorjan, nastopijo pa v igri najboljšje ruske igralske moči. Dejanje samo se dogaja v jetnišnici majhnega mesta.

Božični šahovski turnir UJNZB

Če bi senzacij ne bilo, bi bil tudi šah mnogo bolj dolgočasen kot si ga nekateri predstavljajo. Za šahiste seveda to ne velja, pač pa za publiko; za šahiste pomenijo takele senzacije samo „konkurenčno veselje“. Za takega je sinoči poskrbel Gujznik v partiji proti Gerželju, ki je menda le preveč podcenjeval svojega nasprotnika, kar se navadno vedno bridko maščuje. Gujznik je z odlično igro zavrnil vse poskuse črnega, da bi se na damskem krilu osvobodil. V težki končnici s kvaliteto manj je Gerželj moral oddati Gujzniku celo točko, ki si jo je brez dvoma zaslužil. **Kuster in Lukeš** sta igrala težko pozicijsko igro, v kateri je imel Lukeš dokaj izgleden napad. Ko bi moral preiti k odločilnemu udaru, pa je Lukeš prezrl celega stolpa, nakar mu potem niti dobra igra ni mogla rešiti življenja. **Nosan** je bil v igri proti **Ruparju** udarjen s slepoto. V dobri poziciji je prezrl kar cel — mat. **Babič** je polagoma, toda sigurno prodiral v tabor **Foraya** ter zmagal. **Audič** je nudil **Marottiju** dolgo časa odpor, vendar

pa izgubljene končnice ni mogel več rešiti. **Marvin—Ketiš** sta igrala težko partijo, v kateri so se izgledi menjavali. Seveda bi Ketiš ne bil Ketiš, če bi bil pazljiv. **Marvin** je odločil končnico v svoj prid. Najlažje delo je imel **Kukovec**. Njegovega partnerja **Bakariča** sploh ni bilo; ostal je lepo doma in si mislil: saj je vseeno, če pridem izgubim, če ne pridem, tudi izgubim, pa pojdimo zato rajši spat! — **Mišura** je bil prost, neverjetno je užival spričo Gerželjevega poraza ter že postavljaj prognoze končnega rezultata in nakazoval imenitno gostijo za prvo nagrado, kamor kani povabiti vse svoje prijatelje, med drugimi tudi urednika **Potrča**, ki je med „galerijo“ najzvestejši turnirski kibic. Nekateri celo pravijo, da pripravljaj senzacionalen roman o bitkah na šahovskih deskah in bitkah v življenju.

Stanje po 6. kolu: **Mišura**, **Gerželj** in **Kuster** 4^{1/2}, **Babič** in **Lukeš** 4, **Kukovec**, **Marotti** in **Rupar** 3^{1/2}, **Marvin** 3, **Gujznik** in **Foray** 2, **Audič** in **Ketiš** 1 in **Bakarič** 0 točk.

Krypton Čuva oči in zdravje, ustvarjaj dobro razpoloženje

TUNGSRAM
Krypton

ZALOGA STEKLA IN PORCELANA
GUSTAV BERNHARD
MARIBOR - ALEKSANDROVA CESTA 17 - Telefon 20-30

»Rosenthal« in »Meißner« porcelan. — Prvovrstni svinčeni kristali. — Najbogatejša izbira v keramiki. — Vsi v to stroko spadajoči uporabni in luksuzni predmeti, steklo, porcelan, ogledala, okviri itd. od najcenejše do najfinije izdelave.

Pr rodopisna kramljanja

Ko pobeli sneg dolino in log

Dr. Stanko Bevk / Pomenek o prehrani, obrambi in čudovitih gnezdih nekaterih ptic

Ko pobeli sneg dolino in log ter pritisne zmrzal, se mnogo živali približa človeškemu bivališču. Tam najdejo v kozoicah, ob hlevih in kaščah ter na dvoriščih, pa tudi po cestah marsikaj za svoj želodček. Miši rinejo v živilske shrambe, ptičji oprezujejo okoli skednjev ali se mešajo med domačo perutnino, kadar ji gospodinja naspe zrnja; kuna belca, dihur in lisica stikajo s temnim nameni okoli kurjih in golobjih nočišč. Po cestah videvamo razen glasnih vrabcev često čopastega škrijanca, ki ostaja čez zimo pri nas in se ne seli kakor njegova brata poljski in gorski škrijanec.

Čopasti škrijanec ali — kakor mu ponekod pravijo — švriljuga pobira po cestah in mestnih ulicah, kar se je iztreslo z vozov, iz košov in košar, je izredno užitnega pa najde tam, kjer je pogosta konjska vprega. Izračunali so, da zapusti konjska prebavljala 15% požutega ovsu ali drugega semenja ne prebavljene. Konjski odpadki so torej prav bogata zakladnica za lačne ptičje želodce.

Drugi skrbi pretežna večina živali pozimi itak nima, kakor da si poišče hrane. Lakota je poleg ljubezni glavno jedro, okoli katerega se vrti in suče vse živalsko življenje. Boj za obstanek, za ohranitev poedinca in njegove vrste je vse opravilo živali. V tem boju vidimo vsa mogoča sredstva za zmago v obrambi: hrabrost in prekanjenost, barikade in streljanje, skrivanje pod vodo in dviganje v zračne višave, zatemnitve in razsvetljava, skoraj bi mogli reči, vse, kakor v moderni vojni pri človeku.

Kako se branijo živali
Napadena zver brani sebe in svoje mladiče v neverjetno hrabrostjo, često do svojega pogina; jerebica se napravlja pokvarjeno in leta nalašč slabo, da vzbudi nase pozornost in spelje sovražnika od svojega gnezda; kljunorožec zazida samico, kadar valji, v duplo, da ne more do nje in zaroda; hrošč puškar strelja jedko tekočino na zasledovalca; pondirek potisne ob opasnosti svoje mladiče, dokler se sami ne znajo potapljati, pod kreljuti in izgine z njimi pod vodo; ključnač odnese mladiče po zraku na varnejši kraj; lisica skoti in doji mladiče v varnem zaklonišču in ptič baje odganja sovražnike z ognjem.

Ptič baje živi v Vzhodni Indiji. Svoje gnezdo si spleta prav umetno v podobni velike mošnje na koncu palmovih listov ali ostrejša človeških prebivališč. V stene tega gnezda vtika koščke mehke gline in vanje hrošče, ki se v temi svetijo kakor n. pr. naše kresnice, toda z večjo jakostjo. Tako

CHARLES D. BURGESS KING

predsednik zamorske republike Liberije na afriški obali gornje Gvineje. Liberija

je imela že 1847. samostojno ustavo. Državica je 1908 zašla v finančno krizo, nakar so prevzelo USA nad njo kontrolo. Med svetovno vojno je tudi Liberija vstopila na stran zaveznikov.

gnezdo se vidi kakor oddaljena hiša z razsvetljenimi okni.

S to razsvetlavo odganjajo baje ponočne zalezovalce, kače in podgane, ki se svetlobe boje. Kadar hrošči poginejo in svetlikanje prestane, odstranijo baje strjeno glino s hrošči in vtaknejo zopet nove kepice z živimi hrošči v ostenje gnezda. Ko se mladiči izgode in morejo leteti ter se tako sami izogibati nevarnostim, preneha razsvetljava gnezda.

Baja spada v ptičjo skupino tkalcev, ki so v sorodu z našim vrabcem in ščinkavcem. Mladiči so goliči, ki jih morata stara dalje časa pitati. Pri raznih ptičjih vrstah je doba do godnosti kaj različna, pri kurah vobče krajša nego pri drugih ptičjih skupinah. Kolikor je doslej znano, je najkrajša pri kuri talegala, ki živi v majhnih tropiščih v gozdovih vzhodne Avstralije. Ta do 80 cm dolga kura z golim, rdečim vratom, ki ima dolge, ru-

mene izrastke, je rjava in srebrno progasta ter gnezdi v skupnih

gnezdih, ki so poldrug meter visoko naložena.

Čim mladiči izlezejo iz jajc, so že godni in morejo zleteti na drevo, kjer te živali nočujejo.

Najdalje pa imajo izgojitvene skrbi in delo s svojimi mladiči neki strakoši ali viharnice. Mladiči odvržejo lupino junija meseca in so godni šele novembra; celih pet mesecev torej potrebujejo, da zapuste gnezdo in se začno samostojno hraniti.

Navadno valijo samice, neredko izmenoma samice in samci, včasih pa se samice valitve popolnoma otresejo in morajo samci sedeti na gnezdu.

Takih zaniknih mater med živalmi ni mnogo, vendar so jih ugotovili pri kazuarjih, nanduju ali ameriškem noju in pri neki vrsti polarnih ključačev. Sicer

„Debela Berta“ s 47 cm granatami

V Parizu se danes mimo magnetskih min največ razpravlja o novi nemški Debela Berti, ki premore izstreliti 470 mm granate. Te izdelujejo Nemci menda v Škodovih tovarnah na Češkem. Že med svetovno vojno se Nemci niso zadovoljili s topovi kalibra 38, s katerimi je avstrijska artilerija uničevala belgijska mesta. Zgradili so v Essenu Debelo Berto z 42 cm granatami. Težka je bila

v celotni mehanizaciji 89.000 kg, sama granata je tehtala 750 kg. Vsak izstreljek je stal Nemce 11.000 mark, po 50 streljih je pa bil top že neporaben. Debela Berta je imela tedaj več moralne kakor materialne vrednosti, ker je izzvala paniko v Parizu. Baje naj imajo tudi novi orjaški nemški topovi ta cilj. Ker ni mogoče preko Maginotove črte po zemlji, naj bi strahovale Francoze 47 cm granate.

Krokar v skandinavski mitologiji

Krokar je bil posvečen Odinu, bogu vojne, ki so ga imenovali tudi boga krokarjev, ker je imel dve takšni ptici pri sebi: ena se je imenovala Hugen t. j. um, druga pa Mumen spomin. Vsak dan sta krokarja zpuščala Odina in se zvečer vračala k njemu. Skandinavski mornarji so nosili vedno s seboj krokarja, ker so verovali, da te ptice čutijo, kdaj se bliža kopno.

Tako je bil poznan veliki gusar Flok-

ki, ki je nekoč krenil na pot s tremi krokarji in odkril z njimi Island. Skandinska zastava je bila izdelana v obliki krokarja, na njej je bila natisnjena slika te ptice. Pred bitko so vojaki razpeli zastavo in jo pustili, da je vihrala v zraku. Če je zastava vihrala tako, kakor da bi hotel krokar zleteti, je bilo to znamenje dobro. Če je pa prapor nepremično obvisel na drogu, so vojaki vedeli, da je bitka že vnaprej izgubljena.

Rinoceros - ekspresni vlak pragozda

Ekspresni vlak pragozda! Tako meni neki afriški lovec o rinocerosu, kadar drvi v napad. Nobena žival se ne more z njim meriti v tem pogledu.

Nekega dne, pripoveduje lovec, sem potoval s spremljevalcem skozi Negeamiland. Da bi se odpočil, sem ponoči skopal jamo, kjer bi najbolje počival. Dejal sem tovarišu, da ni treba kuriti ognja, ker ni res, da bi živali bežale od ognja. Nasprotno, črni nosorog se vedno bliža ognju, ki ga privlači.

Kmalu sem globoko zaspal. Naenkrat

me je zbudilo strašno rjojenje. Preden sem se zavedel, je že stal pred menoj orjaški nosorog. Kakor najhitrejši brzi vlak je pridiral skozi pragozd, zemlja se je tresla pod njegovo težo. V jami sva občutila butanje vetra, ki ga je pri tem povzročila žival.

Nosorog je ponovno divje zatulil, vedel sem, da naju bo napadel. Pograbila sva puške. Ustrelila sva nekajkrat, žival se ni zmenila, pa je k sreči čez nekaj časa oddirjala v smeri, od koder je prišla.

Bušmani in krapinski pračlovek

Lani so našli na francosko-italijanski meji, blizu Mantona v Brimaldu dva skopopolnoma ohranjena okostnjaka ženske in moškega. Grob je bil še iz ledene dobe in ljudje, pokopani v njem iz časov, ko sta pri nas hodila okrog še krapinski in olševski pračlovek.

Po gradnji okostja in lobanje so bili nekdanji prebivalci Brimalda zelo podobni današnjim Bušmanom in Hotentotom. Marslen Bull, eden najboljših poznavalcev prastarih ljudi Evrope meni, da žive ljudje te grimaldske rase še danes na ju-

gu Afrike. Ženski kipec, ki so ga našli v francoskih Alpah, je nenavadno podoben sedanji postavi bušmanske žene z močnimi, mesnatimi bedri. Presenetljiva je tudi podobnost v gradnji okostnjakov starih praprebivalcev Grimalda in današnjih Bušmanov.

Prebivalci ledene dobe so bili v orožju manj izkušeni. Lovili so po večini s pastmi, izkopanimi jamami. Ljudočrci so postali v trenutkih lakote, ko niso mogli priti do divjačine.

Južni tečaj leži 3700 m visoko

Nova antarktična odprava admirala Byrda, ki je nedavno krenila iz Bostona, ima predvsem nalogo, da ugotovi možnost zračnih zvez med Ameriko in Avstralijo preko Južnega tečaja. Južni tečaj, kamor potuje 125 Byrdovih ljudi, je mnogo nevarnejši od Severnega. Tu pritisne mraz do 61 stop. pod ničlo in še niže, nikjer ni toplih struj, ki bi raztaljale nepregledne grmade večnega ledu. Ledena ploskev Južnega tečaja je 20

krat debelejša od one na Grönlandu. Še poleti vejejo tod mrzli vetrovi, ki neprestano nametavajo nove ploskve snega.

Ni še znano, ali je 14 milijonov kopnega na Južnem tečaju sestavljeno iz povezanih otokov, eno je pa gotovo: Severni tečaj leži sredi zaledenega morja, Južni pa na kraju kopne celine v višini 3700 m. Polarna visoka ravan na jugu se vzpenja že pri morju. Dostop do nje brani ledena pregrada, ki je nad 100 m visoka.

pa primeri, da mora samec skrbeti za zarod, niso omejeni samo na ptiče. Tudi v drugih živalskih skupinah naletimo na matere, ki jim ni mar skrb za potomstvo, ampak ta posel prepuščajo samcem. Navajamo le nekaj primerov iz reda rib.

Znan stražar in branilec iker svojih samic je mali z et. Ta pogumna ribica nanese v pesek ali med kamne gnezdo iz raznega povodnega drobiža, največ rastlinskih stebelc, ki jih zlepi s posebnim lepivom. V to gnezdo zvabi ali tudi napodi po vrsti dve, tri samice, ki odložijo tam po nekaj iker.

Te ikre brani skrbni samček z vso ljutostjo pred roparji,

med katere spadajo tudi samice, in varuje potem še izležene mladice, dokler ne postanejo kolikor toliko samostojne in uidejo strogemu očetu v svet. Samec morskega konjiča in prav tako morske igle spravljata ikre samic v obtrebušno vrečko, kjer jih oplodita in čuvata, dokler se ne izležejo. Potem stiskata z mišicami vrečo ter poganjata na ta način posamezne ribice iz nje. To opravilo se zdi, kakor da bi rodila žive mladice in dolgo časa so mislili, da je temu tako, dokler niso dognali, da mlade ribice samo zapuščajo samčevo varovalno vrečo.

— Kaj si ne zmišliš! Kolikokrat sem ti že povedala, da se v tem pasjem mrazu ne koplj pod prho!

Letala, ki jih ima Byrd s seboj tri, se posebne konstrukcije, tako da se lahko spusti z njimi v vsakem času in kjer koli. Byrd bo preiskal 2500 km dolgo progokopnega med 80 in 90 stopnjo širine. Za Američane pomeni zračna razdalja iz južnoameriške celine v Avstralijo »mačji skok« in široko progovo tja do Avstralije, na prostoru v izmeri 3 milijonov km², si laste za svojo letalsko področje.

Romunska transportna sredstva po Donavi so pokupili Angleži in Francozi. Za vsak večji vlačilec so plačali 1—1,5 milijona lejev. Zakupnina za eno leto naprej je bila takoj plačana. Mornarji so dobili plače za štiri mesece skupaj. Vlačilce so koncentrirali v mrtvem rokavu Donave. Petrolejska družba »Astra Romana« je pa po poročilih »Basler Nachrichten« pokupila vse razpoložljive rezerve romunske nafte in bencina za Francijo in Anglijo.

Sam sebi je odrezal roko kurjač Henry Donnet v Minneapolisu, USA. Ko je nalagal gorivo v peč, je pri zapiranju vrat zašla njegova roka v ogenj. Trpel je strašne muke, del roke mu je zoglenel. Z nadčloveškim naporom je kurjač potegnil žepni nož in si odrezal na pol že presekan roko. Vsega v krvi so prepeljali tovariši v bolnišnico, kjer so mu obvezali rano in ustavili kri.

Sodba in smrt Sokrata v filmu. Italijansko filmsko podjetje Scalere v Rimu izdeluje film, ki bo prikazoval življenje in usodo grškega filozofa Sokrata.

Mineralna voda sedmih vrečev priteka v Stuttgartu na dan. V načrtu je tudi mineralna ljudska kopel v bližnjem Rosensteinu parku.

Visoki komisariat za gospodarstvo je ukazal pregledati velika podjetja v Moskvi. Revizijski uradnik je po pregledu napisal poročilo:

— Pregledal sem vse stroje. Vse je redu, v kotlih ni nikjer kamna!

Nemudoma je prišel odgovor nadrejenega:

— Manjkajoči kamen je treba takoj naročiti...

Zenski kotiček

V dneh pred Božičem

Mislím, da v teh dneh ni gospodinje, ki ne bi razmišljala o tem. Prazniki so na eni strani veseli in častitljivi dnevi, na drugi strani pa velika preglavica za naš žep. Vse preradi se pred prazniki spominjamo, kako je bilo lansko, predlansko leto. Toda takim mislim se letos ne smemo vdajati. Vedno ne more biti enako. Če se pa človek preda malodušju, si lahko pokvari še to, kar bi bilo sicer lepo.

Kaj bomo kuhale letos za Božič? Ker že lansko leto nismo plavale v izobilju, je jasno, da se bo treba letos nekoliko stisniti. Nič zato. Boljša bo malenkost,

Kakšno darilo naj izberem?

Najenostavnejši bi bil ta-le odgovor: Praktično darilo, ki ne bo tebe preveč oškodovalo, a bo onemu, kateremu ga pokloniš, čim več koristilo.

Zelo nesmiselno je kupovati za Božič ali za katero koli priliko darila, ki nimajo nikake praktične vrednosti, pač pa so zelo draga. Sem spadajo predvsem dragocene lončnice, ogromne bonboniere, drage slike, kipci, vazе itd. Takšna darila so za boljše čase, danes pa pomenijo le zapravljanje denarja.

Osebo, kateri nameravamo kupiti neko darilo, moramo predvsem precej dobro poznati. Istočasno z njo spoznamo tudi njene želje in potrebe, pa tudi njen okus. Na slepo daril ne smemo kupovati. Lahko ji kupimo kaj takega, kar že ima, potem se pa samo jezimo, da smo zavrgli denar za nekaj popolnoma nepotrebne-

Kuhinja

Fižolova juha. Namoči že prejšnji večer pol litra fižola, naslednji dan odlij vodo, v kateri se je namakal ter nalij druge in ga deni kuhat. Ko je vrel nekaj časa odlij prvo vodo ter zalij z drugo vrelo. Osoli in prideni list lorberja in nekoliko limonove lupine; ko je fižol mehak, odlij vodo, stlačí fižol, prilij vodo nazaj in precedi. Deni v kozico dve žlici masla ali masti in nekaj drobno zrezane čebule. Ko zarumeni, eno žlico moke, potem prilij nekoliko kisa in fižolove juhe, premešaj dobro, vlij v juho ter prideni par žlice kisle smetane. Ko še nekaj časa vre, dodaj še opečene ali v presnem maslu pražene žemlje.

Pečeno kisló zelje. Skuhaj v vreli vodi 1-1 in pol kg kislóga zelja; ko prevre, ga odcedi. Deni v kozico malo masti; ko je vroča, prideni zelje, da se prepraži. Namaži potem primerno kozico z mastjo;

pripravljena z dobro voljo, nego pone-srečeni poizkusi velikega obsega, ki nam bodo samo zagrenili dneve po praznikih, če bomo pogledali v prazen oziroma izpraznjen žep.

Doslej smo bile vajene, da smo postavile na božično mizo sadni kruh, mlečni kruh, potice, šartlje, razno drobno pečivo, vino, svinjsko pečenko, purana, nebroj prikuh, solat, čajev in likerjev. Ali je vse to potrebno? Saj več kakor najestj se ne moremo. Bodimo vesele, če presenetimo družino z enim ali dvema priboljškom. Če bo to položeno na mizo s prijetnim licem, bo družina razumela in bo zadovoljna. Tudi daril pod božičnim drevescem mogoče ne bo v oni meri kakor prejšnja leta. Nič ne de! Razveselimo s skromnim a praktičnim darilom otroke, mi odrasli se pa odpo-vejmo. Čemu bi eden sam Božič posušil vsoto, s katero bi lahko sicer živela družina ves mesec.

ga, a drage nam osebe sploh nismo razveselili.

Najlažje je kupiti darila za domače. Težje za tuje, a zopet lažje za dobrega znanca, nego za nekoga, ki ga le površno poznamo, a mu kupujemo darilo za neko uslugo, iz hvaležnosti, spoštovanja ali naklonjenosti. Čim bolj nam je oseba znana, tem bolj je lahko darilo praktično. Kupimo jim lahko razne potrebščine, spadajoče h garderobi, toaletne potrebščine, pisalne potrebščine itd. Ženskim osebam razne predmete, ki spadajo v kuhinjo in v stanovanje. Kadar se pa nikakor ne moremo odločiti za kakovost darila, bo vedno na mestu lepa nova knjiga, okusen potni kovčeg, nalivno pero, steklenica likerja ali slično. Najbolje pa je, če se v teh težkih in resnih časih čimbolj izogibljemo raznih obdarovanj.

nareži kuhan krompir na rezine ter obloži z njim kozico; naloži na to dva prsta debelo zelja; na zelje položi tanke rezine prekajenega in kuhanega, bolj mastnega prašičjega mesa. Vrh zelja naloži vrsto krompirja, potem zopet zelja, vrh zelja meso, na meso krompir, na krompir dve žlici kisle smetane. Postavi v pečico, da se malo zapeče. Stresi potem na krožnik ter daj na mizo.

Goveji guljaž po lovskem načinu. Deni v kozo dve žlici masti ter zarumeni v njej

Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odvajati, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

MARIJ SKALAN:

RAMAS IN JORA

ROMAN ZADNJIH LJUDI NA ZEMLJI

37

»In zato me prodajaš njemu, da plačaš z mojo srečo njegov molk?« je kriknila Jora in izbruhnila v jok.

»On te ljubi. To ni nikakršna kupčija.«

»Moj Bog! Moj Bog!« je jadikovala Jora.

»Ubogi moj otrok!« je vzkliknila Malva, še sama zahtela in pritisnila Joro k sebi.

Yagiri je začutil, da je zmagal. Oddahnil si je in znova sedel v naslanjač. Čez trenutek je vprašal tiho:

»Ne sili takole je dejala Malva. »Pusti jo na miru. Ako bo treba, se bo žrtvovala, kakor sem se jaz zate. Zenske smo itak vedno obsojene v žrtvovanje.«

»Ali si se sedaj odločila? Se poročiš z Mahabaliem?«

»Pusti me vsaj danes in ne sili vame!« je zaprosila Jora.

»Čemu bi odlašali nekaj, kar je neizogibno,« je menil Yagiri.

Bila je temna noč, ko je Ramas prišel po podzemeljskem hodniku skozi Mahabalijevo delovno sobo na prosto. Skozi steklene kupole so se lesketale iz vse-

noči vsem neskončnim rodovom človeštva od Adama in Eve. Bile so vedno skrivnostne luči tihega hrepenenja in vročih ljubezenskih sanj. Vánje so se ozirali vsi, upali in obupovali, ustvarjali načrte in jih podirali ter živeli dalje v negotovosti, za katero je vedno prežala le ena sama, zadnja in največja skrivnost: smrt.

»Smrt!« je vzkliknil Ramas. »Veliko je sedaj tvoje kraljestvo; vso vesoljno zemljo obsega; le peščica zadnjih ljudi se ti še upira tu, na tem neskončnem majhnem koščku, pa še ta peščica ne more živeti v slogi in ljubezni. Še ta peščica se bojuje med seboj za male vsakdanje stvari. Zares, človek je ostal do konca človek. Vsa stotisočletja kulturnega razvoja niso ubila v njem temnih nagonov pradednin. In vendar, kako lepo bi bilo na svetu tudi še sedaj, na tem majhnem, tesnem prostoru, ako ne bi bilo teh nagonov!«

Stopil je v park, ki je ležal v popolni temi, in mislil dalje svoje misli, samo da prežene čas in dočaka trenutek, ki si ga je izbral za poizkus priti do Jore. Od-

tri žlice drobno zrezane čebule; potem prideni par žlice kisa, kavno žlico paprike, zajemalko vode in na kocke zrezano meso. Dobro ga pokrij in pari približno eno uro. Medtem pa zreži na drobno tri zrna česna, pol lorberjevega lističa, šopek majerona, košček limonove lupinice ter deni k mesu. Maščobo poberi, prilij še malo juhe, če je gosto, posoli; če treba, še okisaj; ko prevre je gotov.

Krompirjev štrukelj. Naredi vlečeno testo iz pičlo pol litra moke, mlačne vode, koščka presnega masla in soli ter ga pusti, da počiva. Medtem pa vmešaj dve žlici presnega masla, dodaj dva rumenjaka, tri žlice kisle smetane, za dve pesti kuhanega in skozi sito pretlačena krompirja in iz dveh beljakov trd sneg; rahlo premešaj. Zdaj razvleci testo, namaži s tem nadevom, ga rahlo zavij, položi na pomazano ploščevino, štrukelj pomaži z raztepenim jajcem ter speci. Pečenega razreži na poševne koščke in daj poleg divjačine ali kakega drugega parjenega mesa.

Surovo kisló zelje z oljem. Na drobno narezano kisló zelje deni malo soli in par žlice dobrega namiznega olja, dobro premešaj pa daj kot solato na mizo. Dobra je s sardinami ali sardelami.

Preprosti rožički. Deni na desko 25 dkg moke, 14 dkg presnega masla, 14 dkg sladkorja in 5 gr pečivnega praška. Ko si vse prav fino zdrobila, prideni dve žlici sveže smetane, dva rumenjaka ter sok in lupine od pol limone. Naredi testo ter ga dobro pogneti. Potem ga razreži na koščke in naredi rožičke. Te deni na pomazano ploščevino, prst narazen, jih pomaži z jajcem in speci. Ali pa jih ne pomaži z jajcem, temveč jih potem oblij z ledom.

Praktični nasveti

Kako narediš podkurilna brikieta za premog? Peglo (kalofonijo) raztopi v loncu ter ji primešaj sedemkratno množino žaganja. Še vročo zmes vlij v poljubne oblike.

Kako naredimo steklene cilindre za sve-

Naša gospodinjstva so ogrožena

DRAGINJA NARAŠČA — DOHODKI OSTAJO NEIZPREMENJENI

Sedaj lahko rečemo po pravici, da postaja čas za nas vse, ki se prištevamo k srednjim, torej slabo stoječim slojem, neznosen. Kljub odredbam proti navijalcem cen, se iste rapidno dvigajo, mnogokje se pojavlja že naravnost oderuštvó.

Me, žene in gospodinje, stopamo s strahom v kuhinjo. Doslej smo kuhale skromno, računajoč z vsako žlico masti, z vsako kocko sladkorja. Dobro smo morale pretehtati vsako stvar preden smo jo vzele v roko in dale v lonec, če smo hotele preživeti mesec brez večjega deficita. Sedaj nas je strah kuhinje, strah trgovine. Vsak predmet, ki ga zahtevamo v trgovini, dobimo s takojšnjo pripombo, da se je za toliko in toliko podražil. Dobro poznavajoč moževe ali svoje dohodke vemo takoj, da bo pač treba vzeti manj nego je po našem mesečnem proračunu nujno potrebno, če hočemo brez poloma doživeti naslednji prvi. Kaj je posledica tega, bodi tiho vprašanje družinskega kroga, ki pa menda nikomur ne bo težko rešljivo.

Brigitta Horney

odlična karakterná igralka, ki je zlasti lepo igrala v prekrasnem filmu »Anna Favetti«

ilike močne? Preden začnemo cilinder uporabljati, denimo ga v posodo z mrzlo vodo, posodo postavimo na ogenj in pustimo, da voda polagoma zavre, nakar posodo zopet odstavimo. Ko se voda polagoma hladi, vzamemo cilinder ven ter ga očistimo in posušimo. Cilinder postane po takem postopanju mnogo trdnjši ter ne počí niti pri dotikanju plamena.

Galoše. Da galoš ne predrgneš prehitro na peti, prilipi na notranji strani kamor pride čevljeva peta, tanko klobučevino.

Čeprav tudi doslej nismo živeli v izobilju, vendar smo si nekako pomagale. Da je kuha potekala v normalnem tiru, smo jemale obleko, obušalo, drva in slične stvari na obroke, da ni trebalo v enem mesecu preveč odtrgati pri hrani. Sedaj nihče ne da več na obroke, a zima je tu, in oblečeni moramo vendar tudi biti. Odtrgati je torej treba zopet pri hrani.

Cene rastejo iz dneva v dan. Dobro bi bilo, nabaviti si nekoliko zaloge. Toda s čim? Naši možje, kakor me same, katera si z lastnim trudom služimo svoj vsakdanji kruh, se borimo za zvišanje dohodkov. Toda nikjer in od nikoder ni odmeva. Božič je pred vrati, praznik miru in zadovoljstva. Kako ga bomo preživeli? Kaj bomo postavile družini na mizo? Kakšno bo naše božično drevesce, katerega se otroci tako veselijo?

Ali je res potreba po draginji tako velika in potreba po zvišanju naših dohodkov tako majhna ali sploh nepotrebna, da se ne ukrene nič takšnega, kar bi bilo nam v prid?

šel je prav na konec parka, do mogočnega zidovja, na katerem so sloneli ogromni stekleni svodi in ob katerem so stale ogrevalne napeljave. Povsod je bilo vse tiho; nikjer ni bilo žive duše. Rayanipur je že davno počival.

»Sedaj bo najugodnejši trenutek!« si je dejal in se v velikem loku ob parku napotil dalje proti Seonijevi vili. Ko je pa prispel do ograje, se je nemalo začudil, da gori v Jorini sobi še vedno luč. »Zakaj ne spi?« se je vprašal. »Ali misli name? Bedi v strahu in pričakovanju? Tem boljše, ne bo mi jo treba šele buditi.«

Preskočil je previdno plot, da se ne bi dotaknil alarmnih žic, odšel po prstih do zidu pod Jorinim oknom, pobral s tal kamenček in ga narahlo zagnal v šipo. Potem je nestrpno čakal, da odpre okno in se prikaže na njem. Toda ni je bilo. Poiskal je drug kamenček. Tudi na ta klic se še ni oglasila.

»Morda je pa sploh ni v sobi?« je pomislil. Kljub temu je zagnal v okno še tretji kamenček. Šele tedaj je opazil za steklom senco in v njej takoj spoznal Joro. Stala je vzravnaná v vsej svoji mladostni ljubkosti in zastirajoč si z roko oči strmela radovedno v noč, da bi opazila, kdo jo tako nepričakovano vznemirja. Ramas je zagnal v šipo še četrti kamenček. Tedaj je Jora odprla okno in se nagnila ven.

»Jora!« je zašepetal Ramas.

»Kdo je?« je vprašala prav tako tiho in previdno.

»Jaz.«

»Ramas?«

»Da.«

»Moj Bog!« je vzkliknila veselo vznemirjeno obenem.

»Govoriti moram s teboj. Pridi dolje.«

»Tudi jaz moram govoriti s teboj.« je odgovorila, »a doli si ne upam. Spizni k meni!«

»Kako?«

»Čakaj!«

Jora je odhitela od okna in se čez ne-trdila na okno in spustila v globino. Obenem je ugasnila luč.

Ramas je poizkusil plezati, a sjo je počasi in težavno. Vendar mu je nazadnje le uspelo doseči okno. Trenutek nato je bil v sobi. V temi se ga je oklenilo dvoje mehkih, toplih rok, na prstih je začutil ljubko deklško glavico in ob sebi drgetajoče telo.

»Moj Bog!« je šepetala Jora. »Končano je, vse je končano!«

Njeno telo je pretreslo krčevito ihtenje in iz oči so se ji usule solze.

»Kaj je končano?« se je prestrašil Ramas.

»Nikoli ne bom tvoja.«

»Ali me ne ljubiš več?«

(Dalje jutri.)

Sah

2. šahovnica v Buenos Airesu

Posamezna moštva na olimpiadi v Buenos Airesu so imela tudi na 2. šahovnici večino zelo močne igralce, ki so mnogo doprinesli h končnemu rezultatu. Primerjajoč rezultate v predskupinskem tekmovanju ter finalu dobimo naslednji zaključni plasman: 1. Foerder 11 (od 14 možnih), 2. Najdorf 14 (18), 3. Lundin 10 1/2 (16), 4. Foltys 10 1/2 (16), 5. Michel 8 1/2 (14), 6. Silva Rocha 9 (16), 7. Gromer 9 1/2 (17), 8. Raud 9 1/2 (17), 9. Piazzini 6 (11), 10. Cortlever 8 1/2 (16), 11. Vaitonis 9 1/2 (20), 12. Apšeniek 9 (19), 13. Flores 8 1/2 (18), 14. Poulsen 7 (19) in 15. Lopez 2 1/2 (15) točke. Relativno najboljši uspeh je dosegel Foerder, ki je celo porazil Keresa. Koj za njim se je plasiral Poljak Najdorf, ki je igral na olimpiadi zelo pošteno, valno ter je prav on v glavnem doprinesel največ k temu, da se je Poljska plasirala pol točke za Nemčijo, ki je odnesla zmago. Prav dobro je igral tudi Sved Lundin ter Čeh Foltys, ki pa je imel v par partijah zaradi časovne stiske veliko smolo, ko je moral predati ob časovni kontroli dobljene končnice. Z druge šahovnice prinašamo naslednjo partijo, v kateri je Brazilec Silva Rocha s precizno igro zavrnil Lundinov napad.

209. Damin gambit.

Beli: Lundin Črni: Silva Rocha (Svedska) (Brazilija)

1. Sf3, Sf6 2. e4, e6 3. Sc3, c5 4. d4, d5 5. Lg5, cxd4 6. Dxd4? (originalnost, ki pa se ni obnesla; pravilno je 6. Sxd4), Sc6 7. Lxf6, gxf6! 8. Dh4, dxc4 9. Dxc4, Db6! 10. 0-0-0 (zasilni izhod v težki situaciji; na 10. Dd3 bi črni igral Lc5), Ld7 11. e3, Se5 12. Dd3, Lb4 16 Kbl (zadnji poskus v izgubljenem položaju), Lxc3 17. Tc1, e4! (te preproste poteze beli pri svojih računih ob 14. potezi menda ni videl. Na 18. Dxe4 sledi namreč Ke7!) 18. Dd4, Lxd4 19. Txc8x, Ke7 in beli preda.

Z 2. šahovnice je tudi sledeča partija, ki jo je v lepem stilu odigral češki mojster Foltys.

210. Igra damskega kmeta.

Beli: Bergquist Črni: Foltys (Svedska) (Češko-Moravska)

1. d4, Sf6 2. e3, d5 3. Sf3, e6 4. Ld3, c5 5. 0-0, Sc6 6. b3 (starinsko nadaljevanje, ki je prišlo že iz mode. Danes se tu igra 6.c3, 7. Sd2 in 8. De2), Ld6 7. Lb2, 0-0 8. Sbd2, De7 (z dvojnimi namenom: tlak na damskem krilu po 9... cxd4, 10... La3 ter obenem prodor v centru e6-e5) 9. dxy5, Lxc5 10. 43 (beli ne sme dopustiti zamenjave lovca, saj je ta najmočnejša opora bele igre), e5 11. e4, Lg4! 12. h3, Lh5 13. b4, Lb6 14. e4, Lxe4 15. Sxe4, Tad8 16. De2, Ld4 (beli je

že preigran, vse njegove lahke figure visijo) 17. Sxf6+, Dxf6 18. Le4 Lxf3 (to malo pointo je beli prezrl: če vzame z lovцем, sledi silovita poteza e4, ker po 19. Lxd4 dobi črni z 19... ex13 celo figuro) 19. gxf3, Lxb2 20. Dxb2, Sd4 21. Tfel (partija je praktično že odločena; gre le za način, kako bi črni čim hitreje uveljavil svojo prednost), Dg5+ 22. Khl, Dh5 23. Kh2, f5 24. Lxb7, Tf6 25. f4, e4 26. Te3, Sf3 27. Txf3, Dxf3 28. Tgl, Dxf4+ 29. Khl, Td3 30. Ld5+, Kh8 31. Tg3, Tg6 32. Txd3, exd3 33. Lg2, Dg5 34. f4, Dxc2+ in beli preda.

Madžarski emigrant v SSSR

Znani madžarski mojster A. Lilienthal se že dalj časa zadržuje v sovjetski Rusiji. Podoba je, da se je tam že docela »aklimatiziral« ter se v Rusiji za stalno naselil. Svoječas je bil na raznih evropskih turnirjih zelo vidna

pojava, ljubezniv in galanten fant, ki je dosegel v nekaterih turnirjih prav lepe uspehe. Pred 2 letoma je odšel v Rusijo, kjer se je najprej udeleževal turnirjev, prirejal simulantke, kasneje pa celo postal nekaj potovalni šahovski učitelj. Med mladimi ruskimi mojstri je zelo upoštevan ter velja med njimi zlasti za teoretičnega prvaka.

V matchu med Leningradom in Moskvo je igral proti mlademu Smislovu odlično partijo, ki jo v naslednjem prinašamo:

211. Damin gambit.

Beli: Lilienthal Črni: Smislov

1. d4, d5 2. e4, e6 3. Sc3, Sf6 4. Lg5, Sbd7 (običajno je 4... Le7) 5. exd5, exd5 6. e3, Le7 7. Ld3 (beli pripravlja razvoj kraljevega konja na e2, kar da belemu prav

izgledno pozicijo), 0-0 8. Dc2, Tf8 9. Sge2, c6 10. g4 (ostro nadaljevanje, grozi izguba kmeta z 11. Lxf6, Sxf6 12. g5 itd.), Sd8 11. h3, h6 (črni mora dobiti prostora na kraljevem krilu, vendar pomeni ta poteza slabitev krila) 12. Lf4, Sh7 13. 0-0-0, b5? (črni izvaja nepremišljen in nasilen naval s kmeti, kar zavrne beli z lepo kombinacijo) 14. Sxb5!, cxb5 15. Lc7, Dd7 16. Lf5, Se6 (dama nima ubežnih polj; zanjo mora Sf8 žrtvovati svojega druga na h7) 17. Lxh7+, Kh8 18. Le5 (beli je ob zdravi poziciji pridobil še kmeta), Lb7 19. Kbl, Tec8 20. Dd3, b4 21. Lf5, a5 22. Lxe6 (boljše bi menda bilo 22. Sf4), Dxe6 23. Df5, Dxf5+ 24. gxf5, Lc6 25. Thgl (navidezno močna poteza, ki pa nima nicesar v sebi), f6 26. Sf4, Lf8 (ne 26. fxe5 zaradi Sg6+ itd.) 27. Sg6+, Kg8 28. Lf4, Ld7 29. Sh4, Kf7 30. f3, a4 31. e4, b3 32. a3, Te4 33. Lg3, Tae8 34. e5, fxe5 35. dxe5, Txe5! 36. Lxe5, Txb4 37. Txd5, Lxf5+ 38. Kal, Txb3 39. Ta5, g5 40. Ta7+, Kg6 41. Ta6+, Kh5 42. Txa4, Txf3 in remis.

MATCH FINE — RESHEVSKY

Ker je Fine kategorično odklonil match proti dr. Aljehinu, bo verjetno prišlo do matcha med obema ameriškim velemojstroma Fineom in Reshevskim. Več mecenov je za nameravani match ponudilo znatne vsote. Pričakovati je, da bo prišlo do matcha spomladi 1940, in sicer bi se igrala partije menjaje v raznih večjih mestih USA..

SLOVENSKA SAHOVSKA ZVEZA

bo mela svoj letni zbor 14. januarja 1940 v Trbovljah.

Š. V Londonu je v teku mednarodni turnir, ki se ga udeležujejo M. Blum, dr. Fazekas, König, List, Mieses, Golombek, sir G. Thomas, dr. Schenk, ga. Vera Menčikova in Solomon.

Š. V Pragi vodi na turnirju V. Kautskega po 4. kolu Dobias s 4 točkami.

Mariborske partije

213. Siciljanka.

(5. kolo božičnega turnirja)

Beli: Marotti Črni: Mišura

1. e4, c5 2. Sf3, Sc6 3. d4, cxd4 4. Sxd4, e6 5. Sc3, Ld4 6. Sdb5, d5 7. a3, Lxc3, 8. Sxc3, d4 9. Se2 e5 10. Sg3, Se7 11. Ld3, 0-0 12. 0-0, f5 13. Lg5, f4 14. Sf5, Lxf5 15. exf5 De8 16. f6!, Sd5 17. Lc4, Dd7 18. Df3, e4 19. Db3, Tf8 20. f7+, Dxf7 21. Lxd8, Txd8 22. Khl, Kh8 23. Db5, f3 24. Tg1, e3 25. fxe3, 26. Tf1, dxe3 27. Tadt, Se7 28. Dxb7, De6 29. Le2, Sf5 30. e4, Sg3+ in beli preda.

Filatelia

z. Albanija. Nove frankovne znamke s sliko kralja Viktorja Emanuela III.: 5 quind, zelena in 65 quind. lila rjava.

z. Chile. Nova letalska znamka po 6 pesov temnorjava.

z. Kuba. Propagandne znamke za kubanski tobak oz. cigare. 1 cent s podobo Kubanca, ki kadi cigaro; 2 centa s Havanna cigaro na globusu; 5 centov s škatlo cigar in tobačnimi listi.

z. USA. Za 50 letnico novih federalnih držav Sev. Dakote, Južne Dakote, Montane in Washingtona prigodna znamka po 3 cente ila.

z. Slovaška. Franko znamka po 4 ks rjava s podobo drvarja.

z. Španija. Franko znamka za 1 peseto črna ter ekspresna znamka za 25 cent. karmin.

z. Turčija. Znamke ob otvoritvi železniške proge Ankara—Erzerum 3, 6, 7 1/2 in 12 1/2 korov s slikami z želez. proge.

Križanka št. 57

	1	2	3	4	5	6	7	8
I								
II								
III								
IV								
V								
VI								
VII								
VIII								
IX								
X								
XI								

Besede pomenijo:

Vodoravno: I. dopoldanska predstava; II. trdnjava iz časov križarskih vojn; teniški izraz; III. zaimek; kmetova orodje; IV. člen; ime znane filmske igralkice; V. mesto blizu Beograda; nikalnica; VI. turški vzklík, ki ga pogosto srečamo v srbskih pesmih; mlečni proizvod; VII. prelivalce severne pokrajine; VIII. medmet; človek brez enega izmed čutov, pa tudi tuja nikalnica; IX. žensko ime; X. kis; XI. trgovska odprava v puščavi.

Navpično: 1. oseba iz sv. pisma; 2. visoka šola; 3. struja; slov. skladatelj; Capkova drama; 4. veznik; grška boginja; 5. azijski vladar; okrajšava; 6. moško ime; plica; 7. kraj na Gorenjskem; števnik; 8. ljubitelj; kraj v Sloveniji.

Pomenki z mladino

Momčilo Marič. V današnji zgodbi me nekaj moti, čeprav je boljša od zadnje. Pripoveduješ o dveh vrstah ljudi. Eni so slabi, to sta kmet Luka in njegov sin, drugi pa dobri, to je Mirko. Če se pa tako malo razgledaš po življenju ter opazuješ ljudi, boš prišel do prepričanja, da ni nikdo vedno hudoben in slab, ni nikdo drugi vedno dober. Človek znova drugi vedno dober. Človek mora v življenju skozi tisoč težav, ki ga včasih napravijo tudi slabega. Kmet je lahko nataknen zato, ker se mu slabo godi, ker ne more prodati pridelka, tudi čevljarski mojster včasih oplazi s knefiro vajenca, ker je sam nataknen zaradi slabe grede utemelji, zakaj je kdo slab, ali nataknen. Drugače pa je zgodba še dokaj zaokroženo napisana. Lepe pozdrave! — Vida Munihova. Hvala za Miklavža. V teh stvareh, ki si jih poslala za prvo pošiljko, si že boljša. Pripoveduj pač to, kar ti je vedno najbolj pri srcu. Vedno pa je potrebna največja in najbolj neizprosna odkritost do samega sebe. Pozdravljena!

Kdaj je živel najpametnejši človek na zemlji? (Med svojimi močnimi misli)

Kaj imaš na desni roki, ko greš v šolo? (Poleg prstov)

Kje so velike reke brez kaplje vode? (Vihlavje)

Kaj mrtvi jedo? In živi, če ne bi drugega jedli kakor to, bi umrli. (Žit)

Križanka

80	1	2	3	4
5				
6				
7				
8				
9				
10				

Vodoravno: 1. moč; 5. ime prvega apostola; 6. jutranja pijača; 7. isto kakor 1. vod., samo da 3. sklon ednine; 8. prebivalec evropske države; 9. domača in plavajoča ptica.

Navpično: 1. drvarsko orodje; 2. Italijan; 3. roka; 4. preplačilo; 7. mlečni izdelek; 10. predlog.

ENAČBA

A + (B - b) + (C - c) = X
A = del dneva; B = redovnik; b = naprava v kovačnici; C = perutnina; c = površina; X = zvezda.

Rešitev križanke

Vodoravno: 1. li; 2. RM; 3. me; 5. Anton; 7. torta; 8. optik; 9. krava. Navpično: 1. l m n o p r; 2. kotar; 3. motiv; 4. enaka; 6. trta.

Rešitev enačbe.

A = komet, b = met, c = slava, d = lava, x = Kos.

ČUDOVITO ŠTEVILO

O številu 142.857 lahko brez skrbi zapišemo, da je posebne vrste število. Če ga pomnožimo z 2, dobimo 285.714; torej same iste številke, kakor so bile že v prvem številu. Če pomnožimo število s 3, dobimo 428.571; vidimo, da številke nikakor ne moremo odpraviti. Isto se zgodi, če število pomnožimo s 4 ali 5. Če pa pomnožimo število s 7, dobimo 999.999.

Ne pozabi naročnine!

»Večernik«

za mladino

Leto 1 Maribor, 16. decembra 1939 Štev. 50

Mamon

VIDA MUNIHOVA

Prišel je moj čas... Kdo me je videl kje bolj zmagovitega ko v plesu današnjih dni? Iz blata, pred ne vem koliko stoletji sem se rodil ko kralj, nihče me ni mogel prezreti — še več:

med sanjami tisočih dni se blesti z velikimi črkami moje ime. Iz blata sem stopil na prestol človeški —

v Kitaju sem bil, ob Indu sem poslušal pripovedke iz tisoč in ene noči.

Eufkrat in Tigris, Kairo, Bagdad,

Rim in Bizanc sem držal na svojih ramenih in vladal.

Na Dunaju si me slišal sloveti Pariz sem ovenčal z vencem in kupi svojih lavorik —

kje nisem bil, in kje nisem še danes ves zlat in malik?

Iz blata sem ril na površje kot črv, po krvi ob koncu Kartagine sem stopal do kolen,

ko so peli mojo himno topovi pri Arturju, Solunu in Marni sem prvi korakal. —

Kdo more reči, da nisem bil in da me ni?

Prav danes sem svojo prastaro zastavo razvil.

V blatu sem zagledal luč, a vendar sem vsemu kralj, od vzhoda do zahoda, v avstralskih puščavah in v preklinjajočih rovih Westfalije... — Danes, ko je ozračje napeto kot nit,

ko je ves svet od truda bolan — danes šele je prišel moj prvi dan!

Prijazna beseda

VIDA MUNIKOVA

Bilo je v mrzlem novembrskem jutru, ko sem zaslišala neko trkanje, ki je bilo podobno praskanju po vratih. Na vprašanje, kdo je, se ni nihče oglasil. Malo za tem pa sva z mamo vseeno pogledali v vežo. Zunaj je drsal oprijemajoč se zida ves premaržen in onemogel starček. S slabotnim glasom je prosil za požirek tople kave. Mama se mu je nasmehnila in mu natočila v lonček kavo, dala kos kruha in rekla: »Ako bi se oglasil prej, ki vam ne bilo treba toliko časa prezebat v mrzli veži.«

»Nisem si upal potrkati«, je odgovoril starček. »Dva dni že nisem nič toplega zaužil.«

»Če boste še kdaj v taki stiski, lahko brez skrbi potrkate«, ga je povabila mama.

»Tisočkrat vam Bog plačaj za vašo prijaznost«, je odgovoril starček.

Film

Ljubezenski filmi so dolgočasni

LJUBEZENSKI FILMI MLADINI NE MOREJO SKODOVATI — ZATO JE DOCELA OD-
VEČNA PREPOVED EROTIČNIH FILMOV — FILM NAJ NE BO IZKRIVLJENA PODOBA
LJUDSKEGA ŽIVLJENJA IN NJEGOVH TEZENJ

Nevarnosti, ki grozijo mladini od filmskih predstav, so po navadi v zvezi z nezdravimi spolnimi namigavanji in dražljaji, raznimi zločinjskimi scenami in nesocialno vsebino, ki gre včasih preko vseh človeških idealov. Čeprav otroci dokaj radi podlegajo slabim vplivom, vendar pa ima tudi tu strah pogosto velike oči, kajti ljudje pozabljajo, da otroci žive v svetu otrok in ne v svetu odraslih ter da to, kar vidijo, ne ocenjujejo z razumom odraslih. To, kar otroci ne razumejo, ne pomenja za nje ničesar.

Prav zategadelj je docela odvečna prepoved erotičnih filmov za mladino, ki je stara manj kakor šestnajst let. Otrokom, ki hodijo v šolo, po navadi ti filmi presedajo. Na neki večji šoli je bila med šolarji izvedena anketa, kateri filmi jim najmanj ugajajo. Večina šolarjev je odgovorila:

»Ljubezenski filmi so najbolj dolgočasni.«
Šolarji so smatrali objemanje in ljubezen med odraslimi za nekaj najbolj neumnega. Zatorej ni nobenih dokazov, da bi imeli takšni filmi kakšen kvarni vpliv na otroke.

Drugače je pri odraslejših otrocih. Teoretično vzeto morejo filmi s pretiranim »sex-appealom« razburjajoče vplivati na mladino, ki se nahaja v pubertetni dobi, vendar pa se nam ni treba bati zaradi takih filmov pri normalno vzgojeni mladini. Zato je Edgard Del docela pravilno zapisal pri svojih razmišljanjih o filmu:

Za odrasčajočo mladino je film včasih zelo prikladno mesto, da se spozna s problemi, na katere bo naletela kasneje tudi v življenju. Če so ti problemi v filmu verno prikazani, bodo lahko mnogi doprinesli k reševanju bodočih življenjskih vprašanj.

V takih slučajih lahko ljubezenski prizori in ljubezensko dogajanje v filmu vplivajo zdravo in pozitivno na mladino. Z upravičenostjo tudi lahko zapišemo, da bi bilo v življenju manj ljubezenskih tragedij, tudi manj ločitev, če bi se mladina spoznala s problematiko, ki ji jo bo nekoč zadalo življenje.

MLADINA IN GANGSTERSKI FILMI

Najslabše pa vplivajo na mladino oni filmi, ki prikazujejo najrazličnejša zločinstva in najrazličnejše gangsterske podvige. Lahko pridobijo denar, katerega si pridobi gangsterski filmski junak in luksuz, v katerem živi, moreta zelo kvarno vplivati na mladino.

V Ameriki so mladi gangsterji priznali, da so vselej, ko jim je upešal pogum, odšli gledat gangsterske filme, ki so jim nato znova vili novega poguma za gangsterstva ter jih

obehem seznanili z novimi gangsterskimi metodami.

Slavni pedagog Ciril Berth je dejal:

Finska ima razvito filmsko industrijo

Mala Finska ni znana samo po svoji razviti industriji in naprednem poljedelstvu, po velikem zgodovinskem sprevu »Kalevala«, po urejenih muzejih in knjižnicah, ampak je znana tudi v filmskem svetu po svojih dokumentarnih filmih, na samem severu pa še prav posebno zaradi svojih zabavnih produkcij, s katerimi se kosa z Danci in Švedi.

Finska filmska industrija ni več mlada. Začela je 1908. s filmom »Skrivnostni fabrikant alkohola«. To je bila prva prav drama, vendar je bilo v film vnešenih toliko dokumentarnih posnetkov, da je nastal iz njega pravi propagandno-dokumentarni film. 1915. je bil v Finski izdelan zabavni film »Ko sreča skopnik«.

Največji vpliv na finsko filmsko industrijo je imel švedski in danski film, ki je bil eden izmed najboljših med svetovno vojno. 1919. sta igralca Erki Karu in Tuevo Puro ustanovila filmsko družbo »Suomi film«, kar pomeni stvarno »Finski filmi« (Suomi-finski). Posnela sta film »Zarobenka« po komediji Aleksisa Kivia in kasneje film »Aho Lizo«, v katerem se je uveljavila igralka Helmi Lindelof. 1922. se je vrnil iz Švedske Konrat Talrot, ki je pomagal že pri filmu »Ko sreča skopnik«. Učitelj švedskih mojstrov je posnel film »Moč ljubezni« in »Gostijo v Suursalu«. Vsi ti filmi pa so bili bolj lokalnega pomena ter so jih prikazovali samo v Finski.

Danes je v Finski okrog 700 kino dvoran, vsega prebivalstva pa je okrog 4.000.000. Najbolj so pri Fincih priljubljeni ameriški filmi, ki se prikazujejo v Finski istočasno kadar jih začnejo vrteti v Newyorku, Parizu in Londonu.

Denarno so dosegli finski filmi zelo repe uspehe: zdnje pač največ zaradi tega, ker so posneti v domačem jeziku in ker imajo zelo dosti posnetkov finske pokrajine. Dvorane najdte povsod, po mestih in celo po večjih vaseh, a tudi na skrajnem severu.

Letos so obstajale v Finski štiri filmske družbe: Suomi, Aho, Soldan in leger. Od teh je Suomi najstarejša ter še vedno proizvaja zabavne filme. Aho in Soldan sta se specia-

— Film škoduje največ s svojim zahrbitnim vplivom. Filmski reperoar kaže mladini po navadi docela popačeno in izkrivljeno podobo ljudskega življenja in njegovih teženj. Otrok vidi v filmu same spletke, ljubezenske intrige, protizakonita dejanja, vse olepšano in rapihjeno z lažnim povečevanjem.

Zato bo umetniško izdelan film slej ko prej vzgojno vplival na duševnost. Prav bi pa bilo, če bi se uvedli posebni mladinski filmi, kakor imamo tudi mladinsko literaturo.

lizirala na dokumentarne filme, Jeger na zgodovinske. Najbolj znana režiserja sta Risto Orko in Oros Saarikivi.

Risto Orko je posnel s francoskim režiserjem Charlesom Beauierjem letos film »Aktivisti«, ki je uspel in za katerega se je začela zanimati tudi francoska publika. Saarikivi pa je posnel film o olimpijskih igrah, v katerem nastopa atlet Kulervo Kalska. Najslavnejše finske filmske zvezde pa so plavalaska Linanheimon, Helena Kara, ki je predstavnica sportnega tipa Finke in treja Simo Hurttta.

KAJ BO Z OLIMPIADO V HELSINKIH?

Prihodnje leto je nameravala biti v Helsinkih velika olimpiada, ki je pa zaradi nastalega položaja najbrže ne bo. Film o olimpiadi je nameraval režirati Risto Orko od 20. julija pa do 4. avgusta. Film bi snemalo do 40 operaterjev. Vsi posnetki bi bili dolgi 8000 metrov, iz njih pa bi izdelali potem tri filme: enega dolgega 2000 metrov, dva pa krajša; vrh tega bi se za vsako vrsto sporta izdelal film dolg po 500 metrov.

Nekoliko pred izbruhom sovražnosti s Sovjetsko Rusijo je bil izdelan v Finski film, ki bo gotovo zanimal ves svet: film o finski Maginotovi črti »Crtta Mannerheim«. Film prikazuje finske vojake, ki spijejo dva litra mleka dnevno, njih orožje iz Švedske, Nemčije in Anglije in obmejno pokrajino, ki se nahaja danes v vojni.

Smrt Douglasa Fairbanksa stare šega

Ta teden je časopisje prineslo vest, da je v terek jutraj v luksuznem kopališču v Santa Monica ob morju umrl zadet od srčne kapi v 52. letu starosti znameniti filmski igralec Douglas Fairbanks starejši.

Z Douglasom Fairbanksom je umrla ena izmed najmarkantnejših hollywoodskih filmskih osebnosti, ki je predstavljala eno celo epoko filmske umetnosti, katero je zaključil zvočni film.

Douglas Fairbanks je bil rojen maja 1883. v Denveru, v državi Colorado kot sin odveta. S kraja je obiskoval rudarsko šolo v Coloradu, kasneje pa je končal havardsko univerzo. Douglas Fairbanks je kazal že v najzgodnejših letih izredno zanimanje za gledališko umetnost. Gledališko kariero je začel pod večjo roko Fredericka Wardea, znanega ameriškega interpretatorja Shakespeara. Tudi kot filmski igralec je začel nastopati že 1915. leta, in to s precejšnjim uspehom. Sčasoma je postal filmski režiser, končno pa lastnik filmskega podjetja. Fairbanks je s svojo osebnostjo, ki jo je vnesel v igro, ustvaril vedno dosti dinamike ter ustvaril svojevrsten tip ameriških filmov, ki so bili vedno prežeti z duhovitostjo in pravim ameriškim humorjem. Najboljši njegovi filmi so bili posneti še v dobi nemega filma.

Tudi igralčevo privatno življenje je bilo precej zanimivo in burno. Zeno se je trikrat. Prva njegova žena je bila filmska igralka Bette Sally, kasneje pa se je poročil z znano filmsko umetnico Mary Pickfordovo, s katero je pred leti obiskal tudi našo državo ter se peljal skozi Beograd. Ta njegov drugi zakon z Mary Pickfordovo je bil zelo srečen ali »najbolj idealen zakon umetniške dvojice«, kakor so takrat govorili po Hollywoodu. Vkljub takim govoricam pa je prišlo do ločitve, in Douglas se je oženil tretjič, tokrat z neko bogato Angležinjo.

Filmska kariera in lastništvo filmskega podjetja sta ga napravila za najbogatejšega hollywoodskega milijonarja. Naše občinstvo se bo gotovo spomnilo filmov, ki so se vneli tudi vnaših dvoranah: »Črni pirate«, »Robin Hood«, »Gaucho«. Nekoliko leti je zamenjal Douglasa Fairbanksa na filmskem platnu, pa tudi kar se slave tiče, njegov sin Douglas Fairbanks mlajši.

Ilona Massey (MGM)

»Kakor sem bil potreben zajtrka, sem še bolj vesel prijazne besede. Jest si dobim, jesti, le dobre besede nikjer.«

Ves srečen je odhajal. Na stopnicah se je ozrl in nam smeje pomahal z roko v pozdrav. Čudno, sem si mislila, dobra beseda nič ne stane, a vendar ljudje tako skoparijo z njimi.

Mirkovo maščevanje

MOMČILO MARIČ

Ko je pokukalo sonce izza gora, se je dvignil Mirko s svojega ležišča na kozolcu. Stopil je v kuhinjo in rekel gospodarju z odločnimi besedami: »Dovolj časa sem vam služil samo za hrano in hlače na leto; odslej naprej bi rad plačo, gospod!« — Kmet Luka je vstal, uprl roke v bok in dejal: »Tako? Torej zato sem te tako dolgo redil? Lepa hvaležnost! Razumem te. Potrpi malo, bova že naredila, da bo prav.«

»Nak ne boš me, mene ne. Ti stari lisjak!« si je mislil Mirko. »Sedaj, ko je dela na pretek, me potrebuješ, ko pa bo minilo, mi boš pa dejal: »Pojdi kamor hočeš.« To je Mirko tudi povedal. Luko so take besede dvignile. Tresoč se, je stopil k skrini, vzel dva stotaka, zaklel in ju potisnil pred Mirka, nato pa ga nagnal od hiše.

Mirko je vzel denar, povezal svojo neveliko culico in odšel. Ko je šel od hiše, je zaslišal za sabo smeh Lukovega sina Franca.

Hodil je po veliki cesti in se utrudil. Legel je v travo pod hruško kraj poti in pričel premišljavati o krivici, ki se mu je zgodila. Zagle-

dal se je v svoje močne roke, jih stisnil v pest in dejal: »Ni res, da bi me te močne roke ne preživlele, saj sem zdrav. Našel bom delo, če ne tukaj, pa tam. Svet je velik, če je kruha za dru... — bo še zame.«

Minila sta dva dneva, ko je po dolgi in od sonca razbeljeni cesti prišel Mirko v mesto. Taval je po ulicah, strmé občudoval visoke hiše in velike izložbe. Cerkvena ura se je nagibala proti dvanajsti uri. Oglašil se je Mirkov želodec.

Mirko je hodil po mestu, stopil sem in tja ter povpraševal po delu. Tako je prišel do davkarije in vojaškega urada. Znenada mu je obviselo oko na velikem razglasu.

Sprejem v mornariško šolo.

Mirko je čital in čital...
»Šolo sem končal, zdrav sem, močan in nekaznovan. Torej pogum.«
Mirko je zaprosil za sprejem.

Stopil je pred sprejemno komisijo. Častniki so bili zadovoljni z njim. In res, Mirko je postal zelo dober pomorščak.

Zgodilo pa se je, da je prišel na ladjo, kjer je služil Mirko, Lukov sin Franca — oni se je zakrohotal z njim, ko ga je nagnal gospodar.

Mirko se je razveselil, ko ga je zagledal, ura maščevanja je prišla. Toda misel, da bi se maščeval nad Francem, mu je postala vedno bolj odvratna, ostudna.

Nekega dne je vihar premetaval ladje kakor orehovo lupino. Silen val je odnesel Franca s krova. Boril se je z nadčloveško močjo in se pogrezal v valovje. Tedaj se je Mirko dvignil in se odločil. Slek se je in skočil za Francem. Z levjo močjo in popolnoma izčrpan je privlekel na pol mrtvega Franca do ladje. Toliko moči je še imel, da se je

oprijel vrvi, ki so mu jo vrgli s krova. Potem se je onesvestil...

Zbudil se je v bolnišnici in še enkrat premislil vse, kar se je zgodilo. To je bilo njegovo maščevanje.

Na hodniku so se zaslišali koraki. V bolniško sobo je stopil polkovnik in pripel Mirku na prsi odlikovanje za hrabrost. Mirka je bilo sram za to odlikovanje.

Oče, zakaj?

VLADKO KOS

Vsak dan in vsako noč koraki tvoji težki zadonijo in vrata pod udarcem zaječijo, ko prideš, ko greš proč.

Vsak dan in vsako noč zakaj na tvojih ustih krik počiva? In trda dlan se tvoja v pesti skriva, ko greš v temno zroč...

Vsak dan... Mar vsako noč? Zakaj pa, oče, drugi ne ječijo, veselo pojejo in se smejiijo, a njih pogled je sladek, vroč?!

Ti pa molčiš, zakaj? Obleka tvoja črna je od dela, in prazen žep, in znoj ti lije s čela. Zakaj, o oče, drugim ne, zakaj?

Skrivnostna jama

Boris Šnuderl

Bilo je nekega junijskega večera, ko smo sedeli pri ognju na paši. Ugibali smo, kam bi šli, nato pa je dejal pastir:

»V jamo!«

Brž sem ga vprašal: »V kakšno jamo?«

»V tisto na gori,« je dejal pastir jezen in pokazal z roko v hrib.

Tudi mene so jame zanimali, zato smo se vsi trije odpravili proti jami, vendar šele naslednje jutro, ko sta tovariša Lojze in Franca pripravila vse potrebno. Kmalu smo bili ob jami. V zemljo smo zabili močan klin. Jaz pa sem se spustil po vrvi v jamo. Rov je vodil na levo. Šel sem po njem, dokler nisem prišel v večjo obokano jamo. Tu se je končal. Ko sem se vračal nazaj, mi se skoraj izgubil. Nazadnje pa sem zapazil stopinje svojega čevlja. Šel sem po njih ter kmalu našel rov. Po njem sem se vrnil na zemljo ter se s tovarišema ves srečen vrnil domov.

Nova kovina »niob«

Nemci so iznašli zadnje čase več kemičnih izdelkov. Tako so nedavno odkrili postopek za izdelovanje nioba, kovine, ki sliči po barvi platinini, tali pa se šele pri 2.500 stopinjah C. Kovina se lahko meša in vari z drugimi kovinami. Niob bodo uporabljali za izdelovanje zdravniških priprav, kajti niob ne riavi, prenese koncentrirane kisline, prav lahko pa se ga tudi obdeluje.

Smešnice

Skopi škot v kopališču
— Koliko stane karta za sedenje v kadi?
— 6 dinarjev.
— Potem pa mi dajte karto za kopanje.
V katere vinske sode ne more nihče vlti vina?
Kdo vidi rad pošvedrane čevlje?

Zanimivosti

Inženirji v službi angleškega imperija

Angleži so v zadnjem času opravili velika gradbena dela v kolonijah

Angleški imperij bi izgubil svojo vrednost, če bi ne bilo inženirjev, ki mu z vedno novimi načrti utrjujejo temelje. Leto za letom ustvarjajo nove ceste, železniške proge in mostove, vključujoč tako obsežna področja dominionov k prometnim središčem.

LLOYDOV JEZ V INDIJI

Lloydov jez v Indiji je največja gradnja te vrste na svetu. Z njim so ujeli Indusove vode ter jih speljali v kanale, ki namakajo obsežnejše ozemlje kakor je Nilova dolina, domovina namakalne tehnike. Indus spada med vetroke, ki svojevoljno menjava tok, ko teče skozi puste. In v to zamočvirjeno ozemlje je prišla 1932 prva karavana inženirjev na kamelah. Nastali so ribniki in kanali, ki so omogočili namakanje 1.500.000 ha zemlje, na kateri so že doslej pridelali 4-krat več pšenice, 3-krat več bombaža in 2-krat toliko riža kakor pred regulacijo. Pri gradnji je bilo zaposlenih 50.000 mož. Na licu mesta sta zrastle 2 mesti in 1889 mostov. Največje korito regulirane reke je širše kakor Panamski prekop. Nasip sam s 66 oboki odtečnega viadukta, je tehnično delo orjaškega obsega.

Namakalne naprave v manjšem obsegu nahajamo povsod v angleškem imperiju. V vseh delih Južne Afrike in nekaterih pustah Avstralije gradijo inženirji nove kanale. Celo omrežje teh je nastalo med rekama Vaalo in Hartzom, severno od Kimberleya v Kapski koloniji Južne Afrike, kjer se bo lahko naselilo na prej divje zarasli zemlji 2000 družin. Veliki viadukti, po katerih se odtaka 10000 kubnih čevljev vode v sekundi vodijo v pokrajine, na dveh mestih so zgradili tunel skozi hrib po 1000 m dolge tunde, kjer pada voda po orjaških cevih s 1000 m, kjer namaka po 20 kanalih in prej neplodne zemlje.

VODNE SILE V AVSTRALIJU

Reka Murray tvori naravno mejo med Sudwalesom in Victorijo, teče po južni Avstraliji in se izliva pri Adelaidi v morje. V tri države so podvzele skupen načrt za namakanje te reke, nad milijon ha zemlje bo pridobili za pridelovanje.

Industrializacija Avstralije naglo napreduje. Celo na zahodu te celine, kjer so najredkejši poseljeni kraji na svetu, raste industrija. Deonshirski vojvoda je na začetku letošnjega leta po brezlični poti pognal v tok iz Londona veliko elektrarno v East Perthu v Avstraliji.

ORJASKI MOST V ZAMBEZIJU

V Rodeziji si je inženir Oton Beit pridobil velike zasluge za gradnjo mostov. Most preko Zambezija je bil v odročni okolici dograjen v šestih mesecih. Viseče mostišče je 363 metrov dolgo z glavnim 5,4 m širokim hodnikom in dvema 0,9 m širokima hodnikoma ob strani za pešce. Nosilni kabli so pritrjeni na dveh 36 m visokih stebrih, katerih temelji so vdolani 11 m globoko v zemlji. Gradnja tega mostu je imela romantične posledice. Najbližja železniška postaja je bila

240 km daleč. Delavci so izsekali gozdove in si postavili domove. Tako je nastalo ob reki majhno mesto. Razen cementa, ki ga pridobivajo v Rodeziji, je prišel ves material iz Anglije. Izpostavili so ga v Beiri, od tod pa prepeljali z železnico 736 km daleč. Tovorni avtomobili so morali nato premeriti z materialom 240 km po novi cesti preko dveh gorovij do reke. Z žično železnico so prevažali material na drugi breg reke, ponoči je pa majhna elektrarna svetila delavcem pri delu.

MOST PRI LEVJIH VRATIH

V Britski Kolumbiji so zgradili Angleži dva mostova. Eden se vzpenja 45 m visoko. Drugi je razpet nad zalivom pri vходу v pristanišče Vancouvera. Ta most je najdaljši viseči most angleškega imperija, meri 1830 m. V enem samem loku 450 m dolžine se boči nad veliko ployno cesto Vancouvera. V višini 61 m prevažajo avtomobili po treh mostiščih, ob strani je hodnik za pešce. Glede krasote in roman-

ANGLEŠKO VRHOVNO POVELJSTVO NA FRANCOŠKEM BOJIŠČU

Angleška in francoska vojska sta si v složnem sodelovanju razdelili obrambo francoskih mej pred Nemčijo. Vrhovni poveljnik zavezniških čet je general Gamelin, angleškim četam poveljuje Gamelinu podrejeni general Gort, ki ga vidimo v ospredju slike, ko s svojim štabom pregleduje postojanke angleške vojske.

Lepotna kraljica, ki ji sreča ni ušla

Usoda večine lepotnih kraljic je kaj žalostna. Med njimi pa ni kraljice lepote iz 1933 iz Jugoslavije, ki ji je ta izbira res prinesla srečo. Mala uradnica beograjske železniške direkcije, Dragica Ugarković je kot izvoljena kraljica lepote potovala 1933 v Pariz, kjer je tekmovala z evropskimi lepoticami. Njena slika je bila objavljena v vseh listih, zagledal se je vanjo tudi mlad inženir Gabelić iz Mexico Cityja. Sin je nekega jugoslovanskega izseljenca in od slike mlade

lepotice je bil očaran. Med njim in Ugarkovičevno so pletla pisma ljubezen. Ugarkovičeva je sprejela ponudbo inženirja in odpotovala iz Beograda čez veliko lužo v Ameriko.

Zaroki je sledila poroka. Pred dnevi je gospa Gabelićeva pripotovala v Beograd, obiskat mater in sestro, ki živita zelo skromno, da bi jih odvedla seboj v Mehiko. Znanecem je pripovedovala o življenju v Ameriki, kjer je ob strani svojega moža zelo srečna.

Z izumom proti smrčanju jo je zadušil

Na nenavaden način je bil ameriški inženir Rolf Wanters obsojen, da je umoril svojo ženo. Oblastva so se sicer prepričala, da je bil mož le žrtev poizkusa, kako preprečiti, da bi se njegova boljša polovica, s katero sta živela v srečnem zakonu, odvadla smrčanja.

Wanters je sestavil že mnogo izumov. Zakaj bi ne poizkusil z napravo, ki odstrani smrčanje? Konstruiral je gumijasto cevko, ki se pritrdi na usta spečega. V notranjosti cevke je tanka kovinska pločica, ki jo smrčanje spravi v gibanje. Ta je spet v zvezi z električnim stikalom

in ko začne človek smrčati, sproži zvočnik, ki ga takoj zbudi.

Žena je bila pripravljena, da se na njej poizkusi možev izum. Hotela je odstraniti smrčanje, še to napako svoje lepote. Mož ji je nataknil na usta cevko, toda to no. žena ni smrčala. Inženir je trdno zaspal, ko se je pa zjutraj zbudil, je bila žena v globoki nezavesti. Strgal ji je pripravo z ust in s strahom opazil, da se je zadušila, ker je kovinska pločica ušla v goltanec.

Pred sodniki je bil oproščen prvotnega očitka, da se je hotel žene iznebiti.

Organi, ki jih človek lahko pogreša

Priroda je človeka tako ustvarila, da prihaja pri vsej popolnosti zdravnik vedno znova do ugank. Njegovo začudenje je tem večje, ko odkrije, da so v človeškem telesu organi, ki jih za nadaljnje funkcije lahko pogreša.

Vzemimo najvažnejši človeški organ, možgane. Pri poizkusih na živalih so dognali, da bitje lahko pogreša tako odstranitev malih kakor velikih možganov. Operacije v vojni so dokazale, da tudi človek lahko nemoteno živi dalje, če so mu odstranili del velikih možganov.

Nedavno je ameriški kirurg Ackerley napravil zanimivo, pa odgovorno operacijo. Odstranil je zaradi zatekle rane vso desno polovico možganske opne v težini 500 gr neki ženski, ki je po prestani operaciji razen majh-

nih motenj v premikanju lahko nadaljevala s svojimi gospodinjskimi posli povsem normalno. Seveda bi bila odstranitev leve polovice možgan imela mnogo večje posledice, ker je tam sedež daru govora, pisave, čitanja itd.

Med mnogimi nesrečniki, ki so izgubili vid, pa so se kljub temu naučili brati, je pokazala slepa in gluhonema Helen Keller v odlični meri, da je tudi tako mogoče uživati življenjska sreča, ko je doseglja akademske časti.

Kaj pa prebavni organi? Zobe je človek utegnil umetno nadomestiti. Odstranili so tudi jezik, človeka so pitali na drug način. Da je v mnogih primerih odstranitev mandljev nujna zadeva brez posledic za telo, je dandanes že vsakdanja stvar. Težje je z

tične vzpetosti nad morjem se lahko meri z njim samo še most v Sidneyu v Avstraliji. Zgradili so ga privatniki in si izgovorili pravico, da smejo 50 let pobirati določeno tarifo.

Znamenit je tudi veliki most nad slapom Niagare. Dolg je 12.800 m in ko je bil lani v avgustu otvoren, sta Roosevelt in predsednik Kanade hkrati prijela za velike škarje in prerezala trak, ki je odprl prometno vez med anglosaškima državama.

CESTA V BURMI

Izmed novozgrajenih cest angleškega imperija je najpomembnejša ona v Burmi, ki je odprla zadnja vrata na Kitajsko. Z nadčloveškimi napori so angleški inženirji zgradili visoko preko gora cesto, ki je pravi dokaz moči in volje stvariteljev moderne tehnike.

Ne sodi človeka po obleki

Švedska literatura pozna naslednjo zgodbi: Veliki učenjak je obiskal nekega prav tako uglednega gospoda. Potrkal je na vrata. Domačin je poslal slugo naj pogleda, kdo je. Sluga se je vrnil in dejal:

—Pred vrati stoji slabo oblečen človek.

— Povej mu, da imam mnogo opravkov, da ga ne morem sprejeti.

Po sluginem izrazu na obrazu je učenjak ugotovil, kaj je na stvari. Zato je šel domov, oblekel najboljšo obleko, ki jo je premogel, se vrnil pred vrata in potrkal.

Sluga je javil gospodarju:

— Zunaj je neki človek, elegantno oblečen, s cilindrom na glavi in v lakastih čevljih.

Gost je bil takoj sprejet. Ko se je učenjak znašel pred domačinom, je snel cilindar in ga poljubil. Nato je slekel še plašč in ga prav tako poljubil. Isto je napravil s čevlji, ki jih je sezul.

Gospodar ga je začuden gledal in dejal:

— Kaj pa uganjate? Zakaj poljubljate svojo bleko?

— Zato, odgovori gost-učenjak, ker mi je to edino pomagalo, da sem lahko prišel v hišo.

Od tega dne je osramočen domačin nehal ceniti ljudi po obleki.

— Oprostite, gospod direktor, moja žena je mnenja, da vas moram prositi za povišanje plače!

— Ah, tako! No dobro, počakajte do jutri, tudi jaz moram svojo ženo vprašati, če pristane na znižanje mojih dohodkov...

Dveletni deček dobil glavni dobiček.

Pri zadnjem žrebanju romunske državne loterije je zadel dveletni sinček siromanske bukareške družine šest milijonov levjev. Mati je kupila srečko na sinčkovo ime, »ker starša nikoli v življenju nista imela sreče«. Zdi se, da je mali Aleksander zdaj med najmlajšimi milijonarji na svetu.

Kdo je napadalec?

Finska delegacija je izročila v Ženevi obtožnico zaradi ruskega napada. Molotov je dejal, da napada sploh ni. Finci pa prinašajo protidokaze, ki temelje na moj-

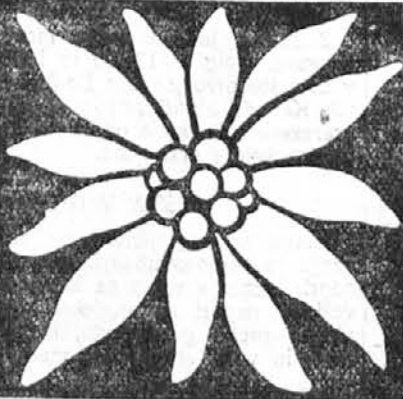

strski definiciji o napadalcu, ki jo je v Zvezi narodov sestavil sam bivši ruski komisar za zunanje zadeve Litvinov. Ta pravi, da je beseda o napadu:

1. Kadar neka država napove drugi vojno.
  2. Kadar neka država udre v drugo državo brez napovedi vojne.
  3. Kadar je izvršen napad z morja ali iz zraka na ladje druge države brez vojne napovedi.
  4. Pomorske blokade obal in pristanišč druge države.
  5. Podpiranje oboroženih tolp, sestavljenih na področju neke države in poslanih na ozemlje druge države ali pa neizpolnitve zahtevanih mer proti tem tolpom.
- Litvinov je tem točkam še dodal: »Nobenih razlogov, ne političnih, vojaških, gospodarskih in drugih ne morejo služiti opravičilo napada.«

MR. BAHOVEC

PLANINKA ZDRAVILNI CAJ

Reg. br. 12451/32

Naročajte blago po pošti!

Kadar pošljete denar po pošti, ni sledu o bojazni—

zakaj bi se torej ball naročiti blago po pošti?

Ako blago, ki ga vam bomo poslali, ne bi ustrezalo, vam ga zamenjamo ali vrnemo denar.

Zahtevajte naš brezplačni, bogato ilustrirani katalog najrazličnejšega blaga pri zelo nizkih cenah.

Večblagovnica

Zagreb, Ilica 4 in 6

Opisi Zagreb II., poštni preda

ona

kupuje plašče, obleke, pletenine, perilo in nogavice samo v specialni modni in konfekcijski trgovini

greta

maribor grajski trg

„Večernikovi“ mali oglasi so najcenejši, saj stane beseda samo **50 par**

Karbidne svetilke od din 10- do din 25- stalno na zalogi, trgovci popust, obiščite nas! **PINTER & LENARD MARIBOR**

PRIMERNO BOŽIČNO DARILO

Četudi poceni, je strokovno izdelana fotografija, nabavljena v foto-ateljehu Makart, Gosposka 20 (vis-a-vis »Roglič«). 12267-1

SPALNICE, JEDILNICE, KUHINJE

vseh vrst v najmodernejših lastnoročnih izdelavah dobite v zalogi pohištva, Aleksandrova c. 48. 4311-1

RAZNOVRSTNO POHIŠTVO vložke, žimnice, odeje, zaves in likalne mize dobite poceni in na obroke pri Makotterju, Krekova 6. 12271-1

LAHEK ZASLUZEK

Vam nudimo. Sprejemamo krajevne zastopnike za ljudsko zavarovanje. Moški in ženske, zlasti upokojenci iz vseh krajev naj pošljejo svoje ponudbe zavarovalnici »Dra-va« v Mariboru. 12250-1

DARILA

za Nemčijo točno, solidno in hitro odpremi samo Spedicija Bračič Hubert, Maribor, Kopitarjeva 14. Telefon 2024. 12221-1

NIČ NE OVIRA

Vsak, kdor išče renomirano dobre izdelke, se zateče po kekse, suhor, šartlje, kruh, itd. v priročni stari kot, ker ve, da bo v pekarni Čebokli na Glavnem trgu dobro postrežen. 12223-1

IZJAVA.

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za dolgove, ki bi jih napravila moja žena Turk Marija, Turk Danilo. 12280-1

GOSTILNIŠKO IN TRGOVSKO KONCESIJO

imam. Kdor ima denar za so- delovanje? Dragotin Gobec, Maribor, Kacijanerjeva ul. 22. 12293-1

Razno

SEIBT-SUPER-RADIO

za razvjenega poslušalca, 5- cevni, 7 okrožij 3 valovne dolžine po din 3300.— in din 3.800.—. Zahtevajte ponudbe od zastopstva Ludvik Heršič, Ljubljana, Rimska 13. 11288-1

Hišni posestniki in najemniki pregledite Vaše peči in štedil- nike predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni **ANTON RAJŠP. MARIBOR** Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. 10276-1

Štofi, volnene jopice, perilo, odeje najceneje pri **MIRI PENIČ, Maribor, Vetrinjska 9**

POSTELJINE ODEJE

samo z belo vato, močno pre- šite, postelino perilo, zglavni- ke, tuhne, koce, madrace, in- leti, puh in perje po najnižji ceni. A. Stuhec, Maribor, Stol na ul. 5 10314-1

PONIKLANJE,

dokrojanje predmetov vseh vrst dobro in poceni pri »Ru- da«, Maribor, Trstenjakova ulica 5. 6177-1

DAME! POZOR!

ZAKAJ SIVE LASE? ko si lahko za din 26 same pobarvate z neškodljivo ber- linsko Omonell Henna-Sham- poo barvo Dobite jih v vseh ni- ansah z navodilom pri glav- nem zastopstvu: Ludvik Heršič, Ljubljana, Rimska 13. Te- kočiči Shampon 250 gr à din 20.—. 11287-1

Fino olivno OLJE

lit din 19.—, najfinejša kava, čaj, čokoladne specialitete, li- kerji, 5 kg-paketi za inozem- stvo, »Kavali«, Gosposka 28 12153-1

NAJCENEJE

pošilja inozemstvo petkilo- gramske pakete s salamami, prekajenim mesom »KAVA- LIR«, Gosposka 28. 12152-1

NOGAVICE

(lastni izdelki) rokavice, vol- na, odeje, koce, zimsko perilo pletenine, najcenejše »Mars«, trgovina A. Oset, Koroška c. 26 (poleg tržnice). 9879-1

PREMOG

za domačo in centralno kur- javo ter za industrijo nudi premogovnik Ključarovec pri Ormožu. 12060-1

STROJEPISNA DELA

razmnoževanje, kopiranje na- črtov, prevodi. Kovač, Mari- bor, Tyrševa 14. 6371-1

VAŽNO ZA SVINJEREJO!

Vsakemu, ki redi prašiče, pošljem brezplačno zavitek in navodilo »Mastelina«, ki je zakonito zavarovan, franko Vaša pošta. Samo z enim po- izkusom se boste prepričali, da dosežete pri polaganju »Mastelina« velik uspeh. Pi- šite na naslov: Ivan Magda- lenc, Rače pri Mariboru. 12262-1

IMAMO RESNE KUPCE

za male hišice v okolici Ma- ribora in velika gozdna po- sestva. Prodajalci, zglasite se nemudoma v posredovalnici »Triglav«, Maribor, Aleksan- drova cesta 12, telefon 2534. 12297-2

HIŠO Z VRTOM

prodam. Pavlovčič Franc, žel. uradnik, Pobrežje, Gaje- va ul. 15, blizu šole. 12212-2

VILO

eno ali dvodružinsko, z vr- tom v Mariboru išče soliden plačnik za spomlad. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »2500«. 12334-2

HIŠA

ugodno na prodaj. Vprašati v trgovini Šprah, Zg. Rad- vanje. 12265-2

ZAGREBSKO RENTABILNO PODJETJE

koncesionirano, dokazano do- brodoče, mesečni zaslužek din 10.000, se prodaja radi sta- rosti lastnika za din 85.000. Priporočljivo za inteligentne gospode ali dame (istotako tudi upokojence). Informacije poslovalnica Pavlekovič, Za- greb, Ilica 144. 12340-2

MEŠANA TRGOVINA Z BIFE-JEM

(branjarija), dobrodoča na križišču ulice v starem Za- grebu, obstoječa že 50 let, se prodaja radi smrtnega sluča- ja s kompletno opremo, stano vanjem, obstoječim iz sobe in kuhinje, zelo nizka najem- nina za din 18.000.—. Blago po fakturji ceni. Poslovalnica Pavlekovič, Zagreb, Ilica 144 12343-2

ZAGREBSKO KRČMO ALI BIFE S TRAFIKO

dobrodoča, na prometni uli- ci med velikimi državnimi ustanovami, močna domača in tuja pasaža, prodajamo s skupnim inventarjem: blagom in monopolom za din 23.000. Informacije: Poslovalnica Pav- lekovič, Zagreb, Ilica 144. 12341-2

Hubertusi MIRI PENIČ, Maribor, Vetrinjska 9

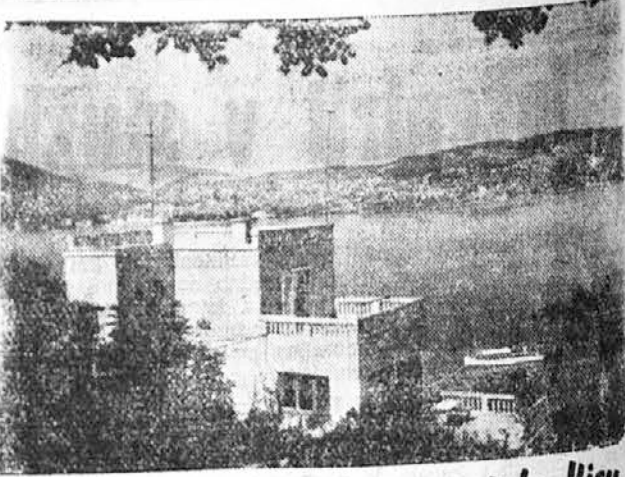
NOVA HIŠA

ugodna za trgovca ali obrt- nika, tik Maribora, v lepi le- gi poceni naprodaj na male obroke ali pa se zamenja s srednje velikim gozdom ali posestvom. Ponudbe na po- slovalnico »Večernika« Ptuj. 12205-2

NOVOZGRADBA

4 sobe, kuhinja, vrt, perife- rija 28.000.— Dobičkanosna hiša, 6 stanovanj 135.000.— Parcela v mestu z zidano kletjo 65.000.— Graščinsko veleposestvo, 240 oralov, po- lovica gozda 750.000.— Do- brodoča trgovina v mestu z inventarjem in zalogo 45.000.— Moderna vila, 5 sob, ve- randa, kopalnica, vrt 220.000. Vila blizu parka 320.000.— Posredovalnica »Rapid«, Go- sposka 28. 12324-2

Tel. 28-68

Proda se takaj vila na otaku Visu,

opremljena ali prazna, tik ob morju, z krasno lego in razgle- dom, moderna stavba, davka oproščena, z velikim vrtom za- sajenim z raznovrstnim sadjem: oranžami, citronami, manda- rinami grape-fruit; cvetje, razne rože, palme; vinograd z različno plemenito trto. Nujno se proda radi zidave sanato- rija. Za informacije se je obrniti na dr. Cvitanović, Sarajevo, Aleksandrova 57.

VILO ALI HIŠO

v Mariboru ali ožji okolici do 250.000 din kupim. Ponudbe pod »Hitra kupčija« na ogl. odd. »Večernika«. 12295-2

Kupim

NOŠENE HLAČE

ali celo obleko za 15-letnega fanta kupijo siromašni starši. Ponudbe pod »Nošena oble- ka« na oglašni oddelček »Ve- černika«. 12248-3

DOBER SUPER-RADIO

kupim. Naslov v oglašnem odd. »Večernika«. 12253-3

KOŽUHOVINO

veverice, divje zajce, kunc- pižmovke in lisice ter druge kože divjačine kupujem po najvišjih dnevnih cenah. — Sprejem v strojenje in bar- vanje. Peter Semko, Maribor, Tyrševa 7. 12291-3

SENO

za krave kupim, Frankopa- nova 41. 12319-3

Prodaj

RADIOAPARAT

amerikanski, Philco, srednji valovi, naprodaj. Cena po do- govoru. Wildenraierjeva 14, priličje. 12261-4

SMUČKE

otroške in velike poceni na- prodaj. Naslov v oglašnem oddelku »Večernika«. 12264-4

Božični okraski

Božične in novoletne dopisnice, albumi in kasete za darila v največji izbiri. — Velika zaloga prvovrstnih **nalivnih peres** znamke Per- likan, Osmie, Hardtmuth, Montolanc **Knjige — Silkanice — itd.**

KUHINJSKA KRENDENCA

omara, malo rabljena, pisalni stroj »Remington«, poceni na- prodaj. Vojašniški trg 1, trgo- vina. 12274-4

SESALNIK ZA PRAH

(Staubsauger) poceni napro- dai. Dvořakova 10-III, desno 12279-4

ŠTEDILNIK

namizni, poniklan, dobro ohranjen, poceni naprodaj. — Pobrežje, Nasipna 43. 12241-4

KLAVIR

dobro ohranjen, po nizki ceni naprodaj. Na ogled Grelan, Ulica kneza Koclja 18. II. nad- stropje levo. 12261-4

ZIMSKI PLAŠČ

dobro ohranjen, primeren za delavca naprodaj za 250 din ter razno. Ljubljanska 43, tri- tličje. 12256-4

TRGOVINSKA OPREMA

primerna za bife ali trgo- vino, v jako dobrem stanju, ugodno naprodaj. Vprašati: Serap Ivan, mizarstvo, Slo- venska ul. 36. 12260-4

NAPRODAJ

postelna slika, postelna vložek, umivalnik, luč, Fran- kovanova 15, dvorišče. 12204-4

OMARA (POLICA)

za trgovino je naprodaj. Vpra- šati v trgovini Nožir & Vrež- ko, Slomškov trg 6. 12290-4

SMOKING

skoro nov, za srednjevelike- ga gospoda proda za 600 din »Elita«, Slovenska ul. 16. 12298-4

JABOLKA

od 10 kg naprej po din 3.— prodaja Sepec, Grajski trg 2. 12232-4

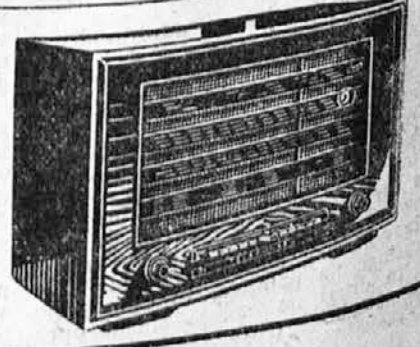
Knjigarna, veletrgovina s papirjem **Franc Leskovšek** CELJE - GLAVNI TRG 16

TELEFUNKEN APARATI neprekosljivi v kvaliteti in glasu v vseh cenah

Najmoderneje urejena popraviljalnica vseh znamk radijskih aparatov. Hitro, poceni

RADIO STARKEL

MARIBOR, TRG SVOBODE 6 Telefon 26-85 Telefon 26-85

SMUČI ZA FANTA stavbeni kamenčki (Anker), velika pupa, cepin za turista, namizni pri izpliša, slike: lepa Madona, Kristus na Oljski gori in pokrajina, ugodno na prodaj. Krekova ul. 6-l, vrata 7. 12275-4

PISARNIŠKA OPREMA pisalna miza, šapirograf, stroj za rezanje vzorcev itd. ugodno na prodaj. Pogledati: »Kosmos«, Dvořakova I. 12302-4

LUSTER na 6 luči, medenast, masiven, za velik salon, dvorano ali dvorec naprodaj. Na ogled Razlagova 24-II, levo. 12303-4

NAMIZNI ŠTEDILNIK lep, naprodaj. Naslov v ogl. odd. »Večerniki«. 12315-4

MOŠKO KOLO malo rabljeno, naprodaj. — Vprašati pri hišniku, Glavni trg 16. 12317-4

RAZNI PREDMETI Psiha, omare, postelje, otomane, peči, pasja hišica in drugo radi selitve poceni naprodaj: Frankopanova 1, starišar na. 12328-4

Keznanstvo ŠOPER JULIJANA se priporoča Maribor Glavni trg 9

Stanovanje

STANOVANJE z vso opremo, vrtno in nekaj nlive oddam v najem. — Sv. Miklavž 44, p. Hoče. 12159-5

STANOVANJE soba in kuhinja, oddam. Studenci, Cankarjeva 5. 12272-5

STANOVANJE enosobno, s kopalnico, oddam takoj. Ljubljanska ulica 41. 12235-5

TRISOBNO STANOVANJE oddam krojaškemu mojstru, vajenemu boljšega konfekcijskega dela, ter naročil po meri. Ponudbe na oglasni oddelek »Večernika« pod »Stal-delek« zaposlijeva. 12236-5

SOBO S ŠTEDILNIKOM oddam s 1. januarjem. Studenci, Kralja Petra c. 14. 12242-5

STANOVANJE 2 sobi, 2 kuhinji, 2 shrambi, oddam. Nova hiša. Nasipna ul., Pobrežje, Stefanec. 12246-5

STANOVANJE soba in kuhinja s pritliklinami, oddam s 1. januarjem. Kettejeva 10, Pobrežje, Spesovo selo. 12249-5

DVOJNO STANOVANJE lepo, v novi hiši takoj oddam. Radvanje, Pokopališka ul. 2. 12252-5

ENOSOBNO STANOVANJE oddam manjši mirni družini v novi hiši pri Meljskem dvoru s 1. januarjem ali februarjem. Ogledati od 15. ure. Prisojna ul. 34. 12254-5

DVOJOBNO STANOVANJE v novi hiši s 1. januarjem oddam. Jadranska ul. 49, zadaj za Delavsko pekarno. 12202-5

SOBO IN KUHINJO oddam. Koroška 50. 12210-5

VILA lepa, sončna, s stanovanjem 4 sob, predsobo, kopalnico in ostalimi pritliklinami, lepim vrtno, plinom in elektriko, odda se v najem. Primerno za zdravnik. Popovičeva ul. 7. Vprašati pri gospe Platzer, Popovičeva 13, od 14.—16. ure. 12211-5

Vse senzacije sveta Vam razodene

Sachsenwerk

OLYMPIA RADIO s kino skalo

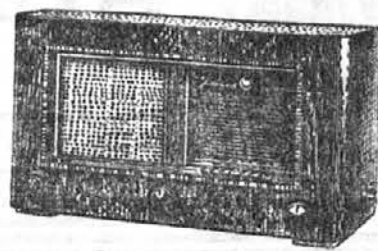
Popolna sigurnost v obratu. Naraven glas pri govoru in glasbi. Svetovni sprejem po poimenski skali. Garancija na žarnice in vse sestavne dele.

Prodaja na drobno in debelo.

RADIO MARIBOR

Maribor, Glavni trg 1 - Tel. 26-48 DRUŽBA Z O. Z.

Bogata zaloga vseh v radiofonijo spadajočih aparatov in njih sestavnih delov. Strokovna radiodelavnica za popravila vseh radiofonskih naprav. Prodaja na obroke in zamenjava zastarelih radioaparatorov

Vedno lepo in praktično darilo!

Priporoča se

Julka Šalamun

Izdela valnica dežnikov Maribor, Aleksandrova 19

Lokal

V NAJEM SE ODDAJO s 1. marcem 1940 ali prej na Aleksandrovi cesti št. 14-I štiri velike sobe, posebno prikladne za pisarno eventualno tudi 6-sobno stanovanje s pritliklinami. Povprašati pri dr. Kieser Karlu, odvetniku v Mariboru, Aleksandrova cesta 14-I. 12134-14

GOSTILNA »POČEHOVSKI DVOR« domače kolone, ocvrti piščanci. 12333-17

VELIK TRGOVSKI LOKAL v Krčevini, Aleksandrova 7, oddamo s 15. februarjem. — Vprašati stavbena pisarna, Vrtna 12. 12332-14

V najem

NOVO HIŠO visokopritlično, dam v najem tik pri postaji Orehova vas. Dve parketirani sobi, kuhinja, shramba in veranda. 12198-15

DOBROIDOČA PEKARNA pri Sv. Urbanu pri Ptuj se s 1. jan. 1940 odda v najem. Ponudbe na poslovalnico »Večernika«, Ptuj. Poizvedbe tudi pri vratarju mariborske bolnišnice. 12207-15

VEČJO GOSTILNO v centru mesta oddam v najem. Ponudbe na oglasni odd. »Večernika« pod »Prometna gostilna«. 12296-15

NOVO HIŠO dve sobi in dve kuhinji z lepim vrtno dam v najem, din 300.— mesečno. Nova ul. 15, Pobrežje. 12161-15

TRGOVINA dobro vpeljana, brez konkurence na prometnem mestu, se odda v najem. Ponudbe na »Večernik«, Ptuj. 12318-15

Kapital AKO RABITE POSOJILO ne čakajte zadnjega trenutka, temveč javite se takoj pri hranilni posojilnici »Moj dom«, Ljubljana, Dvořakova ul. 8. 11778-16

Kam, kje? GOSTILNA »PRI LOKOMOTIVI« v soboto in nedeljo domače kolone, prvovrstne pečenice ter jetrne in krvave klobase. Se priporoča gostilničarka. 12201-17

DAMSKI KONCERT dnevno pri Plaucu, 12220-17

KAM V NEDELJO? V gostilno Kekec na koncert, kjer so pijače in jedila najcenejša, n. pr. domača vina od 10 din naprej, hrenovka s kruhom 2 din itd. Prepričajte se sami! 12222-17

BELE IN ČRNE kašnate klobase dobite v soboto in nedeljo pri »Lipi«, Gregorčičeva ul. 19, Vablieni vsi. Kelc. 12288-17

IZBORNA VINA za dom z znatnim popustom dobite pri Senici, Ulica kneza Koclja, Danes, v soboto, jetrne klobase, divji zajci in fazani. 12300-17

GOSTILNA »SLON« Vsako soboto in nedeljo krvavice, jetrnice in pečenice. Prvovrstna meščanska kuhinja. Izborna domača vina. Priporoča se gostilničarka Ivanka Dermastja. 12301-17

GOSTILNA »BALKAN« V soboto in nedeljo pojedina vsakovrstnih domačih klobas ter dobra kapljica. Se priporoča Setinec. 12310-17

DVOJOBNO STANOVANJE s kopalnico oddam. Vprašati Klavniška ul. 5. 12216-5

SOBO S ŠTEDILNIKOM oddam. Tržaška cesta 54. 12217-5

STANOVANJE enosobno, s pritliklinami oddam. Aleksandrova cesta 83. 12219-5

ENOSOBNO STANOVANJE oddam v novi hiši. Koren, pekarna, Koroška cesta. 12224-5

SOBO IN KUHINJO oddam. Pobreška c. 38. 12278-5

SEPARIRANO SOBO s kopalnico in verando za sončenje oddam enemu ev. 2 samo solid. gospodoma. Ogled od 16.—19. ure. Glavni trg 24-III, desno. 12240-7

SOBO veliko, opremljeno, s posebnim vvhodom, takoj oddam, tudi s prvovrstno hrano. Jerovškova 19, pritličje. 12259-7

SOBICO lepo opremljeno, separirano, oddam za 190 din starejšemu aktivnemu uradniku. Dopisi na ogl. odd. »Večernika« pod »Družabenc«. 12231-7

PERFEKTNA SAMOSTOJNA KUHARICA za vsa gospodinska dela, z dolgotrajnimi spričevali. Čista in poštena, dobi stalno službo s 1. januarjem. Ponudbe pod »Čistota« v ogl. odd. »Večernika«. 12180-9

SAMOSTOJNO NATAKARICO išče boljše meščanska gostilna. Predpogoj poštenost in ve selje do dela. Naslov v vseh poslovalnicah »Večernika«. 12313-9

UČENCA sprejme večja modna in galanterijska trgovina na Gorenjskem. Hrana in stanovanje v hiši. Obširne ponudbe na upravo »Gorenjca«, Kranj, pod širo »Štajerc, velike n-stave«. 12266-9

SLUŽKINJO ZA VSE čisto in pošteno, iščem. Predstaviti se: Trg svobode 6-l, desno. 12346-9

Za Božič ugodni

nakup: puloverje, dokolenke rokavice, nogavice, kravate

žep. rute v veliki izbiri nudi Josip Šraj, Maribor

Službo išče

DEKLE se želi izučiti v kakršnikoli trgovini. Naslov v oglasnem odd. »Večernika«. 12233-10

MLAD TRGOVSKI POMOČNIK za mešano blago išče službo. Ponudbe na poslovalnico »Večernika«, Ptuj. 12206-10

IZLOŽBENI ARANŽER samostojen v vseh strokah ter dober prodajalec išče stalno mesto pri večji firmi. Ponudbe pod »Aranžer« na ogl. odd. »Večernika«. 12226-10

DEKLE vajeno in veče nege otrok ter gospodinjstva, išče mesto. Cenj. ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Ljubiteljica otrok«. 12312-10

Malo posestvo

(tik Ptuiske ceste) hiša z dvojnim stanovanjem in gospodarskim poslopjem se odda s 1. januarjem 1940 noštenim ljudem v najem Ivo Andrašič, Maribor, Vodnikov trg, (tržni trg)

Prima premog

svetli kosovec, suha drva, kolobarje, kupite najceneje v veletrgovini IVO ANDRAŠIČ, oddelek za kurivo MARIBOR — KOROŠKA CESTA 25

LINOLEJ,

voščeno in gumi platno kupite najceneje pri »OBNOVA« F. Novak, Jurčičeva 6 — Glavni trg 1

Najprimernejše božično darilo je lep

šivalni stroj

po najbolj ugodni ceni na majhne mesečne obroke kakor tudi z garancijo pri

Braksler Rupert, mehanik, Vetrinjska 11

Božična prodaja

Volneno blago za damo in gospoda v modnih barvah

nudi modna trgovina Josip Šraj, Maribor

STANOVANJE

soba in kuhinja, oddam. Koroška c. 76. 12329-5

STANOVANJE soba, kuhinja, vrt, oddam s 1. januarjem. Radvanjska 35. 12330-5

STANOVANJE enosobno, sončno, oddam s 1. januarjem. Meljska c. 57-l, desno. 12331-5

SOBO IN KUHINJO oddam mirni stranki s 1. januarjem. Šolska ulica 4, Pobrežje. 12289-5

LEPO SOBO s kuhinjo ali brez oddam. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 12304-5

STANOVANJE dvosobno, z vrtno oddam s 1. februarjem. Studenci, Ciril-Metodova ul. 13. 12081-5

STANOVANJE lepo, enosobno, oddam takoj ali pozneje. Mejna ul. 22. 12308-5

SOBICO IN KUHINJO v bližini centra oddam takoj snažni stranki največ 2 osebi, event. hišnici. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 12322-5

Sobo odda

NA STANOVANJE IN HRANO sprejem dva gospoda. Koroška cesta 62. 12263-7

SOBO prazno, sončno, oddam. Aleksandrova 7-III, 16, Krčevina. 12234-7

SOBO lepo, zračno, prazno, oddam takoj. Tezenska 12, Pobrežje. 12237-7

MEBLIRANO SOBO sončno, s strogo separiranim vvhodom oddam s 1. januarjem. Aleksandrova 67, II. nad stropje levo. 12238-7

OPREMLJENO SOBO lepo, v centru, oddam s 1. januarjem. Krekova 5, pritličje levo. 12276-7

NA POPOLNO OSKRBO sprejem dva do tri mlade dijake. Naslov v oglasnem oddelku »Večernika«. 12269-7

SOBO lepo opremljeno, s posebnim vvhodom, oddam s 1. januarjem. Puškinova 11-l, vis-a-vis Ehrlich. 12320-7

SOBO majhno, lepo opremljeno, oddam boljšemu gospodu. Wildenrainerjeva 16, prtlj., 2. 12321-7

PRAZNO SOBO oddam. Lahko se notri tudi kuha. Ob jarku 6-l, 3. 12327-7

Službo dobi

VAJENCA s primerno šolsko izobrazbo sprejme mehanična delavnica Marijan Komel, Tezno. 12274-9

SLUŽKINJO čisto, spretno za kuho in vsa hišna dela iščem s 1. januarjem. Pismene ponudbe pod šifro »Poštena« na ogl. odd. »Večernika«. 12277-9

BOLJŠE DEKLE samostojno v kuhinji in drugih hišnih delih, sprejem s 1. januarjem. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 12287-9

DEKLE pridno in pošteno, za vsa hišna dela iščem s 1. januarjem 1940. Pismene ponudbe pod šifro »Poštena« na ogl. odd. »Večernika«. 12292-9

PRODAJALKO kompanionko, tudi starejšo, s 5000 din sprejem. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Sama inkasantinja«. 12326-9

MIZARJA za loščenje, z letnimi spričevali iščem za stalno zaposlenje. Tov. pohoštva E. Zelenka, Maribor, Ulica 10. oktobra. 12325-9

KROJACU ki hoče biti samostojen, se nudi delavnica za majhnem nudi delavnica ugodno za majhen denar. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Prometno«. 12323-9

HOHNER GENERALNO ZASTOPSTVO SCHNEIDER ZAGREB NIKOLIČEVA IO ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK

Prodaja za MARIBOR Perc Oto Gosposka 34

Najbolj varna nalozba denarja,

ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo - - Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Hranilnica dravske banovine Maribor

Centrala Maribor
v lastni novi palači na ogli
Gosposke in Slovenske ulice
Podružnica Celje
nasproti pošti, prej Južno-
štajerska hranilnica

SPREJEMA VLOGE NA KNJIZICE IN TEKOCI RAČUN PO NAJUGODNEJSEM OBRESTOVANJU

Bele in črne atrške snežke zopet dospele!

„Kaca“

pletenine in pecila

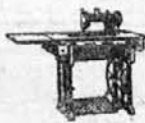
dobite še vedno po
ugodnih cenah pri

C. Büdefeldt

Maribor, Gosposka 4-6

**Kdor hoče imeti
odgovor na
vprašanja glede
malih oglasov
in drugih obve-
stil, naj priloži
3- din v znam-
kah. Na vpra-
šanja brez pri-
loženih 3- din v
znamkah uprava
ne odgovarja**

Šivalni stroji • Najnovejši otroški vozički

Velika izbira motorjev, tri-
ciklov, šivalnih strojev,
igračnih vozičkov, skirojev
avtomobilčkov, kolesni deli
- Ceniki franko! -

„TRIBUNA“ F. B. L. LJUBLJANA

Karlovska c. 4 — Podr.: Maribor, Aleksandrova c. 26

**Sanke, okras za božična
drevesa, igrače, parfume
pletenine itd. nudi zelo ugodno**

Maribor - Vetrinjska 26

Drago Rosina

Continental

na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGAT

Maribor, Vetrinjska ul. 34
Ljubljana, Prešernova ul. 40

Bogata izbira igračk vseh vrst

Celuloidne punčke znamke »Schildkröte«, nezlomljive oblečene punčke, kompletne železnice s tračnicami, električne železnice, avtomobili, letala, tanki vseh velikosti, množice vojakov, kamenite in lesene poslikane kocke za sestavljanje, Matador, Märklin, velika izbira družabnih iger. Igre z mozaiki. Popravilnica punčk in vseh lutk ter ostale igračke nudi

JOS. MARTINZ, Maribor, Gosposka ulica 18

Okraske za božično drevo

in vse druge slaščičarske dobrote priporoča

Slaščičarna

ILICH

Maribor, Slovenska 6, Mejska 2

Izdelovanje likerjev, de-
sertnih vin in sirupov
ter žganjarna

Jakob Perhavec

MARIBOR - Gosposka ulica 9 - - Telefon 25-80

V nedeljo dne 24. t. m. trgovina ves dan odprta!

Rum, konjak, slivovka, brinjevec,
droženka in klekovača.
Specialiteta: Grenčak in vermut.
NA DEBELO! **NA DROBNO!**

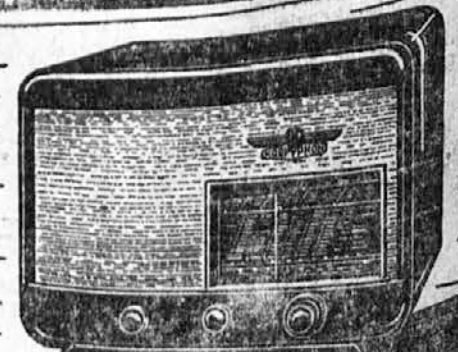
HORNYPHON

PRINZ 40

4 cevni vsevalovni luksuzni super din 3.500-

LORD 40

5 cevni vsevalovni luksuzni velesuper din 4.800-

Generalno zastopstvo: **RADIO TSCHARRE** Maribor, Zrinjskega trg 9

SAMOPRODAJA: Körting, Braun, Hornyphon radio aparatov in ostalih tipov

Praktična božična darila, češkega in angleškega blaga za hubertuse, oficirske, financerske in železničarske uniforme ter smučarski loden, dobite v največji izbiri po Tudi vse krojaške potrebščine! znano nizkih in še starih cenah samo v

Češkem magazinu, Maribor
Ulica 10. oktobra

Božična darila
IVAN KRAVOS
MARIBOR

Aleksandrova c. 13, tel. 22-07

Pohišstvo!
E. ZELENA

Ob prenovitvi tvrdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kaučev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričajte se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi.

Dobite pa tudi vse na obroke!
tovarna pohišstva, tapetništvo in stanovanjske opreme
MARIBOR, Ulica 10. oktobra 5

Psihografolog in astrolog

S. PARADISO
Maribor, Kneza Koclja ul. 24

Psihografolog Vam pokaže smer sreče in blagostanja. — Predložite svoje rojstne podatke in lastnoročni podpis, pa Vam opiše Vaš značaj. Odpre Vam zastor Vašega življenja. Pove Vam, s kom in kako se boste poročili. Kako se obvarujete nesporazuma v zakonu. Kako vzgajate otroke. Katerih bolezni se morate varovati. Kdaj se podajate v špekulacije, da Vam srečno uspejo. Kdaj stavite v loteriji itd. Dela na najnovejši znanstveni podlagi grafologije. Njegovim psihološkim analizam izraža na tisoče obiskovalcev prisrčne zahvale. Za stroške in dopisovanje je treba poslati din 40.— vnaprej.

domače in južno sadje

pri „EXPORT“ - Ivan Koražija
Maribor, Kolodvorska

Zastopstvo za Slovenijo

BRITA

SANCIN FRANJO, LJUBLJANA

Linhartova ul. 85

Telefon št. 30-74

Slike

za delavske in poslovne knjižice izdeluje **Foto Japelj**
Gosposka ul. 18/1.

Dragocen božični dar je

„Steinway-klavir“

M. BÄUERLE

Förster, Seiler, Stingl
Maribor, Tyrševa 24

LORENZ-RADIO 1940 MEDIATOR-RADIO

tudi na obroke — in popravila vseh vrst aparatov pri
I. Bezenšek, radiotehnik, Vetrinjska 17

Aka

želite oglaševati,
pokličite telefon:

25-67

Pozor!

Staro železo, kovine, rabljene stroje, cunje, papir, kupuje po zelo visokih cenah, kar se blagovolite prepričati, tvrdka

JUSTIN GUSTINČIČ

Maribor, Ulica kneza Koclja in podružnica Tezno, vogal Ptujске in Tržaške ceste

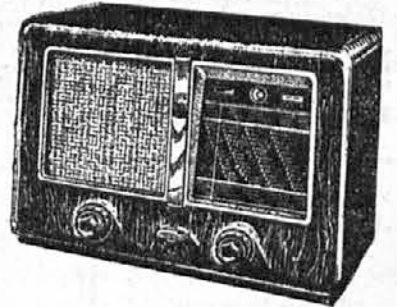
Štirje aparati letnika 1940
zopet dokazujejo, da je
„RADIONE“

znamka svetovnega slovesa

RADIONE 740 super

Osemelektronski veliki razkošni super Radione 740 ima predstopnjo, 7 krogov, 3 valovna območja, moderne jeklene elektronke, magično oko z dvojno občutljivostjo, zvočno kompenzacijo, regulator za selektivnost in barvo glasu, zmanjšano občutljivost za motnje, zaporo zoper kratkovalne motnje. — Tipa 740 W za izmenični tok rabi le 50 wattov. — Tipa 740 GW za istosmerni in izmenični tok rabi 70 wattov.

Cena din 5600.—
Cena din 5800.—

RADIONE 540 super

Petelektronski razkošni super Radione 540 ima: 7 krogov, 3 valovna območja, moderne jeklene elektronke, magično oko, zvočno kompenzacijo, regulator za selektivnost in barvo glasu. — Tipa 540 W za izmenični tok rabi le 40 wattov. — Tipa 540 GW za istosmerni in izmenični tok rabi 58 wattov.

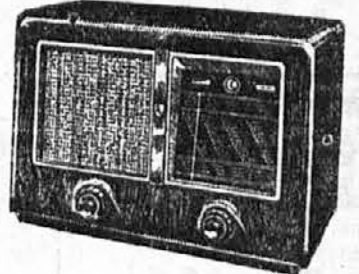
Cena din 4200.—
Cena din 4400.—

RADIONE 440 B super

Štirielektronski, baterijski super Radione 440 B ima: 7 krogov, 3 valovna območja, 2 voltne štedljive elektronke, regulator za selektivnost in barvo glasu, odklopljivo razsvetljavo skale. — Poraba toka (brez razsvetljave): 2 Volt, 0,42 A; 135 Volt, 13 ma.

Cena din 3700.—

RADIONE R 2 super

Šestelektronski avto- in potni super Radione R 2 ima: predstopnjo, 7 krogov, 3 valovne dolžine, delan je za 6 ali 12 voltni akumulator in za vse napetosti izmeničnega toka; ima regulator za barvo glasu, zmanjšano občutljivost za motnje in zaporo zoper kratkovalne motnje ter kovinsko kaseto. — Poraba toka je neverjetno majhna in sicer: za izmenični tok le 24 wattov, za 6 voltni akumulator le 3,5 A.

Cena din 4800.—

RADIO d. z. o. z.
v Ljubljani - Miklošičeva cesta 7
Telefon 3190

Zastopstva:

- MARIBOR: Ozvatič Ignac, Cafova 1.
- MURSKA SOBOTA: Stivan Ernest.
- PTUJ: Zadrúžna elektrarna za Ptuj, Breg in okolico, r. z. o. z.
- CELJE: Toplak Adolf, Prešernova 5.
- ZIDANI MOST: Guček Ivan.

PRAKTIČNO DARILO = DVOJNO DARILO

Pred nakupom daril za božične praznike in druge prilike si oglejte bogato zalogo električnih likalnikov, ogrevalnih blazin, kuhalnih aparatov za plin in elektriko, izprašilcev itd. v **PRODAJALNI MESTNIH PODJETIJ** — Glavni trg 4 (Rotovž) — Telefon šte. 25-23 — Neobvezen ogled!

Zanjo

k večerni in sportni obeki le eleganten

Blatnik-ov čevelj

Velika izbira severnih snežk in galoš

KRZNAR

PETER SEMKO
MARIBOR
GOSPOŠKA 37

Zlato in srebro,

brijante, zastavljalne listke
išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,
Maribor, Gosposka ulica 15

OKASA

tablete

Pri spolni slabosti
lahko poskusite

OKASA

tablete
za moške

100 komadov din 220—
proti povzetju

Zastopnik: Lekarna
Mr. Rožman Miroslav
Beograd — Terazije 5
Ogl. reg. S. 5846 36

Purani

očiščeni

kg od din 7- naprej
cel puran din 18- naprej

Dnevno od 10.—12. ure
dopolodne

Maribor, Cvetlična ulica 20
dvorišče

Dvosobna stanovanja

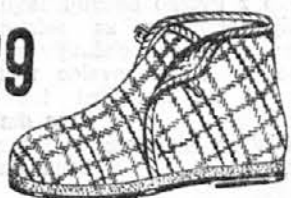
s kabinetom v novi zgradbi
v Kopaljski ulici oddamo. —
Vprašati pri Kemindustrija,
Aleksandrova c. 44. 12209

Širite „Večernik“

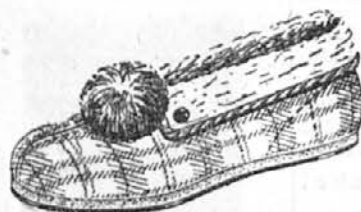
Ka Batič
KUPITE DOBRO OBUTEV

29

7252—5.
Visoki domači copati za otroke, izdelani
iz toplega volnenega doubla, z filcastimi
medpodplati in usnjenimi podplati.

39

7225—44
Kupite te tople in udobne copate in vol-
nenega doubla. V njih Vam bo toplo in
ohranili vas bodo pred mrazom.

39

38157—652
Ne hodite po dežju brez teh gumijastih
galošev. V njih Vam bodo nego suhe, no-
boste prezebali, a stanovanje Vam bo čiš-
to.

59

5451—55609
Ti dražestni čevljički iz mehkega usnja,
s toplo podlogo, nudijo otročjim nogicam
udobnost in toploto.

49

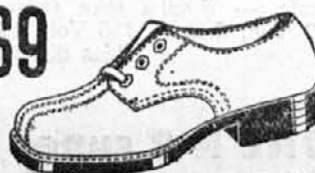
3805—9544
Leplj domači copati iz baržuna podloženi
s klobučevino, z usnjenimi podplati in
nizkimi petami. Izdelujemo jih v rjavi in
rdeči barvi.

169

3833—61622
Izdržljivi in trajni moški čevlji iz boksa,
šivani na okvir, z močnimi usnjenimi pod-
plati in petami.

69

6922—14609.
Niski otroški čevljički, izdelani iz macne-
ga boksa, z močnimi usnjenimi podplati
in petami.

99

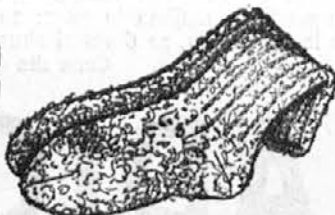
4055—66110
Udobni in topli ženski čevlji iz usnja,
kombinirani s klobučevino in okrašeni s
krimerom. Imajo usnjene potplate in nizke
pete.

199

3650—64704
Elegantni in udobni čevlji, izdelani iz fine
tople klobučevine in finega boksa, z moč-
nimi usnjenimi podplati in petami. Pod-
loženi so s toplim filcom, tako da so zelo
topli in noge se v njih prijetno počutijo.

8

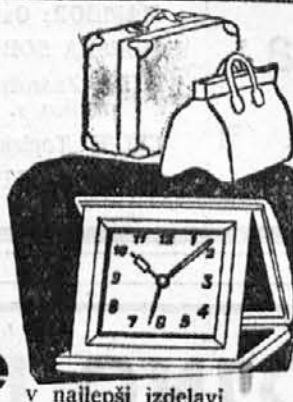

»SIBIRAC«
Tople volnene nogavice neophodno potreb-
ne za zimo. Otroške Din 8.—, 10.— in
12.—, ženske Din 15.—, Moške Din 19.—

Bata

Da trajne
vrednosti je

**ura za
potovanje**

v najlepši izdelavi

od urarja **M. ILGER-JEV SIN**
GOSPOŠKA ULICA 15

Prodajamo tudi na obroke brez zvišanja cen!

Moški! Pri spolni slabosti

(spolni impotenci) poizkusite hormonske piule
HORMO-SEKS

Dobivajo se v vseh lekarnah. 30 pilul din 84,
100 pilul din 217, 300 pilul din 560. — Zahte-
vajte samo prave in originalne Hormo-Seks pi-
ule. Po pošti diskretno razpošilja: KR. DV.
LEKARNA PRI SV. AREHU, Maribor. — Glav-
no skladišče: Farm. kem. laboratorij „VIS-
VIT“, Zagreb, Langov trg 3. Ogl. reg. S. br. 5846-39

ŽENSKE PLAŠČE

v največji izbiri in reš ugodnih cenah Vam nudi
kakor vedno le trgovina z manufakturo in kontekcijo
J. PREAC, Maribor, Glavni trg 13

**Iščemo
mojstra za apreturo in kosmatilnico**

jugosl. državljana, z večletno prakso, se-
mostojnega in povsem večjega apreturo
in bombažnih tkanin kakor: celof, fla-
nel, barhent, hlačevina itd. — Obsir-
ponudbe s sliko, prepisi izpričeval in za-
tevo plače poslati na oglasni oddelak
„Večernika“ pod „Trajna zaposlitev“.

Velika izbira modnih in športnih

klobukov

kakor tudi športnih čepic v najnižji ceni pri tvrdki
Božataj & Janč
Maribor — Gosposka ulica 3

POSOJILNICA NARODNI DOM V MARIBORU

NARODNI DOM

Z. Z. O. J.

TELEFON 21-08

Deležna glavica nad 600.000 din, lastne rezerve 11 milijonov din, hranilne vloge 56 milijonov din.
Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 3—5%.

Najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru

Izd ta in urejuje ADOLF RIBNIKAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru. — Oglasi po ceniku. — Rokopisi se
ne vračajo. — Uredništvo in uprava: Maribor, Kopaljska ulica 6. — Telefon uredništva šte. 25-67 in uprave šte. 28-67. — Poštni čokolni račun šte. 11. 409.